

ΠΟΛΕΜΟΣ ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΩΝ ΜΕΣΩ ΜΟΕ

ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΑΡΜΑΤΩΝ ΣΕ ΑΚΤΙΝΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ως ισοδύναμο αντάλλαγμα της αποναρκοθέτησης

ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

ΧΑΡΑΤΣΙ €28 ΔΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΛΟΓΩ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Έρευνα «Σ»: Τουρισμός, εργασία, υγεία, ενέργεια και γεωργία πληρώνουν τον βαρύτερο λογαριασμό

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

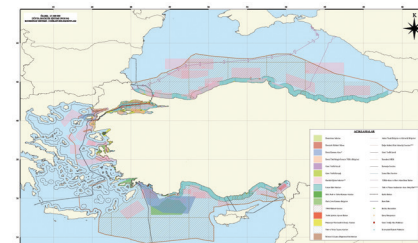
ΕΩΣ 7% ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟ
ΑΕΠ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2050
ΣΤΟ ΔΥΣΜΕΝΕΣΤΕΡΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

ΗΔΗ €459 ΕΚΑΤ. ΟΙ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΑΠΟ
ΤΟ 1980 ΕΩΣ ΤΟ 2024

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 28%, ΕΡΓΑΣΙΑ 21%
ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ 20% ΣΗΚΩΝΟΥΝ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΒΑΡΟΣ

Το «Σπίτι της Συνεργασίας» βήμα για τις θέσεις του ψευδοκράτους

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΛΕΝΤΕΡΙΔΗΣ
Η Τουρκία στήνει
τετελεσμένα στο Αιγαίο

ΣΕΛΙΔΑ 20

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
Η «Αριστερά» ως καραγωγέας,
η «Δεξιά» ως μνηστής και
το ανίατο εμφύλιο μίσος

ΣΕΛΙΔΑ 7

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΣΥΜΕΟΥ
Το έγγραφο McGarry θα έχει την τύχη
του εγγράφου Downer;

ΣΕΛΙΔΑ 30

ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ
Βούλιαξε η βάρκα
των ελπίδων...

ΣΕΛΙΔΑ 6

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ
Η διαδοχή στις κυπριακές
μικρομεσαίες επιχειρήσεις

ΣΕΛΙΔΑ 21

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ
Εναλλακτικές λύσεις
για τις σχέσεις
ΕΕ-Τουρκίας

ΣΕΛΙΔΑ 5

ΘΕΣΗ

Τι θα κάνουμε, πόλεμο;..

Η λεγόμενη ελληνοτουρκική φιλία πνίγεται μέσα στις φουρτούνες των ήρεμων νερών του Αιγαίου. Εφόσον Αθήνα και Λευκωσία ξέπλυναν τα εγκληματικά χέρια της Άγκυρας, προσγειώνονται ανώμαλα στην τουρκική πραγματικότητα. Τα θαλάσσια πάρκα στα στενά των Δαρδανελίων και ο εγκλωβισμός του Καστελλόριζου αποτελειώνουν τις ψευδαισθήσεις των ουτοπιστών της λεγόμενης «ρεαλιστικής» σχολής. Και μας βάζουν από τη Θράκη ως την Κύπρο σε νέους μπελάδες...

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΔΥΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ
Από €120 έως €550 για ένα δωμάτιο

ΣΕΛΙΔΕΣ 22-23

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Την ευκαιρία που δεν του έδωσαν, την έκανε ευκαιρία για άλλους

ΣΕΛΙΔΕΣ 14-15

ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ BBC
ΞΕΤΥΛΙΓΕΙ ΤΟ ΚΟΥΒΑΡΙ ΤΩΝ IVF
ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ
Παιδιά ψάχνουν τον πραγματικό τους δότη

ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΤΡΥΠΙΟ ΔΙΧΤΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ένας στους τρεις θανάτους εκτός ωρών ναυαγοσωστικής κάλυψης

ΣΕΛΙΔΕΣ 18-19

ΘΕΣΗ

Η τουρκική απειλή εκδηλώνεται ενιαία, σε ολόκληρο το μέτωπο του Ελληνισμού. Οι «γκρίζες ζώνες» στο Αιγαίο και η επιμονή της Άγκυρας στη λύση των δύο κρατών με εναλλακτική επιλογή την έτερη διχοτομική θέση της ομοσπονδίας, συνομοσπονδιακού χαρακτήρα, μοιάζουν με θηλιά στον λαιμό μας. Και ποιος θα την ξευλίξει; Αυτοί που συνέδραμαν με τις πολιτικές τους, τόσο στην Αθήνα όσο και στη Λευκωσία, στη νέα αποθράσυνση της Τουρκίας;

Επιμόνως και εναγωνίως τους προειδοποιούσαμε από αυτές τις στήλες ότι το θηρίο δεν κατευνάζεται με αλχημείες. Εξαγριώνεται. Ειδικώς, όταν εκλαμβάνει τις καλές προθέσεις ως αδυναμία. Και εξηγούσαμε ότι τα πάντα είναι ισχύς. Ότι, δηλαδή, η απογοήτηση και τα όπλα δεν φέρνουν κρίση ή πολέμους, αλλά ισοζύγιο δυνάμεων. Σταθερότητα και ασφάλεια. Διερωτώντο και διερωτώνται τα «παπαγαλάκια» του Μαξίμου και οι εν Κύπρω «πολιτικοί διάκονοι» της «διχοτομικής επαναπροσέγγισης»: Τι θέλεις; Να κάνουμε πόλεμο;

Αυτός και αν είναι λαϊκισμός της κακιάς ώρας. Τώρα, τι αφήνεται να διαρρεύσει από την Αθήνα; Ότι, εάν οι Τούρκοι ενοχλήσουν Έλληνες ψαράδες στα θαλάσσια τουρκικά πάρκα ή εάν εμποδίσουν την πόντιση

καλωδίων, θα επέμβουν είτε με την ακτοφυλακή είτε με πολεμικά πλοία! Ερωτούμε εμείς, αυτήν τη φορά: Τι θα γίνει; Θα κάνουν πόλεμο;

Εάν είχαν οι εν Αθήναις το μυαλό τους στο κεφάλι τους, θα αντιλαμβάνονταν ότι είναι η δική τους εξευμενιστική πολιτική που έδωσε τροφή στην τουρκική επιθετικότητα και στη δημιουργία συνθηκών που θα ήταν δυνατοί να οδηγήσουν σε κρίση, την οποία μόνο ένας τρελός μπορεί να θέλει. Ανάλογα συμβάντα έχουμε και στην Κύπρο, με τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη και τα τουρκικά μαχητικά να αλωνίζουν στο FIR, θέτοντας ζητήματα ασφαλείας εναέριας κυκλοφορίας και κυριαρχίας. Αυτή δε η επίδειξη ισχύος προβάλλεται λίγο πριν από τη συνάντηση Χριστοδουλίδης - Ερχιουρμάν για τα ΜΟΕ και το «καλό κλίμα». Χωρίς, όμως, να υπάρχει κοινή βάση συνομιλιών, καθότι η Άγκυρα μιλά για δύο κράτη και ο «ευέλικτος» κατοικικός ηγέτης για συνδυαστική πράξη! Και τώρα τι θα γίνει; Θα συνεχίσει να καρκινωβατεί η διαδικασία ή για να την γλυτώσει ο Πρόεδρος θα προσφέρει ως σανίδα σωτηρίας τα ΜΟΕ καλής «κραικικής» γειτονίας, προσθέτοντας άλλο ένα διχοτομικό βήμα υπό τη σκιά των τουρκικών όπλων; Τραγικά αδιέξοδα...

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος 46ο - 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976

Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής

Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άντνης Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας: Χρυσάνθος Τσουρούλλης

Βοηθός Αρχισυντάκτης: Ανδρέας Κόκκινος

Advertising Specialist: Καρολίνα Νεοκλέους

Λειτουργός Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους

Brand Manager: Σωτήρης Κυριάκου

Δημιουργικό: Χάρης Κατσιάμης

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,

Φαξ: 22580518

Εμπορικό Τμήμα: 22580513, 22580491, 22580487, Φαξ: 22580455

Ιστοσελίδα: www.simerini.comΗλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com

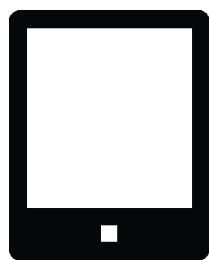
Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή 31 και Αρχαγγέλου Γωνία, 2059 Στρόβολος, Λευκωσία.

Εκτύπωση: MILKRO DIGITAL CYPRUS LTD

Διανομή: Kronos Public Ltd

Copyright © Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά πρωτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

PDF EDITION

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ «Σ» ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ SMARTPHONES ΚΑΙ TABLETS

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

Για έγκυρη και αξιόπιστη ενημέρωση στο www.simerini.com.cy

ΑΚΑΡΠΕΣ ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΝΑ ΑΠΟΤΡΕΨΕΙ ΤΟ BRIEFING

Το «Σπίτι της Συνεργασίας» βήμα για τις θέσεις του ψευδοκράτους

Τουρκικό δημοσίευμα κάνει λόγο για παρουσία διπλωματών από 11 χώρες, χωρίς μέχρι στιγμής να έχει δημοσιοποιηθεί επίσημη ονομαστική λίστα συμμετεχόντων

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Κανονικά πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 19 Αυγούστου, στο «Σπίτι της Συνεργασίας», η ενημέρωση ξένων διπλωματών από τον Μεχμέτ Νιανά, στενό συνεργάτη του Τουφάν Έρχιουρμαν, για τις θέσεις της τουρκοκυπριακής πλευράς στο Κυπριακό. Μία ημέρα προηγουμένως, η Cyprus Mail, επικαλούμενη διπλωματικές πηγές, αποκάλυψε ότι το κυπριακό Υπουργείο Εξωτερικών επικοινωνούσε με ξένες αποστολές στη Λευκωσία, προτρέποντάς τις να μην παραστούν. Η ενημέρωση τελικά έγινε και, σύμφωνα με νεότερο ρεπορτάζ της ίδιας εφημερίδας, είχε παρουσία διπλωματών. Τουρκικό δημοσίευμα ανεβάζει σε 11 τις χώρες που εκπροσωπήθηκαν, χωρίς ωστόσο να έχει δημοσιοποιηθεί επίσημη ονομαστική λίστα. Η επιλογή του χώρου προσθέτει τη δική της διάσταση: Το

«Σπίτι της Συνεργασίας» δημιουργήθηκε από τον ΟΙΑΕ, του οποίου προγράμματα έχουν εδώ και χρόνια θεσμική δίοδο στα δημόσια σχολεία μέσω του Υπουργείου Παιδείας.

Η παρέμβαση που δεν απέτρεψε τη συνάντηση

Οι τηλεφωνικές παρεμβάσεις του Υπουργείου Εξωτερικών προς ξένες διπλωματικές αποστολές δεν απέτρεψαν τη διεξαγωγή της ενημέρωσης. Όπως είχε αποκαλύψει η Cyprus Mail, επικαλούμενη διπλωματικές πηγές, οι πρεσβείες καλούνταν να μην εκπροσωπηθούν στη συνάντηση που θα είχε ο Μεχμέτ Νιανά με μέλη του διπλωματικού σώματος στη Λευκωσία.

Μέχρι στιγμής δεν έχει διευκρινιστεί σε πόσες και ποιες αποστολές απευθύνθηκε το Υπουργείο, ποιο σκεπτικό διαβιβάστηκε, ούτε κατά πόσον υπήρξαν διπλωμάτες που αποφάσισαν να μην παραστούν έπειτα από τις σχετικές επαφές. Το βέβαιο είναι ότι η ενημέρωση πραγματοποιήθηκε κανονικά το πρωί της Τετάρτης και ότι υπήρξε διπλωματική παρουσία.

Πηγές της Cyprus Mail έκαναν λόγο για «αρκετά καλή προσέλευση». Η διατύπωση επιβεβαιώνει ότι η πρωτοβουλία Νιανά προσέλκυσε

το ενδιαφέρον, δεν επιτρέπει όμως ασφαλή συμπεράσματα για το επίπεδο εκπροσώπησης. Δεν έγινε γνωστό πόσοι πρεσβείς παρέστησαν αυτοπροσώπως, πόσες αποστολές έστειλαν άλλους διπλωματικούς λειτουργούς, ούτε ποιες χώρες απουσίασαν.

Το γεγονός ότι η συνάντηση έγινε παρά τις υποδείξεις του Υπουργείου έδωσε στην τουρκοκυπριακή πλευρά ένα επιπλέον επιχείρημα. Παρουσίασε τις θέσεις της ενώπιον ξένων διπλωματών και, ταυτόχρονα, αξιοποίησε τις ενέργειες της Λευκωσίας για να καταγγείλει προσπάθεια περιορισμού της δικής της διπλωματικής δραστηριότητας.

Ο Έρχιουρμαν αξιοποιεί το δημοσίευμα

Ο Τουφάν Έρχιουρμαν παρενέβη δημόσια, ενώ η συνάντηση βρισκόταν σε εξέλιξη. Μιλώντας στο Ada TV, ανέφερε ότι η τουρκοκυπριακή ηγεσία γνώριζε τις ενέργειες του κυπριακού Υπουργείου Εξωτερικών, αλλά είχε επιλέξει να μην τις δημοσιοποιήσει. Κατά τον ίδιο, η αποκάλυψη από τη Cyprus Mail έδωσε μεγαλύτερη βαρύτητα στην υπόθεση, καθώς η πληροφορία δεν προερχόταν από την τουρκοκυπριακή πλευρά.

Ο Έρχιουρμαν συνέδεσε τους χειρισμούς της Λευκωσίας με το κλίμα

μεταξύ των δύο πλευρών, υποστηρίζοντας ότι τέτοιες ενέργειες πλητύνουν την εμπιστοσύνη. Επικαλέστηκε, παράλληλα, την προηγούμενη ενημέρωση του διπλωματικού σώματος από τον Ελληνοκύπριο διαπραγματευτή, Μενέλαο Μενελάου, μετά την επίσκεψη του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες στην Κύπρο.

Κατά την τοποθέτησή του, η τουρκοκυπριακή πλευρά γνώριζε ποιοι είχαν παραστεί στην ενημέρωση Μενελάου, χωρίς να κινηθεί για να αποτρέψει τη συμμετοχή τους. Αναγνώρισε, πάντως, ότι δεν είχαν εκπροσωπηθεί όλες οι ξένες αποστολές, αποδίδοντας μέρος των απουσιών στη θερινή περίοδο.

Η αναφορά στην ενημέρωση Μενελάου αποτελεί τον βασικό άξονα της επιχειρηματολογίας του. Εφόσον η ελληνοκυπριακή πλευρά είχε ήδη παρουσιάσει τη δική της αποτίμηση στους ξένους διπλωμάτες, ο Έρχουρμαν εμφάνισε την προσπάθεια αποθάρρυνσης της συμμετοχής στη συνάντηση Ντινά ως εφαρμογή διαφορετικού μέτρου για την τουρκοκυπριακή πλευρά. Πρόκειται για τη δική του πολιτική ανάγνωση, η οποία δεν απαντά στο σκεπτικό με το οποίο κινήθηκε το κυπριακό Υπουργείο Εξωτερικών.

Οι «11 χώρες» χωρίς ονομαστική επιβεβαίωση

Τουρκικό δημοσίευμα ανέφερε μετά τη συνάντηση ότι εκπροσωπήθηκαν 11 χώρες. Ο αριθμός αναπαράχθηκε από τουρκικούς και τουρκοκυπριακούς λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μαζί με τον ισχυρισμό ότι η παρέμβαση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν απέδωσε.

Δεν έχει δημοσιοποιηθεί, ωστόσο, επίσημος κατάλογος συμμετεχόντων. Ούτε η τουρκοκυπριακή ηγεσία ούτε οι διοργανωτές έδωσαν στη δημοσιότητα τα ονόματα των χωρών, των πρεσβειών ή των διπλωματών που βρέθηκαν στην αίθουσα. Δεν είναι, επομένως, δυνατόν να επαληθευτεί ανεξάρτητα ο αριθμός 11 ή να προσδιοριστεί το επίπεδο εκπροσώπησης κάθε αποστολής.

Η λεπτομέρεια αυτή έχει ουσιαστική σημασία. Η παρουσία πρέσβων δεν

έχει την ίδια διπλωματική βαρύτητα με την αποστολή λειτουργών άλλης βαθμίδας, ενώ η αναφορά σε «πρέσβεις και αξιωματούχους 11 χωρών» δεν αποσαφηνίζει πόσοι από τους συμμετέχοντες ήταν επικεφαλής αποστολών. Χωρίς ονομαστική κατάσταση δεν μπορεί επίσης να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εγγυήτριες δυνάμεις ή χώρες που κατέχουν μόνιμη θέση στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

Με τα μέχρι στιγμής διαθέσιμα στοιχεία, επιβεβαιωμένη θεωρείται η πραγματοποίηση της ενημέρωσης και η παρουσία ξένων διπλωματών. Ο αριθμός των 11 χωρών παραμένει πληροφορία τουρκικής δημοσιογραφικής πηγής, η οποία δεν συνοδεύεται από τα στοιχεία που απαιτούνται για πλήρη διασταύρωση.

ΟΙΔΕ, «Imagine» και δημόσια σχολεία

Η σημασία του χώρου δεν εξαντλείται

στη γεωγραφική του θέση μέσα στη «νεκρή ζώνη». Το «Σπίτι της Συνεργασίας» δημιουργήθηκε από τον Όμιλο Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας και λειτουργεί από το 2011 ως κέντρο εκπαιδευτικών, ερευνητικών, πολιτιστικών και δικαιοδικών δράσεων. Από το 2014 διαθέτει δικό του διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο εκπροσωπείται και ο ΟΙΔΕ. Οι δύο φορείς διατηρούν άμεση πα-

ρουσία στον χώρο της εκπαίδευσης. Υλοποιούν από κοινού το πρόγραμμα «Imagine», υπό την αιγίδα της Δικαιοδικής Τεχνικής Επιτροπής για την Εκπαίδευση και με τη στήριξη της ΟΥΝ-ΦΙΚΥΠ και του Γραφείου του Ειδικού Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ. Στις δράσεις συμμετέχουν εθελοντικά μαθητές και εκπαιδευτικοί από τις δύο κοινότητες, ενώ σχολικές ομάδες μεταβαίνουν στο «Σπίτι της Συνεργασίας» για κοινά εργαστήρια και άλλες δραστηριότητες.

Αυτή η διαδρομή καθιστά πολιτικά ευαίσθητη τη φιλοξενία της ενημέρωσης Ντινά. Ο χώρος που έχει συνδεθεί με προγράμματα στα οποία συμμετέχουν δημόσια σχολεία χρησιμοποιήθηκε για την παρουσίαση των θέσεων της τουρκοκυπριακής ηγεσίας σε ξένους διπλωμάτες, την ίδια ώρα που το Υπουργείο Εξωτερικών επιχειρούσε να αποτρέψει την παρουσία τους.

Η συνάντηση δεν ήταν εκδήλωση της Δικαιοδικής Τεχνικής Επιτροπής,

ούτε δραστηριότητα του «Imagine». Δεν επρόκειτο, επίσης, για κοινή συζήτηση με εκπροσώπους των δύο πλευρών, αλλά για ενημέρωση οργανωμένη από την τουρκοκυπριακή πλευρά. Ο διαχωρισμός αυτός είναι απαραίτητος, ώστε να μην αποδίδεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ή στους θεσμούς που το στηρίζουν συμμετοχή σε μια πρωτοβουλία για την οποία δεν έχει παρουσιαστεί τέτοιο στοιχείο.

Παραμένει, ωστόσο, το ζήτημα της παραχώρησης του χώρου και των όρων υπό τους οποίους φιλοξενοούνται εκεί πολιτικές εκδηλώσεις. Η υπόθεση αποκτά πρόσθετο θεσμικό βάρος λόγω της συνεργασίας του ΟΙΔΕ και του «Σπιτιού της Συνεργασίας» με σχολεία και εκπαιδευτικούς. Γι' αυτό και απαιτείται σαφής ενημέρωση για το ποιος ενέκρινε τη συγκεκριμένη χρήση, με ποια ιδιότητα παραχωρήθηκε η αίθουσα και κατά πόσον υπάρχουν ενιαίοι κανόνες για πολιτικές ενημερώσεις από τις δύο πλευρές.

Η συνάντηση δεν ήταν εκδήλωση της Δικαιοδικής Τεχνικής Επιτροπής,

Κλιματική «βόμβα» για την κυπριακή οικονομία

Έως €28 δις ο λογαριασμός μέχρι το 2050

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
panagiotou@sigmalive.com

Σε έναν από τους σημαντικότερους οικονομικούς κινδύνους των επόμενων δεκαετιών για την Κύπρο εξελίσσεται η κλιματική αλλαγή, με τις επιπτώσεις της να μην περιορίζονται πλέον στο περιβάλλον. Τουρισμός, παραγωγικότητα της εργασίας, δημόσια υγεία, γεωργία και ενεργειακό κόστος βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, ενώ οι δυνητικές απώλειες για το ΑΕΠ υπολογίζονται σε δεκάτομμυρια ευρώ.

Τα στοιχεία που παρουσίασε το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου, στο πλαίσιο της παρουσίασης «Κλιματική Αλλαγή: Επιπτώσεις και Παρεμβάσεις στην Κυπριακή Οικονομία», αποτυπώνουν το οικονομικό αποτύπωμα που μπορεί να έχει η άνοδος της θερμοκρασίας και κυρίως το κόστος που συνεπάγεται η καθυστέρηση στη λήψη μέτρων.

Ήδη €459 εκατ. οι απώλειες

Σύμφωνα με τα στοιχεία, η Κύπρος είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένη, με τις εκτιμώμενες οικονομικές απώλειες από το 1980 μέχρι το 2024 να ανέρχονται ήδη περίπου στα €459 εκατ.

Για τα επόμενα χρόνια, μεταξύ των βασικών οικονομικών επιπτώσεων καταγράφονται η αυξημένη ζήτηση ενέργειας, η μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας και η επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών. Η διαχείριση τόσο των φυσικών κινδύνων όσο και εκείνων που προκύπτουν από τη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών καθιστά καθοριστικό τον ρόλο της δημόσιας πολιτικής. Τα δεδομένα καταδεικνύουν παράλληλα την κατεύθυνση προς την οποία κινούνται οι κλιματικές συνθήκες του νησιού. Καταγράφεται ανοδική τάση της μέσης ετήσιας θερμοκρασίας μέχρι το 2060 και πτωτική τάση της βροχόπτωσης. Την ίδια ώρα, μειώνονται οι ανάγκες θέρμανσης, αλλά αυξάνονται σημαντικά οι ανάγκες ψύξης, με άμεσες συνέπειες για την κατανάλωση και το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας.

Έως €28 δις το κόστος μέχρι το 2050

Ιδιαίτερα ανησυχητικές είναι οι εκτιμήσεις για τις μακροοικονομικές επιπτώσεις εάν δεν εφαρμοστούν αποτελεσματικές πολιτικές αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Στο δυσμενέστερο σενάριο, το λεγόμενο «Business as usual», οι απώ-

λειες του ΑΕΠ εκτιμάται ότι μπορεί να φτάσουν το 7% μέχρι το 2050, που μεταφράζεται σε σωρευτικό οικονομικό κόστος της τάξης των €26-€28 δις. Μέχρι το 2100 η απόκλιση του ΑΕΠ εκτιμάται ότι μπορεί να φτάσει το 27%.

Στο ενδιάμεσο σενάριο «Middle of the Road», το ΑΕΠ εκτιμάται ότι μπορεί να είναι κατά 5% χαμηλότερο έως το 2050, με απώλειες €15-€18 δις, ενώ έως το τέλος του αιώνα η επίπτωση υπολογίζεται στο 14%.

Αντίθετα, στο βιώσιμο σενάριο, το οποίο προϋποθέτει ουσιαστικότερη κλιματική δράση, οι απώλειες περιορίζονται σε χαμηλά μονοψήφια ποσοστά, με το συνολικό κόστος να εκτιμάται γύρω στα €5 δις.

Ακολουθούν η παραγωγικότητα της εργασίας με 21% και η δημόσια υγεία με 20%. Η αυξημένη ενεργειακή ζήτηση αντιστοιχεί στο 15% και η γεωργία στο 9%, ενώ μικρότερα μερίδια αποδίδονται στις ενεργειακές υποδομές, στους υδάτινους πόρους, στις παράκτιες πλημμύρες και στις δασικές πυρκαγιές.

Η άνοδος των θερμοκρασιών και οι μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν την ελκυστικότητα της Κύπρου ως προορισμού, ιδιαίτερα κατά τους θερμότερους μήνες. Παράλληλα, οι τουριστικές επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με μεγαλύτερες ενεργειακές ανάγκες για ψύξη, αυξημένη κατανάλωση νερού και πρόσθετο κόστος προσαρμογής εγκαταστάσεων και υποδομών.

Το κόστος της ζέστης στην εργασία

Εξίσου σημαντικό είναι το κόστος από τη μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας, το οποίο αντιστοιχεί στο 21% των συνολικών επιπτώσεων.

Η αυξανόμενη θερμική καίπαση μπορεί να περιορίζει την ικανότητα εργασίας, ιδιαίτερα σε δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε εξωτερικούς χώρους ή σε περιβάλλοντα με μεγάλη έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες. Η απώλεια παραγωγικότητας μεταφέρεται στην παραγωγή, στο κόστος των επιχειρήσεων και τελικά στο συνολικό ΑΕΠ.

Στην ίδια εξίσωση προστίθεται η δημόσια υγεία, η οποία αναπροσωπεύει περίπου το 20% του εκτιμώμενου κόστους.

Ενέργεια και γεωργία

Η αύξηση της θερμοκρασίας οδηγεί σε περισσότερες ανάγκες ψύξης και επομένως σε μεγαλύτερη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας. Το κόστος που συνδέεται με την ενεργειακή ζήτηση υπολογίζεται στο 15% του συνολικού κόστους των κλιματικών επιπτώσεων έως το 2050 χωρίς μέτρα προσαρμογής.

Την ίδια στιγμή, η γεωργία καλείται να λειτουργήσει μέσα σε ένα δυσμενέστερο περιβάλλον αυξημένων θερμοκρασιών και πιέσεων στους υδάτινους πόρους, αναπροσωπεύοντας το 9% του συνολικού οικονομικού κόστους.

Φόροι άνθρακα και πράσινες επενδύσεις

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών εξετάζει διαφορετικά εργαλεία δημοσιονομικής και κλιματικής πολιτικής, μεταξύ των οποίων οι φόροι άνθρακα και οι πράσινες επενδύσεις.

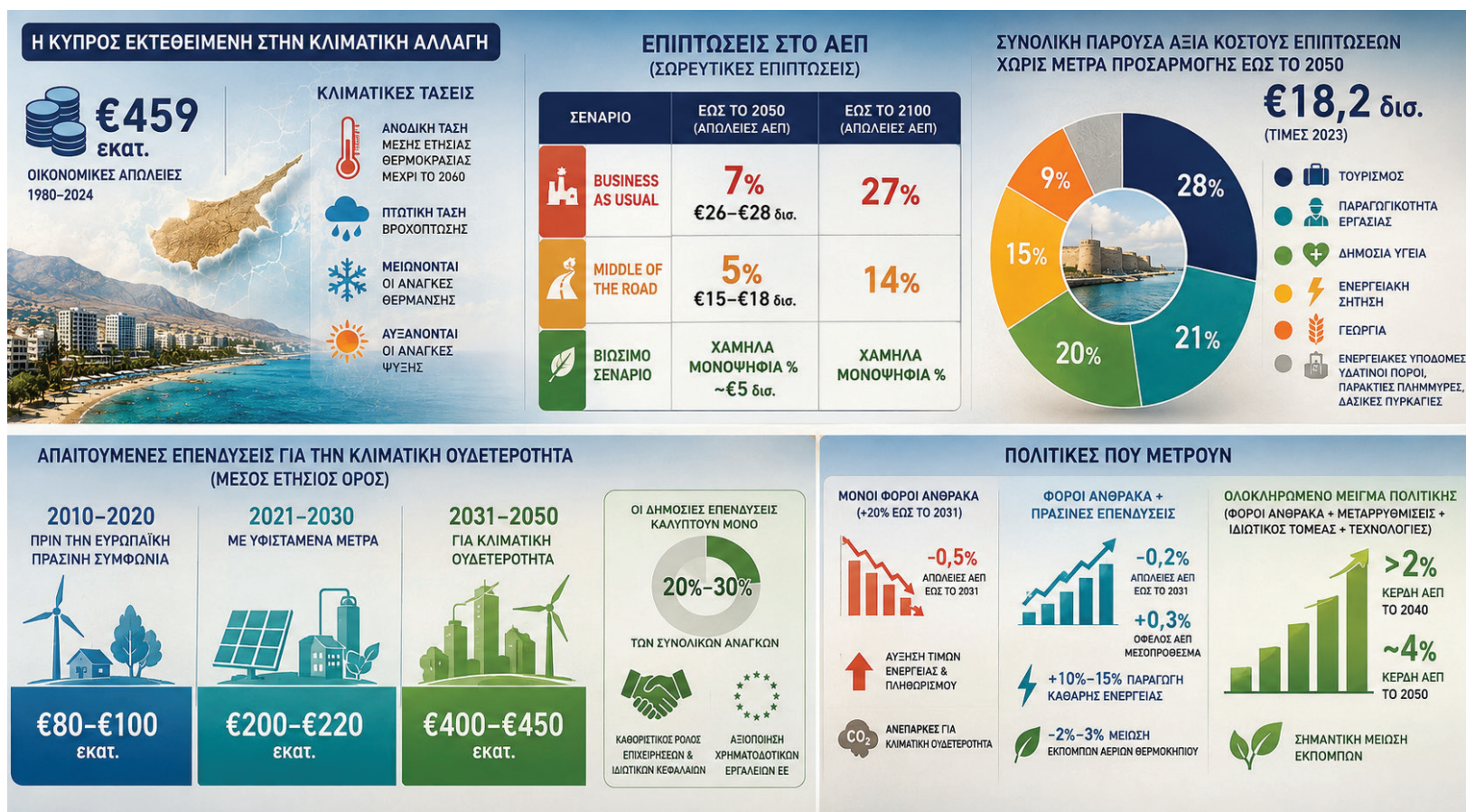
Σε σενάριο σταδιακής αύξησης των φόρων άνθρακα κατά 20% μέχρι το

2031, εκτιμάται μικρή αλλά επίμονη συρρίκνωση της παραγωγής, περίπου 0,5% μέχρι το 2031, καθώς και αύξηση των τιμών ενέργειας και πληθωριστικές πιέσεις. Ωστόσο, η εφαρμογή φόρων άνθρακα από μόνη της κρίνεται ανεπαρκής για την επίτευξη των στόχων κλιματικής ουδετερότητας.

Διαφορετική είναι η εικόνα όταν τα φορολογικά έσοδα επιστρέφουν στην οικονομία μέσω πράσινων επενδύσεων. Σε αυτήν την περίπτωση, οι απώλειες του ΑΕΠ περιορίζονται στο 0,2% έως το 2031, ενώ μεσοπρόθεσμα καταγράφονται θετικά αποτελέσματα της τάξης του 0,3%. Παράλληλα, η παραγωγή καθαρής ενέργειας μπορεί να αυξηθεί κατά 10%-15% και οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου να μειωθούν κατά 2%-3%.

Κέρδη στο ΑΕΠ από ένα ολοκληρωμένο σχέδιο

Ακόμη πιο σημαντικά είναι τα αποτελέσματα ενός ευρύτερου μείγματος πολιτικής που συνδυάζει φόρους άν-

θρακα, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών.

Σύμφωνα με τις προσομοιώσεις, ένα τέτοιο μείγμα μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά οικονομικά οφέλη. Τα κέρδη στο ΑΕΠ εκτιμάται ότι μπορούν να ξεπεράσουν το 2% το 2040 και να φτάσουν μέχρι το 4% το 2050, παράλληλα με σημαντική μείωση των εκπομπών.

Το εύρημα μεταβάλλει τη συζήτηση γύρω από το κόστος της πράσινης μετάβασης, καθώς οι κλιματικές πολιτικές, εφόσον συνδυάζονται με επενδύσεις, τεχνολογική αναβάθμιση και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, μπορούν να λειτουργήσουν και ως αναπτυξιακό εργαλείο.

Μέχρι €450 εκατ. τον χρόνο για την κλιματική ουδετερότητα

Η μετάβαση, ωστόσο, απαιτεί σημαντικό ύψους επενδύσεις. Πριν από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, την περίοδο 2010-2020, οι σχετικές επενδύσεις υπολογίζονταν περίπου στα €80-€100 εκατ. ετησίως. Με τα υφιστάμενα μέτρα για την περίοδο 2021-2030, το ποσό αυξάνεται στα €200-€220 εκατ. τον χρόνο.

Για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας την περίοδο 2031-2050, οι απαιτούμενες επενδύσεις υπολογίζονται σε €400-€450 εκατ. ετησίως, σε τιμές 2022. Αυτό σημαίνει ότι, σε σύγκριση με τα υφιστάμενα μέτρα, οι επίσημες δημόσιες επενδύσεις θα πρέπει ουσιαστικά να διπλασιαστούν.

Η προσπάθεια δεν μπορεί να στηριχθεί αποκλειστικά στο κράτος. Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι δημόσιες επενδύσεις δύνανται να καλύψουν μόλις το 20%-30% των συνολικών αναγκών. Καθοριστικός καθίσταται επομένως ο ρόλος των επιχειρήσεων και των ιδιωτικών κεφαλαίων, όπως και η αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τον Ρήνο στον Δούναβη

Η οικονομική διάσταση της κλιματικής αλλαγής δεν αποτελεί κυρίαρχο φαινόμενο. Το καλοκαίρι του 2026, η υποχώρηση της στάθμης μεγάλων ποταμών στην Κεντρική Ευρώπη ανέ-

δειξε στην πράξη πώς ένα κλιματικό φαινόμενο μπορεί να εξελιχθεί σε άμεσο οικονομικό πρόβλημα.

Στον Ρήνο, μίαν από τις σημαντικότερες εμπορικές αρτηρίες της Ευρώπης, η ξηρασία και οι υψηλές θερμοκρασίες οδήγησαν σε τόσο χαμηλά επίπεδα νερού, ώστε η πλεύση μεγάλων εμπορικών φορτηγίδων να καταστεί εξαιρετικά δύσκολη ή αδύνατη σε ορισμένα σημεία.

Η μειωμένη χωρητικότητα των πλοίων αυξάνει το κόστος μεταφοράς και δημιουργεί πιέσεις στις εφοδιαστικές αλυσίδες, καθώς μεγάλες γερμανικές βιομηχανίες εξαρτώνται από τον ποταμό για την τροφοδοσία τους με πρώτες ύλες και τη μεταφορά των προϊόντων τους προς τα λιμάνια της Βόρειας Ευρώπης.

Ανάλογη εικόνα καταγράφεται στον Δούναβη, όπου η χαμηλή στάθμη των υδάτων επηρεάζει όχι μόνο τις μεταφορές αλλά και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ουγγαρία και η Ρουμανία αναγκάστηκαν να περιορίσουν τη λειτουργία πυρηνικών σταθμών, καθώς οι μονάδες απαιτούν μεγάλες ποσότητες νερού για την ψύξη τους.

Οι συνέπειες επεκτείνονται και στον τουρισμό. Στην Ουγγαρία, η υποχώρηση των υδάτων στη λίμνη Μπάλατον είχε, σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, αντίκτυπο στις κρατήσεις, με ακυρώσεις σε ξενοδοχεία της περιοχής.

Τα παραδείγματα του Ρήνου και του Δούναβη δείχνουν έτσι πώς η ξηρασία μπορεί να προκαλέσει ταυτόχρονα προβλήματα στις μεταφορές, στην ενέργεια, στη βιομηχανία και στον τουρισμό, με τις επιπτώσεις να μεταφέρονται μέσω των εφοδιαστικών αλυσίδων και πέραν των περιοχών που πληττούνται άμεσα.

«Η κλιματική κρίση μεταφέρεται ήδη στο κόστος ζωής»

Τη σύνδεση αυτών των εξελίξεων με την Κύπρο ανέδειξε ο τέως διευθυντής της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, Κλεάνθης Νικολαΐδης. Όπως ανέφερε, το φεινό καλοκαίρι χαρακτηρίζεται διεθνώς από μεγάλες πυρκαγιές, εξαιρετικά υψηλές θερμοκρασίες και έντονα καιρικά φαινόμενα, δημιουργώντας πιέσεις που επηρεάζουν όχι μόνο την καθημερινότητα αλλά και τη λειτουργία της οικονομίας.

Ο κ. Νικολαΐδης σημείωσε ότι στην Ευρώπη δεν έχει επηρεαστεί μόνο η στάθμη των υδάτων, αλλά και η θερμοκρασία τους, γεγονός που σε ορισμένες περιπτώσεις δυσχεραίνει τη χρήση του νερού ως ψυκτικού μέσου σε πυρηνικούς αντιδραστήρες και θερμοικά εργοστάσια. Αναφέρθηκε επίσης στη μείωση των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού για αγρότες και βιομηχανία στη Γαλλία, καθώς και στα χαμηλά επίπεδα επιφανειακών υδάτων στην Αγγλία.

Σύμφωνα με τον ίδιο, οι οικονομικές συνέπειες μπορούν να φτάσουν μέχρι την Κύπρο μέσω των εισαγωγών. Έφερε ως παράδειγμα τις ποτάμιες μεταφορές, εξηγώντας ότι όταν μια φορτηγίδα που προηγουμένως μετέφερε δέκα τόνους εμπορευμάτων μπορεί πλέον να μεταφέρει μόλις τρεις ή τέσσερις, το λειτουργικό της κόστος παραμένει σχεδόν το ίδιο. Το κόστος ανά μονάδα προϊόντος αυξάνεται και τελικά το προϊόν φτάνει ακριβότερο στην Κύπρο και γενικότερα στη Νότια Ευρώπη.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην κρίση νερού, την οποία χαρακτήρισε βασική παράμετρο της κλιματικής κρίσης. Όπως τόνισε, η ασφάλεια νερού είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ασφάλεια της παραγωγής και ειδικότερα της γεωργικής παραγωγής. Για την Κύπρο, σημείωσε ότι χωρίς επαρκείς ποσότητες νερού οι αγρότες δεν μπορούν να διατηρήσουν σταθερή παραγωγή ή αναγκάζονται να παράγουν προϊόντα χαμηλότερης ποιότητας και υψηλότερου κόστους, κάτι που αποτυπώνεται τελικά στις τιμές.

Ο τέως διευθυντής της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας διέκρινε το υδατικό πρόβλημα σε δύο βασικούς άξονες, την ύδρευση και την άρδευση. Στην ύδρευση, σημαντικό μέρος των αναγκών καλύπτεται μέσω αφαλατώσεων, οι οποίες όμως έχουν υψηλό κόστος. Το αφαλατωμένο νερό, όπως εξήγησε, είναι ιδιαίτερα ακριβό και δεν μπορεί εύκολα να αποτελέσει λύση για τη γεωργική παραγωγή. Στην άρδευση, οι περιορισμένες ποσότητες νερού οδηγούν είτε σε υπεράντληση είτε σε άντληση από μεγαλύτερα βάθη, προκαλώντας νέα αύξηση του κόστους.

Παράλληλα, προειδοποίησε ότι ακόμη και ένας πολύ βροχερός χειμώνας δεν αρκεί για να επιλύσει διαχρονικά το πρόβλημα. Η πληρότητα των φραγμάτων μπορεί να βελτιωθεί αισθητά μέσα σε μία καλή χρονιά, ωστόσο δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι οι επόμενοι χειμώνες θα είναι εξίσου βροχεροί. Αντίθετα, όπως σημείωσε, στατιστικές αναλύσεις δείχνουν ότι ενδέχεται να είναι ξηρότεροι.

Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Νικολαΐδης υπογράμμισε την ανάγκη μακροπρόθεσμης στρατηγικής στο υδατικό, αναφέροντας ότι βρίσκεται εδώ και καιρό στο τραπέζι πρόταση για ενίσχυση της βροχής με τεχνικά μέσα και περιβαλλοντικά φιλικές μεθόδους. Κατά τον ίδιο, η συζήτηση πρέπει να προχωρήσει σε επίπεδο αρμόδιων Αρχών, καθώς η Κύπρος βρίσκεται, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, στο κέντρο της περιοχής του πλανήτη που υφίσταται κλιματική αλλαγή.

Η προειδοποίηση αποκτά ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα υπό το πρίσμα των οικονομικών εκτιμήσεων για τις επόμενες δεκαετίες. Για την Κύπρο, η κλιματική κρίση μετατρέπεται σταδιακά από περιβαλλοντική πρόκληση σε ζήτημα παραγωγής, πμών και κόστους ζωής, καθιστώντας την έγκαιρη προσαρμογή όχι μόνο περιβαλλοντική αλλά και οικονομική αναγκαιότητα.

ΑΠΟΨΗ ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

Εναλλακτικές λύσεις για τις σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας

Ο σοβαρότερος κίνδυνος, για τις σχέσεις Ευρώπης – Τουρκίας, προέρχεται μέσα από την καλλιέργεια εξωπραγματικών προσδοκιών και την μετέπειτα διάψυσή τους, αν οι συνολικές, από κάποιο σημείο και μετά, δεν καταλήξουν σε αυτό που θα θεωρεί δεδομένο η Τουρκία, δηλαδή στην πλήρη ένταξη. Άρα, είναι άκρως επιβεβλημένη η εκπόνηση μιας στρατηγικής εξόδου από το επερχόμενο αδιέξοδο και η αναζήτηση εναλλακτικών μορφών σχέσεως ΕΕ – Τουρκίας.

Η εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων είναι επιτακτική ανάγκη πλέον για την ΕΕ, για τους εξής λόγους: α) Διότι η ένταξη της Τουρκίας θα έχει βαρύτατες και μη αναστρέψιμες συνέπειες για την Ένωση (ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη εκείνο το οποίο εκφράζεται εσχάτως και πολύ εντόνως από πολιτικούς και τεχνοκράτες, ότι δηλαδή το ζήτημα δεν είναι πλέον η Τουρκία αλλά η Ευρώπη). β) Διότι η απόρριψη της τουρκικής εντάξεως, σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο, από ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη, θα προκαλέσει επιπλοκές πιο κρίσιμες από τις τριβές που θα ανεφύοντο εάν εγκαίρως και με τρόπο κατηγορηματικό οι Ευρωπαίοι εταίροι διεμήνυαν στην Άγκυρα ότι δεν πρόκειται να ενταχθεί ως πλήρες μέλος στην ΕΕ, καταθέτοντας ταυτόχρονα μία ολοκληρωμένη αντιπρόταση.

Δύο θα ήταν οι εναλλακτικές αντιπροτάσεις προς την Τουρκία: α) Σχέσις Ενισχυμένης Συνεργασίας («Προνομιακή Σχέσις») και β) Διευρυμένη Εταιρική Σύνδεσις. Πιο συγκεκριμένως, η Προνομιακή Σχέσις σημαίνει ενισχυμένη οικονομική και πολιτική συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας χωρίς συμμετοχή στα κοινοτικά όργανα και αποκλεισμένων των τομέων των σχετικών με την Ασφάλεια και την Οικονομική Συνοχή της ΕΕ. Ιδιαίτερα και εμφαντικώς αποκλείεται κάθε πρόσβαση της Τουρκίας στους τομείς: της Συνθήκης του Σέγκεν (ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων κ.λπ), της Πολιτικής Συνοχής, των Διαρθρωτικών Ταμείων και Γεωργικών Επιδοτήσεων και τέλος της ΟΝΕ.

Η Διευρυμένη Εταιρική Σύνδεσις, όπως πρότεινε προ μερικών ετών το Γερμανικό Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα, προβλέπει την ενσωμάτωση της Τουρκίας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (με ειδικές ρήτρες περί περιορισμού στην ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων), αλλά και τη σταδιακή ενσωμάτωσή της στις Κοινοτικές Πολιτικές, καθώς και στα θεσμικά Όργανα της ΕΕ. Σε αυτήν τη μορφή σχέσεως, προβλέπεται πιο ειδικώς η ενσωμάτωση της Τουρκίας στην Πολιτική Συνοχής και τη Διαρθρωτική Πολιτική της ΕΕ, στις πολιτικές δομές και το

θεσμικό εποικοδόμημα της ΕΕ (τακτική συμμετοχή Τουρκίας στις συνεδριάσεις των Οργάνων, χωρίς δικαίωμα ψήφου).

Αμφότερες οι προτεινόμενες εναλλακτικές λύσεις απαντούν κατά τρόπο ορθολογικό στο ερώτημα ως προς την ενδεδειγμένη μορφή της μελλοντικής σχέσεως της ΕΕ με την Τουρκία, αλλά αποτρέπουν παράλληλα την πρόκληση αρνητικών επιπτώσεων στο εν εξελίξει οικοδόμημα της ΕΕ, τις οποίες θα επέφερε η ενδεχόμενη ένταξη της Τουρκίας ως πλήρους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι όμως φανερό ότι η δεύτερη εναλλακτική πρόταση (Διευρυμένη Εταιρική Σύνδεση) έχει ένα σοβαρό μειονέκτημα. Αυτό έγκειται στο ότι έχει ημερομηνία λήξεως.

Μακροπρόθεσμως δεν θα είναι πολιτικώς δυνατόν για την ΕΕ να συνεχίζει να αποκλείει το συνδεδεμένο μέλος από τα δικαιώματα του πλήρους μέλους και, συνεπώς, κάποια στιγμή θα υποχρεωθεί να αποδεχθεί την πλήρη ένταξη – οπότε, όμως, το πρόβλημα (του οποίου η επίλυση ήταν το ζητούμενο) τελικά θα τεθεί εκ νέου.

Αναθέως, ο ρητός καθορισμός μιας Προνομιακής Σχέσεως κρίνεται προτιμότερος – αποτελώντας μάλιστα ένα καλό παράδειγμα και για μία σειρά άλλων κρατών που επίσης ζητούν στενότερες σχέσεις με την Ευρώπη, και των οποίων μάλιστα η απόρριψη θα ήταν εξαιρετικώς δύσκολη μετά το τουρκικό προηγούμενο, των οποίων όμως η πλήρης ένταξη θα επέφερε εξίσου σοβαρές και ανεπιθύμητες επιπτώσεις στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική συνοχή της Ε.Ε.

Σε περίπτωση εντάξεως της Τουρκίας στην ΕΕ, οι επιπτώσεις θα είναι έντονες και μη αναστρέψιμες για τη συνοχή, τη φυσιογνωμία και το μέλλον της Ευρώπης. Το όραμα της Πολιτικής Ευρώπης θα πληγεί ανεπανορθώτως. Η διεύρυνση προς τον μουσουλμανικό κόσμο, απαρχή μόνον της οποίας θα αποτελέσει τυχόν ένταξη της Τουρκίας, θα οδηγήσει, εν τέλει, σε μία Ευρω-Ισλαμική Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών, στόχο τον οποίο σταθερώς επιδιώκουν οι ΗΠΑ και, μέχρι πριν από μερικά χρόνια, η Βρετανία, ή σε έναν ΟΗΕ σε ομίχλη.

Επιπλέον, το όραμα δημιουργίας ενός Ευρωπαϊκού Πόλου διεθνούς ισχύος, με συνοχή και ολοκλήρωση θα καταστεί δύσκολο να υλοποιηθεί ακόμη και σε βάθος χρόνου. «Ενωσις», δηλαδή κοινότητα πολιτικής βουλήσεως, στρατηγικής φιλοδοξίας και αποτελεσματικής πρακτικής δράσεως, είναι δύσκολο να vonθεί στην περίπτωση της ΕΕ, από το Δουβλίνο μέχρι το Νιγηριαμπάκι.

Βούλιαξε η βάρκα των ελπίδων...

“

ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ

ΜΑΤΑΙΟΙ αποβαίνουν, ξανά, οι σχεδιασμοί Λευκωσίας και Αθηνών για τον ευρωπαϊκό δελεασμό της Τουρκίας, προκειμένου η Άγκυρα να εγκαταλείψει την επεκτατική της πολιτική εναντίον της Κύπρου και της Ελλάδος. Μάταιες προαλείφονται και οι συντηρούμενες προσδοκίες πως οι «κυπριογενείς υποχρεώσεις» της Τουρκίας στην ενταξιακή της πορεία και τα όσα οφέλη προϋπολογίζεται ότι θα εισπράξει από την ΕΕ, θα την ωθήσουν να προβεί σε υποχωρήσεις, στις ύστατες πρωτοβουλίες του απερχόμενου Γ.Γρ. του ΟΗΕ Γκουτέρες για «λύση» του Κυπριακού. Ο Ερντογάν το επιβεβαιώνει τώρα και αυτοπροσώπως και φωνηέντως, 17.8.2026, ότι «η ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποτελεί πλέον προτεραιότητα για την Άγκυρα».

- Βέβαια, επί δεκαετίες διαπιστωμένη είναι, έστω και μη ομολογημένη, η αλήθεια ότι, ακόμα και από πριν ανέλθουν το 2002 στην εξουσία οι Ισλαμιστές του Ερντογάν, ουδέποτε υπήρξε πραγματική προτεραιότητα για την Άγκυρα η ένταξη στην ΕΕ.

- Για πλειάδα λόγων. Ορατών ή εξιχνιαζομένων και στο παλαιόθεν ισχύον κεμαλικό είδος και στον επί 24ετία ήδη προστιθέμενο ισλαμιστικό χαρακτήρα του πολιτικού συστήματος του τουρκικού καθεστώτος:

(α) ΑΠΟΤΕΛΕΙ υπαρκτή ανάγκη του τουρκικού κράτους ν' αποφύγει τον εξευρωπαϊσμό του. Ν' αυτοπροστατευθεί από τον κίνδυνο «εκδημοκρατισμού» που εγκυμονούν τα πολιτειακά πρότυπα των φιλελεύθερων συστημάτων που ισχύουν στα κράτη της ΕΕ και απαιτούνται για τα υπό ένταξη: Ανάπτυξη Κράτους Δικαίου και Ατομικών Ελευθεριών βάσει των κανόνων της ΕΕ, συνειδητά κι ορμεμφύτως εκλαμβάνονται στην Άγκυρα ως απειλή υπόσκαψης και μέγας κίνδυνος για τα θεμέλια, τη δομή, τη συνοχή και την φύση του εν εξουσία κρατούντος 103 χρόνια (1923-2026) τουρκικού συστήματος «Τζουμχουριετί».

(β) ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΥΤΟ εξίσου μείζονα λόγο, οι επεκτατικές επιδιώξεις της Τουρκίας, ιδίως και πρωτευόντως σε βάρος Κύπρου και Ελλάδος, αποδείχθηκε πως αποτελούν «ιερό κοράνι», διαρκή και αταλάντευτη επιμονή του ονόματι Τόρkiye Cumhuriyeti κράτους, που η Άγκυρα (όλων ανεξαιρέτως των διαδοχικών της κυβερνήσεων) δεν υποστέλλει αλλά διευρύνει και, πολύ περισσότερο, δεν επιτρέπει να εξοβελιστεί από οιαδήποτε πιθανότητα προσαρμογής στα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο ΕΡΝΤΟΓΑΝ, στη συνέντευξή του τη Δευτέρα, 17η Αυγ. 2026, σ' εκπομπή του Al Jazeera Arabic, δήλωσε ότι η ένταξη στην ΕΕ δεν βρίσκεται πλέον ψηλά στην αιζέντα της Άγκυρας. Ανέφερε ακόμη πως επειδή η Ευρώπη δεν δείχνει πραγματική διάθεση για την ένταξη της Τουρκίας, χαμένη θα είναι η Ευρώπη.

- Ακριβέστερη ερμηνεία: Όταν ο επί 24 χρόνια Μονοκράτωρ στην Τουρκία λέει ότι «η ΕΕ δεν δείχνει πραγματική διάθεση», εννοεί σαφέστατα πως η ΕΕ

Φωτογραφημένοι 7.11.2024 Ερντογάν, Μπιστάκης, Χριστοδουλίδης έτυχαν μαζί σε τραπέζι για καφέ στην 5η Σύνοδο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Κοινότητας στη Βουδαπέστη, με συγκαθήμενους τον Αλβανό Πρωθυπουργό, Έντι Ράμα, τον Τούρκο υπ.Εξ., Χακάν Φιντάν και τη διερμνέα τού Ερντογάν, Φατιμά Γκιουλχάμ Αμπτούσαναμ.

δεν δείχνει προθυμία να συμβιβαστεί και δεν υποτάσσεται στις απαιτήσεις της Τουρκίας για το είδος της ένταξης που η Άγκυρα απαιτεί. Αυτή η τουρκική λογική δεν είναι καινούργια. Δεν είναι ερντογανικής πατρότητας. Πάντοτε υπήρχε, κραταιά ανυποχώρητη και στους προκατόχους της εξουσίας της Τόρkiye Cumhuriyeti, σε διάφορους τόνους.

- Δείγμα της ερντογανικής, τώρα, αντίληψης επιδείχθηκε λ.χ. και προ μηνών με τις δηλώσεις του Υπ.Εξ. της Τουρκίας στην Αυστρία, όπου κατηγορούσε την ΕΕ ως... υποχείριο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε συνέντευξη Τύπου στη Βιέννη, 30.4.2026, με την Αυστριακή ομόλογό του, Μπεάτε Μάινλ-Ράισινγκερ, ο Χακάν Φιντάν είχε πει: «Όταν η Ευρώπη και

“

Τα προϊόντα της αντίθετης προς τον εξευρωπαϊσμό διαδρομής του ερντογανισμού, μ' εντεινόμενες οξύτερα κατά του Ελληνισμού τουρκικές απειλητικές πολιτικές στην Κύπρο, στο Αιγαίο, στις ΑΟΖ, στην Αν. Μεσόγειο, με «γαλάζιες πατρίδες», «τουρκολιβικά μνημόνια», παρενοχλήσεις υποθαλασσίων καλωδίων ηλεκτρικής ενέργειας και με τα «θα 'ρθουμε ξαφνικά ένα βράδυ», φαίνεται ν' αφυπνίζουν επιτέλους και την Αθήνα και τη Λευκωσία

- Πριν από χρόνια λ.χ. ο κεμαλιστής Μουμιτάζ Σοϊζάλ (1929-2019), συνταγματολόγος, βουλευτής, υπ.Εξ. της Πρωθυπουργού Τανούς Τσιλέρ και μονίμως πρωτοσύμβουλος του Ραούφ Ντενκτάς, στην εναντίωσή του κατά της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ έφτανε ως το επιχείρημα ότι «ακόμα και οι απόγονοι των εκδιωχθέντων από τη Σμύρνη το 1922, με τα εν ΕΕ ισχύοντα, θα επανακτούσαν την γενέτειρα πατρίδα τους»...

η Τουρκία έρχονται μαζί, προκύπτει ένας πληθυσμός 500 εκατομμυρίων και αυτός ο πληθυσμός έχει πολλούς τομείς στους οποίους μπορεί να συνεργαστεί. Ενώ θα μπορούσε να επιτευχθούν κοινά παραδοτέα σε όλους αυτούς τους τομείς με έναν πληθυσμό 500 εκατομμυρίων, μια χώρα με λιγότερο από ένα εκατομμύριο πληθυσμό [η Κύπρος] μπορεί σε μεγάλο βαθμό να το εμποδίζει αυτό και κανείς να μην μπορεί να πει τίποτα»...

Ούτε αυτά είναι καινοφανείς εκπλήξεις κι ανεξήγητες συμπεριφορές της Τουρκίας. Όμοια γαρ και παραπλήσια ανέκαθεν. Διαχρονικώς διαψεύδοντας τις προσδοκίες και ματαιώνοντας τις ελπίδες ότι η πορεία της Τουρκίας προς την ΕΕ θα παρήγαγε την εξαφάνιση της τουρκικής απειλής κατά της Ελλάδος και της Κύπρου.

ΣΦΑΓΕΑΣ της Κύπρου το 1974 Πρωθυπουργός του Ατίλα ήταν ο Μπουλέντ Ειζεβίτ στην πρώτη του θητεία επικεφαλής του κεμαλικού κόμματος CHP. Στην 3η του πρωθυπουργία, Δεκέμβριο 1999, έλαβε για την Τουρκία δώρο από την Αθήνα και το «ενταξιακό διαβατήριό»:

- Κατά τη Σύνοδο Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι, η Αθήνα - με τα χειροκροτήματα της Λευκωσίας - συνυπέγραψε την υποψηφιότητα της Τουρκίας για ένταξη στην ΕΕ. Με προβεβλημένο κέρδος ότι έτσι είχε εξασφαλίσει από τους εταίρους της στην ΕΕ (όχι απ' την Τουρκία) την πορεία ένταξης της Κύπρου, ανεξαρτήτως της «λύσης» του Κυπριακού.

- Η Αθήνα, τότε, δεν έθεσε στην Τουρκία ως προαπαιτούμενο όρο είτε (α) τον τερματισμό της τουρκικής κατοχής στην Κύπρο είτε (β) την ακύρωση της νομοθετημένης από το 1995 τουρκικής Απειλής Πολέμου (Causus Belli) για το εύρος των ελλαδικών χωρικών υδάτων στο Αιγαίο. Σχημάτισε την πεποίθηση πως ο «εξευρωπαϊσμός» της Τουρκίας θ' απέδιδε και στα δύο ζητήματα.

ΕΛΛΑΣ και Κύπρος, με όλες έκτοτε τις διαδοχικές τους κυβερνήσεις,

επιβίβασαν την πολιτική τους για το Κυπριακό και τα ελλαδο-τουρκικά στη βάρκα της ελπίδας. Οραματιζόμενες ότι η πορεία ένταξης της Άγκυρας και οι μοχλοί της ΕΕ θα ελλιμενίζαν τις εξελίξεις στην απανεμιά τερματισμού της τουρκικής απειλής. Η διαδραματούσα 26ετία 1999-2026, καθ' όλη τη διάρκειά της, διέψευσε κάθε τέτοια ελπίδα. Ματαίωσε όλες τις προσδοκίες. Αντιθέτως, εκτράχυνε την τουρκική βουλμία σε επιπρόσθετη κλιμάκωση της νεο-οθωμανικής της στρατηγικής, ως τα «σύνορα της καρδιάς» του Ερντογάν, με κεκτηθείσα και την αυτοπεποίθηση ότι εκλαμβάνεται παγκοσμίως πλέον ως «διεθνούς εμβέλειας σκακιστής».

- Τα προϊόντα της αντίθετης προς τον εξευρωπαϊσμό διαδρομής του ερντογανισμού, μ' εντεινόμενες οξύτερα κατά του Ελληνισμού τουρκικές απειλητικές πολιτικές στην Κύπρο, στο Αιγαίο, στις ΑΟΖ, στην Αν. Μεσόγειο, με «γαλάζιες πατρίδες», «τουρκολιβικά μνημόνια», παρενοχλήσεις υποθαλασσίων καλωδίων ηλεκτρικής ενέργειας και με τα «θα 'ρθουμε ξαφνικά ένα βράδυ», φαίνεται ν' αφυπνίζουν επιτέλους και την Αθήνα και τη Λευκωσία.

- Υπ' αυτήν την έννοια μπορεί να λεχθεί ότι ο Ερντογάν δικαιούται να του απονεμηθεί κι ο... τίτλος του Αφυπνιστή των ηγεσιών του Ελληνισμού. Έτσι όπως τον είδαν να τους βουλιάζει τη βάρκα της ελπίδας, στη θέση της φρόντισαν τουλάχιστον να έχουν άλλο... πλεούμενο. Απέκτισαν ήδη την φρεγάτα «ΚΙΜΩΝ» F-601. Για ασφαλέστερους πλόες...

Η «Αριστερά» ως καραγωγέας, η «Δεξιά» ως υμνωδός και το ανίατο εμφύλιο μίσος

“
ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Είναι δυνατόν μια ανάρτηση στο φατισοβιβλίο να προκαλέσει τέτοιαν αυθάδη εκδήλωση εμφύλιου μίσους; Ναι, δυστυχώς. Η αφορμή ήταν ένα τρέχον γεγονός: Δύο ελληνικά F-16 υπερέπτησαν πρόσφατα κοινοτήτων της Λάρνακας σε χαμηλό ύψος. Ο εκκωφαντικός θόρυβος φαίνεται να αναστάτωσε κατοίκους, με αποτέλεσμα ο Υπουργός Άμυνας να προβεί σε διευκρινίσεις.

Ο γράφων, την ίδια μέρα, έκανε την εξής (όντως προκλητική) ανάρτηση: «Οι σύντροφοι των Περβολιών και του Κιτίου «αναστατώθηκαν» από χαμηλές πτήσεις ελληνικών F-16. Δεν ενοχλούνται όταν τουρκικά F-16 παραβιάζουν την κυριαρχία μας». Ομολογώ ότι η δεύτερη πρόταση ήταν εξόχως προκλητική για τους κατοίκους των δύο συγκεκριμένων χωριών, που κατά πλειοψηφία υποστηρίζουν, και δικαίωμά τους, το αριστερό ΑΚΕΛ.

Τι παρατηρήθηκε; Πρώτα πανηγύρισαν ενθουσιωδώς άτομα «Δεξιάς» αποκλίσεως. Αφού χειροκρότησαν την εμφάνιση των ελληνικών F-16, υπογράμμισαν πόσο υπερήφανοι ήταν, έριξαν και το δηλητήριό τους με χαρακτηρισμούς - «παλιοκομμούνια», «αν δεν σας αρέσει να πάτε να ζήσετε στα κατεχόμενα», «εθνομηδενιστές», κλπ.

Οι υποστηρικτές του ΑΚΕΛ καθυστέρησαν να αντιδράσουν, αλλά το έκαναν επιτιθέμενοι εναντίον του γράφοντος. Δεν ασχολήθηκαν σχεδόν καθόλου με τα ελληνικά φτερά, αλλά ύβρισαν την Ένωση και τους ενωπικούς, επιτέθηκαν στους «ψευτοπατριώτες», στη συνέχεια κατά παντός ελληνικού. Και, φυσικά, αναμάσησαν πραξικόπημα, σούβλες στο Τρόδος και... στις Πλάτρες (!) και το γνωστό βολικό παραμυθάκι περί... «επανάγκες».

Για όσους δεν γνωρίζουν: Πριν από 50 χρόνια, ο εκ των ιδρυτών της «Σημερινής», μ. Αντ. Φαρμακίδης, έγραφε στην κυριακάτικη έκδοση ένα ευθυμογράφημα με ήρωα τον πατέρα

Παχούμιο με ομήγυρη σε φανταστικό καφενείο. Σε εκείνη τη σύναξη συζητούνταν διάφορα θέματα επικαιρότητας πάντα με ευθυμογραφικό, σαπρικό φακό. Σε μιαν από τις «συζητήσεις», ένας «θαμώνας» διερωτήθηκε, θλιβερά αστεϊευόμενος, αν το πραξικόπημα εναντίον του Εθνάρχη Μακαρίου ήταν... «επανάγκες».

Την επομένη, Δευτέρα, ο μ. Ρένος Πρέντζας, αρχισυντάκτης του «Ανεξάρτητου», εφημερίδας της ΕΔΕΚ, πιλοφόρησε σε ενδιάστιλο πρωτοσέλιδο τίτλο: «Επανάγκες το πραξικόπημα,

για το αγιάτρευτο εμφυλιοπολεμικό κλίμα, που, δυστυχώς, συντηρείται πανταχόθεν εδώ και 52 χρόνια. Παραθέτω χαρακτηριστικά δείγματα ύβρεων από μέλη του ΑΚΕΛ (χωρίς τα ονόματά τους - διατηρείται πιστά η γραφή τους):

Γράφει πασίγνωστος αξιωματούχος: «Το 74 όταν πανηγύριζαν οι ομοϊδεάτες σας κύριε Ιακωβίδη του επάναγκες και καμνате σούβλες στο Τρόδος τα κοπελουθκια του κόσμου πολεμούσαν τον εισβολέα, προδομένα ζαι εγκατελειμμένα. Μην μου το παίζεις πατριώτες

Το ιδεολογικό και εμφυλιοπολεμικό μίσος, με το οποίο το ΑΚΕΛ έχει εμποτίσει μέλη και υποστηρικτές του και αντιμάχεται εκείνο της «Δεξιάς», είναι σοβαρή τροχοπέδη στην εκτίναξή του προς τη δεύτερη 100ετία του. Στον 21ον αιώνα της τεχνολογίας, της κατάρρευσης ιδεολογιών και συνόρων, της αμφισβήτησης των πάντων και του καλπασμού της τεχνητής νοημοσύνης, είναι δυνατόν ένα αριστερό κόμμα να μένει ακόμα κολλημένο στο 1917;

υποστηρίζει η «Σημερινή». Αυτό ήταν! Το ΑΚΕΛ και ο κομματικός μηχανισμός το έκαναν υψηλή πολιτική! Για πολλά χρόνια ήταν η βολική, άφθονη λάσπη τους που εκσφενδόνιζαν αφειδώς εναντίον της εφημερίδας, των συντακτών και των εκδοτών της.

Οι κωμικότητες του ΑΚΕΛ και η αυτάρεσκη λεκτική βανασοσύνη μελών και υποστηρικτών του εναντίον της «Σ» και των συντακτών της απαντήθηκαν τεκμηριωμένα. Κάποτε κατασιγάσουν αλλά πάντα σιγοβράζουν και με κάθε ευκαιρία αξιοποιούνται απ' όλον τον κομματικό εσμό για να εκτοξευτούν ως χυδαία ΑΚΕΛική ύβρις και σιγματισμός εναντίον μας.

Η ανάρτησή μου θεωρώ ότι συνιστά και αφορμή, ξανά, για κοινωνιολογική, ψυχιατρική και ανθρωπολογική μελέτη

τώρα επειδή νόμιμες ότι βρήκες τη ευκαιρία να εξιλεωθείς. Ξαν σήμερα εφυσάμε που τα σπία μας εξαπιάς όλων εσάς που ονειρεύεσθουν τη ένωση».

Έτερος ΑΚΕΛικός δεν είναι τόσο... ευγενής: «Εν σημασία που θέλεις ζίζαι συ ρε αρχισυντάκτη της εφημερίδας του ΕΠΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ. Ζατίιν όποτε ακούτε Ελλάδα στο μυαλό σας ονειρεφεκεστε ένωση με την χουντα ζίζαι τα πραξικοπήματα σας για να μας παν ούλλους οι Τουριζοι. Σια χωρκά που λαλείς ρε εοκαβηταιζή οι μισοί εν πρόσφυγες που τους εξεοπιτώσετε εσου ζίζαι οι τουρκολαγνοι, τουρκόφιλοι, τουρκοκουβαλντιές της δεξιάς ζίζαι της εοκα β».

Τρίτος, αναπαράγει άλλα γνωστά: «Ούσι. Η παλιοφάρα σας κουβάλισε την Τουρκία και ακόμα συνεχίζεται μέχρι να

δώσετε και την υπόλοιπη. Εμείς έχουμε νεκρούς σε πραξικόπημα που κάνετε και ήταν «Επανάγκες «Και εισβολή όταν η φάρα σου εκαμνε σούβλες στις Πλάτρες». Και η συνέχεια από άλλον: «Πίος σου το ηπε ρε αρτηριοσκληρωμενε τούτο??έφερετε τους Τούρκους ιζιε ακόμα νουν εν εβαλλετε, ρηφκετε τα άλλου για να ριχνετε σάχη στα μάτια του κόσμου, όλο ψευτιες και παραμυθια».

Η πικρή έκπληξη, από υπηρετή του Ιπποκράτη. Θαυμάστε λεξιλόγιο: «Ενας αλήτης δημοσιογραφικός του κώλου είσαι». Και επιμένει απειλητικά: «Είσαι ένας αλήτης της πένας που κάποια μέρα θα πληρώσεις μαζεμένα τις αλπιτείες σου». Και ακόμα:

«Για όλους εσας που όταν ακουσεται για Ακελικους βγαζεται εξανθηματα... Μια ευχή να βγει αληθινή θέλω... Μόνο γαμπρουδες αριστερους και Ακελικους να καμνεται ιζιαι ύστερα να φεύκουν... έτσι απλά». Και τέλος: «Την ώρα που ενα βραζει το σιδερο ρε φασιστοδημοσιοκαφρε παλλε ενα μας πουλησουν αλλα εσου και η πατριotes ενα πατε τροδος παλε πατριοτακια της φαιζης».

Από την εποχή της ιδρύσεως του ΑΚΕΛ (πριν από 100 χρόνια), ο κυπριακός Ελληνισμός χωρίστηκε σε «αριστερούς» και «δεξιούς». Το ΑΚΕΛ υποστήριξε την Ένωση, εξύβρισε τον Μακάριο, αλλά στη συνέχεια θερμαινόταν υπό τον τοιουπέ του. Καθύβρισε τον αγώνα της ΕΟΚΑ, αλλά αρκετοί γνήσιοι πατριώτες ΑΚΕΛικοί βοήθησαν και συνέισέφεραν στον μόνο αντιϊμπεριαλιστικό, αντιαποικιακό, απελευθερωτικό αγώνα της Κύπρου.

Το πραξικόπημα και η τουρκική εισβολή κατακρεούργησαν τους Έλληνες. Κατερείπωσαν την αξιοπρέπεια και τη λεβεντιά τους. Εξευτέλιαν τα «πιστεύα» τους. Ισοπέδωσαν τις ελπίδες τους. Θα ανέμενε κανείς ότι τα τραγικά παθήματα, τα εγκλήματα, το μίσος και τα ολέθρια λάθη θα δίδασκαν όλους. Θα καταπράυναν πάθη.

Όχι για να ξεχάσουμε. Όχι για να

διαγράψουμε ενόχους και εγκλήματα, αλλά για να συγχωρέσουμε αλλήλους και να ομονοήσουμε. Ποιος είναι ο αναμάρτιτος; Ποιος θα ρίξει πρώτος τον λίθο του αναθέματος; Να πενήσουμε αλλά να προχωρήσουμε μπροστά, με έναν στόχο: Την διάσωση της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Ελληνισμού από την τουρκοποίηση και την απελευθέρωσή της.

Έπρεπε να υπάρξει τιμωρία και κάθαρση. Υπήρξαν επιλεκτικές διώξεις. Το ΑΚΕΛ συγκυβέρνησε για πολλά χρόνια με «δημοκρατικά» κόμματα. Κυβέρνησε πέντε χρόνια. Γιατί δεν τιμώρησε τους πρωταίτιους του πραξικοπήματος; Προτιμά να συντηρεί ένα δηλητηριώδες εμφύλιο μίσος, επειδή αυτό εξυπηρετεί τους κομματικούς σχεδιασμούς του.

Πενήντα δύο χρόνια μετά τον όλεθρο, επιβεβαιώνεται ότι τίποτε δεν έχει αλλάξει, ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Το εμφύλιο μίσος είναι αγιάτρευτο. Καθυβρίζεται το Ενωτικό αίσθημα, η ελληνικότητα, ο πατριωτισμός, η αγωνιστικότητα. Καταγγέλλεται με σηγματισμούς η «Αριστερά». Υβρίζεται και λοιδορείται η «Δεξιά». Καλπάζει ο εθνομηδενισμός.

Το ΑΚΕΛ είναι ένα μεγάλο, ιστορικό κόμμα με διαχρονικούς λαϊκούς και κοινωνικούς, εργατικούς αγώνες. Είναι, όμως, πεισματικά ιδεολογικά και πολιτικά προσκολλημένο σε αγκυλώσεις, ιδεοληψίες και εγκυστώσεις, που παραπέμπουν σε παρωχημένες εποχές.

Το ιδεολογικό και εμφυλιοπολεμικό μίσος, με το οποίο το ΑΚΕΛ έχει εμποτίσει μέλη και υποστηρικτές του και αντιμάχεται εκείνο της «Δεξιάς», είναι σοβαρή τροχοπέδη στην εκτίναξή του προς τη δεύτερη 100ετία του. Στον 21ον αιώνα της τεχνολογίας, της κατάρρευσης ιδεολογιών και συνόρων, της αμφισβήτησης των πάντων και του καλπασμού της τεχνητής νοημοσύνης, είναι δυνατόν ένα αριστερό κόμμα να μένει ακόμα κολλημένο στο 1917;

ΠΟΛΕΜΟΣ ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΩΝ ΜΕΣΩ ΜΟΕ

Απόσυρση τουρκικών αρμάτων σε ακτίνα ασφαλείας

Ως ισοδύναμο αντάλλαγμα της αποναρκοθέτησης

ΓΙΑΝΝΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,
Δρ των Διεθνών Σχέσεων

Ενώ η Τουρκία φιλάει θαλάσσια πάρκα στις πύλες του Αιγαίου, εγκλωβίζοντας το Καστελλόριζο και κλείνοντας τα στενά των Δαρδανελίων, στο Κυπριακό εξελίσσεται ένας «διπλωματικός πόλεμος» για τα οδοφράγματα και την αποναρκοθέτηση μέσω των ΜΟΕ. Οι προεκτάσεις αυτής της διαδικασίας αφορούν στην ασφάλεια, κυρίως των Ελληνοκυπρίων, και στους κινδύνους για τη δημιουργία συνθηκών εμπέδωσης της διχοτόμησης αντί απόληξης σε μια βιώσιμη δημοκρατική λύση.

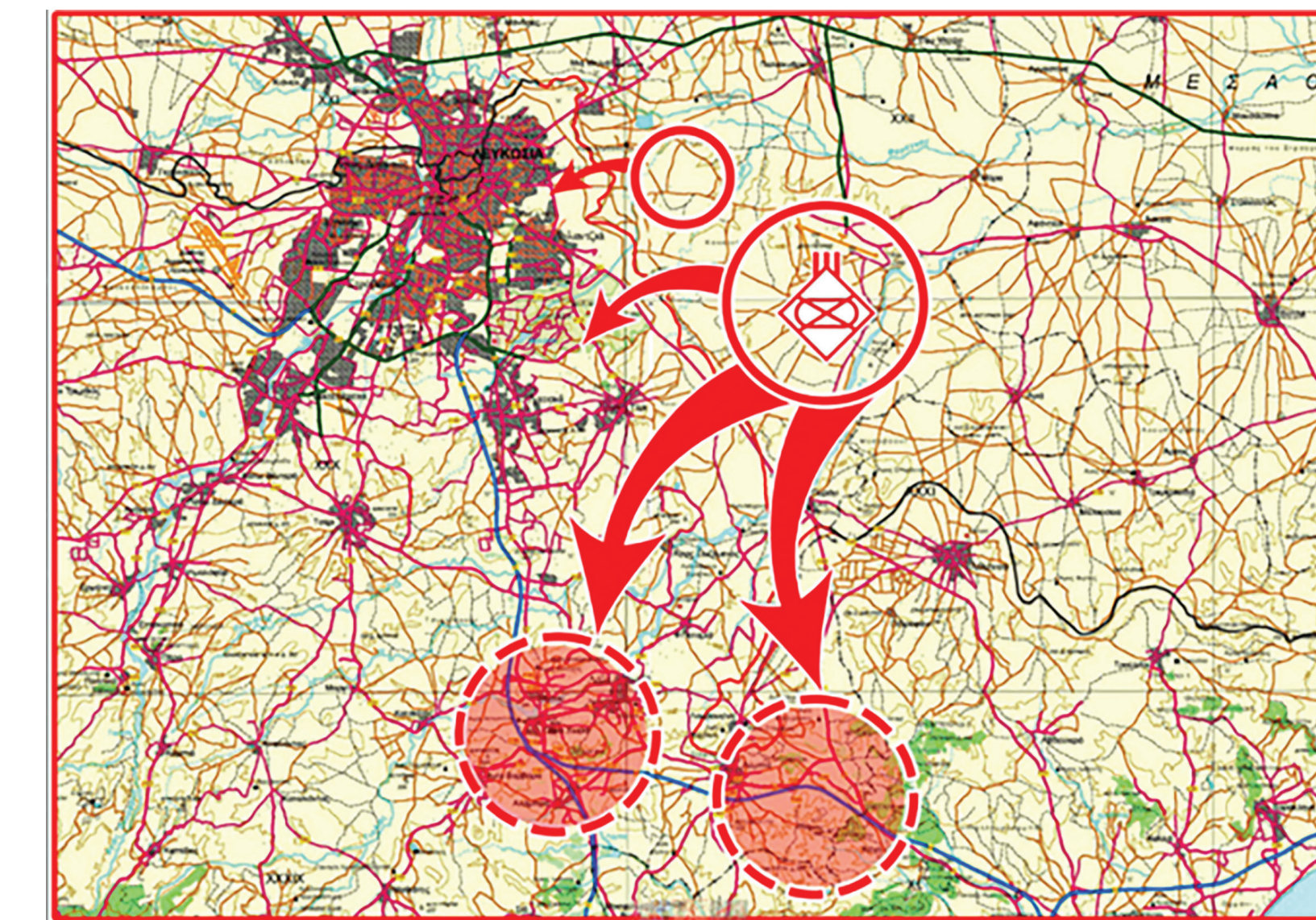
Η συνάντηση της 26ης

Η συνάντηση του Προέδρου Χριστοδουλίδη με τον κατοχικό ηγέτη Τουφάν Ερχιουρμάν στις 26 του μήνα έχει ως κεντρικό ζήτημα τα ΜΟΕ των Οδοφραγμάτων, κυρίως εκείνων της Αθηνών και της Μίας Μηνιάς, ως μια προσπάθεια να σπάσει ο πάγος και να δημιουργηθεί θετικό κλίμα. Η κατάσταση γίνεται πιο περίπλοκη όταν στο σκηνικό υπεισέρχονται η Λουρουτζίνα και η Πύλα.

Μια Μηνιά και Αθηνών

Η περίπτωση της Μίας Μηνιάς συνδέεται με την αποδυνάμωση της ασφάλειας της ΕΦ και του πληθυσμού της περιοχής υπό την έξις έννοια: Η απόσυρση φυλακίων επιτήρησης της ΕΦ επιδεινώνει τη θέση της, ενώ η τουρκική πλευρά -εφόσον έχει πληρότητα μονάδων- όχι μόνο θα συνεχίσει να έχει τα πλεονεκτήματά της ως επιθετική δύναμη, αλλά τα άρματα και οι μηχανοκίνητες μονάδες αποκτούν πρόσθετα πλεονεκτήματα. Η περιοχή της Μίας Μηνιάς είναι συνυφασμένη με εκείνην του Γερίου. Πρόκειται για χώρους εξορμήσεων του τουρκικού στρατού σε περίοδο κρίσης για την προέλαση προς ζωτικούς στρατηγικούς χώρους, όπως είναι το Γενικό Νοσοκομείο και ο αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας - Λεμεσού.

Η περίπτωση της Αθηνών σχετίζεται με την αξίωση της τουρκικής πλευράς να περνά το δρομολόγιο μέσω κατεχομένων, ώστε να ελέγχουν τις εισόδους και εξόδους και να εμφανίζονται ως να ασκούν κυριαρχία επί του δρόμου και του εδάφους. Στον αντίποδα η Κυβέρνηση αποδέχεται, και προφανώς και τα Ην. Έθνη- να μοιραστεί η διαφορά. Μισός δρόμος μέσω «νεκρής ζώνης», μισός μέσω κατεχομένων. Η δε τουρκική πλευρά προχωρεί, συνδέοντας την Αθηνών με τη Λουρουτζίνα και την αποναρκοθέτηση εδαφών που προσιτατεύουν την ΕΦ και τους πλη-

Στον χάρτη αυτό αποτυπώνεται (μικρός κύκλος) η προέλαση των Τουρκικών Δυνάμεων από τη Μία Μηνιά, στο Σοπάζ και στην Αθαλάσσα. Από τον μεγάλο κύκλο απεικονίζεται η τουρκική προέλαση σε τρεις κατευθύνσεις: Πρώτη: Γέρι, Αθαλάσσα, αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας - Λεμεσού. Δεύτερη: Τύμψο, Παλαίκ, Δάλι, Νήσου. Τρίτη: Πυρό, Λύμψια, Διάβαση Κόσις. Είναι πρόδηλο ότι η αποναρκοθέτηση βοηθά τους στρατηγικούς σχεδιασμούς του Αττίλα, ειδικώς όταν δεν καλύπτονται τα κενά της ΕΦ επαρκώς.

θυσμούς λόγω του αναρμυατικού τους χαρακτήρα.

Αποναρκοθέτηση: Τα τρία σημεία στην περιοχή Δάλι - Λύμψια

Ειδικώς επί του θέματος της αποναρκοθέτησης και των επιπτώσεων είχαμε αναφερθεί αναλυτικώς στις 6 Απριλίου του 2025. Ήταν και είναι ένα από τα

ζήτηματα που συνδέονται άμεσα με τις στρατιωτικές επιχειρήσεις και τα πλεονεκτήματα που μπορεί να αποκτήσει η τουρκική πλευρά μέσω των ΜΟΕ. Μέσω στοιχείων και χαρτών θα ήταν δυνατό να αναλυθεί η κατάσταση επί του εδάφους. Τα ναρκοπέδια τοποθετήθηκαν σε περιοχές όπου η ΕΦ έχει μειονέκτημα και έχουν ως στόχο να σταματήσουν την τουρκική προέλαση

σε περίπτωση κρίσης. Για παράδειγμα, εάν γίνει δεκτή η αποναρκοθέτηση στην περιοχή της Λουρουτζίνας, θα υπάρξουν οι εξής συνέπειες:

Περαιτέρω αμφισβήτηση των προωθημένων θέσεων της Εθνικής Φρουράς, καθώς η Ειρηνευτική Δύναμη, κατά τρόπον αυθαίρετο, οριοθετεί τη γραμμή νοτιότερα των θέσεων της, περιλαμβάνοντας τα αμυντικά έργα

εντός της «νεκρής ζώνης». Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά την τουρκική εισβολή, στην υπόψη τοποθεσία στις 16/8/1974 είχε αναπτυχθεί αμυνικά το 226 ΤΠ μέχρι το ύψωμα Κοκκινόβρυση, όπου και έφτιαξε με το Μηχανικό ναρκοπέδια για απαγόρευση της περαιτέρω τουρκικής προέλασης και δεξιότερά του, στα Λύμψια, το 376 Τάγμα Πεζικού.

ΜΟΕ, Ασφάλεια και Κυριαρχία

Τα ΜΟΕ θα πρέπει να διευκολύνουν τους πολίτες και να δημιουργούν συνθήκες ασφάλειας και όχι ανασφάλειας, παρέχοντας πρόσθετα πλεονεκτήματα στον τουρκικό στρατό, που είναι ο επιτιθέμενος, ή προσφέροντας νομικά και διπλωματικά πλεονεκτήματα ως προς την αποδοχή (acknowledgement) και την αναγνώριση του ψευδοκράτους.

Εφόσον δεν επιλυθούν τα ζητήματα ασφαλείας ή δεν γίνει σαφής η βάση των συνομιλιών, που σημαίνει εγκατάλειψη μιας διχοτομικής λύσης και στη βάση των δυο κρατών ή ομοσπονδίας συνομοσπονδιακού χαρακτήρα, τότε τα ΜΟΕ:

1. Αυξάνουν την τουρκική απειλή.
2. Εγείρουν ζητήματα πρόσθετων κινδύνων για τον άμαχο πληθυσμό.
3. Διευκολύνουν την τουρκική προέλαση και τον στρατηγικό επιχειρησιακό σχεδιασμό.
4. Ανοίγουν τρόπους σε βάρος της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας και ευνοούν τις συνθήκες "αποδοχής", δηλαδή (acknowledgement) του ψευδοκράτους ως την πλήρη αναγνώριση στο πλαίσιο μιας ομοσπονδίας, συνομοσπονδιακού χαρακτήρα.

ΜΟΕ Αμοιβαίου Οφέλους

Για να είναι τα ΜΟΕ αμοιβαίου οφέλους θα πρέπει:

1. Συνθήκες ασφαλείας

Ασφάλεια και για τις δύο πλευρές. Η αποναρκοθέτηση να συνοδεύεται από υποχώρηση τουρκικών αρμάτων και μηχανοκίνητων δυνάμεων σε ασφαλή απόσταση από τη Γραμμή Κατάπαυσης του Πυρός.

2. Σαφής βάση συνομιλιών

Να αποτραπεί η μετατροπή των ΜΟΕ σε κινήσεις καλής γειτονίας μεταξύ δύο εν δυνάμει κρατών. Αποκλεισμός λογικής συνιδρυτικής πράξης, καταλοίου εξουσίας στα κρατίδια και ενίσχυσης χωριστής κρατικής συνείδησης.

Ουσία:

Ασφάλεια χωρίς στρατιωτικό πλεονέκτημα για την Τουρκία και συνομιλίες χωρίς διολίσθηση σε διχοτομική λογική.

Η πρώτη τοποθεσία αποναρκοθέ-
τησης βρίσκεται κοντά στο Δάλι (βλέπε
χάρτη με ουρανί χρώμα κατά μήκος
της «νεκρής ζώνης»), όπου οι νάρκες
της ΕΦ αποφράσσουν την αρματική
τουρκική προέλαση από τη Λουρουτζίνα
στο Δάλι και δη προς τον κόμβο της
Νήσου. Η αποναρκοθέτηση αποκόπει
την προέλαση προς το κεντρικό οδικό
δίκτυο, όπως είναι αυτό της Νήσου, και
εγκλωβίζει πληθυσμούς. Ως εκ τούτου,
είναι δυνατοί να αποκοπεί η Λευκωσία
οδικώς και από τη Λάρνακα και από
τη Λεμεσό, καθώς και αντίστροφα. Η
άλλη κατεύθυνση είναι από Μια Μηλιά
και Γέρι προς τον αυτοκινητόδρομο
Λευκωσίας - Λεμεσού.

Η δεύτερη αποναρκοθέτηση αφορά
στη στενωπό του υψώματος Κοκκι-
νόβρυσης, όπου αποφράσσεται η
τουρκική κίνηση μηχανοκίνητων
μονάδων του Απίλα προς τον κεντρικό
αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας - Λάρ-
νακας. Η αποτροπή αυτή οφείλεται
στη ναρκοθέτηση (βλέπε χάρτης τε-
τράγωνο στα νότια της Λουρουτζίνας).
Εάν γίνει η αποναρκοθέτηση, τότε
είναι εύκολη η τουρκική προέλαση
και η κατάληψη νευραλγικού στρα-
τηγικού σημείου.

Η τρίτη αποναρκοθέτηση επικε-
ντρώνεται παρά το φυλάκιο «Μάρ-
κουλος», πριν από τη διάβαση της
Κόσιης, μερικά μόνο χιλιόμετρα μακριά
από τη Λάρνακα. Εάν προχωρήσει
η αποναρκοθέτηση, οι Τουρκικές
Δυνάμεις θα έχουν τη δυνατότητα
εύκολης προέλασης φτάνοντας στον
αυτοκινητόδρομο προς τη Λευκωσία
- Λάρνακα.

**Πύλα, Λάρνακα,
Αμμόχωστος**

Η Λάρνακα δεν θα αποκοπεί μόνο
από τον αυτοκινητόδρομο προς τη Λευ-
κωσία, αλλά και από εκείνον προς τις
ελεύθερες περιοχές της Αμμοχώστου
στο ύψος της Πύλας. Γιατί θα συμβεί
αυτό; Διότι, μετά την τελευταία κρίση

στην Πύλα, τον Αύγουστο του 2023, οι
Τούρκοι προχώρησαν στην κατασκευή
του δρόμου που ενώνει την Πύλα με
το Άρσοι. Έχουν μείνει μόνο 500 μέ-
τρα για την ολοκλήρωσή του. Ως εκ
τούτου, οι τουρκικές μηχανοκίνητες
μονάδες μπορούν πλέον με ευκολία να
κινηθούν και να αποκόψουν τον δρόμο
Λάρνακας και ελεύθερων περιοχών
Αμμοχώστου.

Τα αγκάθια

Τι σημαίνει η αποναρκοθέτηση
στην πράξη; 1) Τη διευκόλυνση της
προέλασης των τουρκικών μηχανο-
κίνητων δυνάμεων. 2) Την τουρκική
προέλαση και την αποκοπή: Α) Της
Λάρνακας - λόγω της κατάστασης στην
Πύλα - από την ελεύθερη Αμμοχώστο
και της ελεύθερης Αμμοχώστου από
τη Λάρνακα. Β) Της Λάρνακας από
τη Λευκωσία και της Λευκωσίας από
τη Λάρνακα στην περιοχή της Κόσιης
και των Λυμπίων. Γ) Της Λευκωσίας
από τη Λάρνακα και τη Λεμεσό στο
ύψος της Νήσου.

Ο αποκλεισμός της Λευκωσίας δεν
είναι αποτέλεσμα μόνο της αποναρ-
κοθέτησης, αλλά και του γενικότερου
τουρκικού σχεδιασμού με τις Τουρκικές
Δυνάμεις, που βρίσκονται στη Λύση,
στον Μαραθόβουνο και στην Τύμπου,
όπου εδρεύει το 230 Μηχανοκίνητο
Σύνταγμα Πεζικού με δυο τάγματα. Το
ένα βρίσκεται στο χωριό και το άλλο
εξω από το παράνομο αεροδρόμιο.

Το ισοδύναμο αντάλλαγμα

Τα ΜΟΕ θα πρέπει να διευκολύ-
νουν τους πολίτες και να δημιουργή-
σουν συνθήκες ασφάλειας και όχι
ανασφάλειας, παρέχοντας πρόσθετα
πλεονεκτήματα στον τουρκικό στρα-
τό, που είναι ο επιτιθέμενος, ή προ-
σφέροντας νομικά και διπλωματικά
πλεονεκτήματα ως προς την αποδοχή
(acknowledgement) και την αναγνώ-
ριση του ψευδοκράτους. Εφόσον δεν
επιλυθούν τα ζητήματα ασφάλειας ή

δεν γίνει σαφής η βάση των συνομι-
λιών, που σημαίνει εγκατάλειψη
μιας διχοτομικής λύσης και δη την
βάση των δυο κρατών ή ομοσπονδίας
ομοσπονδιακού χαρακτήρα, τότε
τα ΜΟΕ:

- 1. Αυξάνουν την τουρκική απειλή.
- 2. Εγείρουν ζητήματα πρόσθετων
κινδύνων για τον άμαχο πληθυσμό.
- 3. Διευκολύνουν την τουρκική
προέλαση και τον στρατηγικό επι-
χειρησιακό σχεδιασμό.
- 4. Ανοίγουν
τρόπες σε βάρος της κυριαρχίας της
Κυπριακής Δημοκρατίας και ευνοούν
τις συνθήκες «αποδοχής», δηλαδή
acknowledgement, του ψευδοκρά-
τους ως την πλήρη αναγνώριση στο
πλαίσιο μιας ομοσπονδίας, ομοσπο-
νδιακού χαρακτήρα.

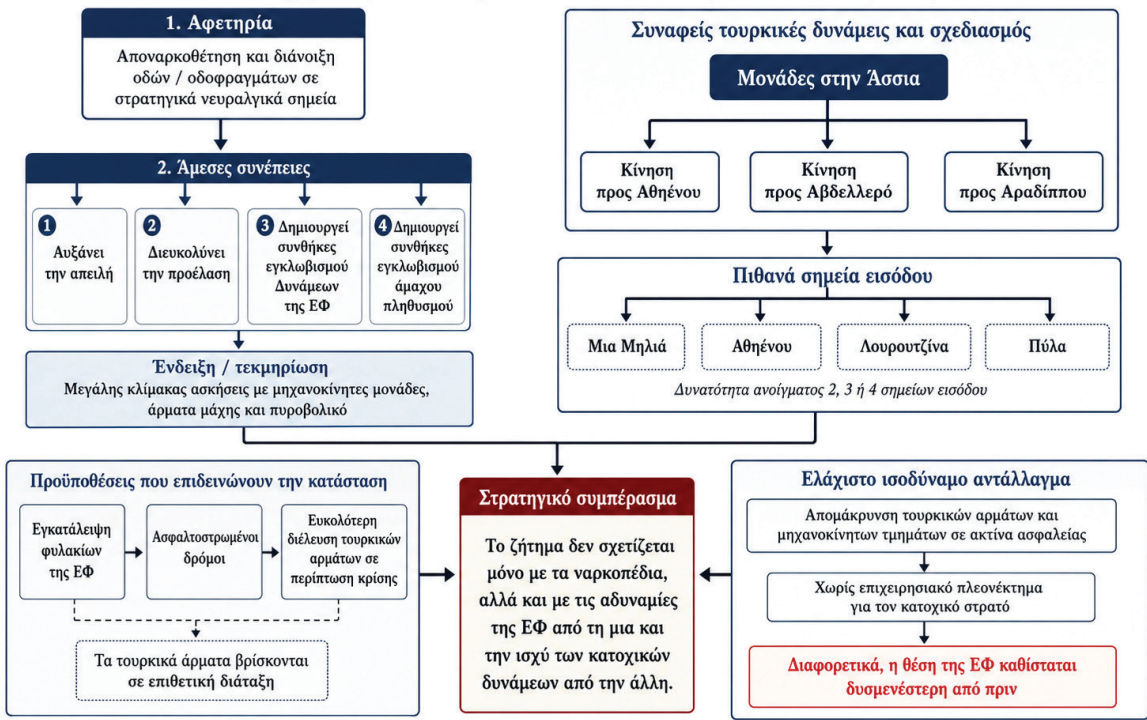
Υπό αυτές τις συνθήκες, για να είναι
τα ΜΟΕ αμοιβαίου οφέλους, θα πρέπει:

- 1. Να επιφέρουν συνθήκες ασφα-
λείας και για τις δυο πλευρές. Εφό-
σον η αποναρκοθέτηση αυξάνει την
τουρκική απειλή, και όλα τα συναφή,
θα πρέπει να συνοδεύεται με υπο-
χώρηση των τουρκικών δυνάμεων
και δη των αρμάτων μάχης και των
μηχανοκίνητων τεθωρακισμένων
οχημάτων και μεταφοράς προσω-
πικού σε ασφαλή απόσταση από
τη Γραμμή Κατάπαυσης του Πυ-
ρός, όπως θα ήταν η επιλογή για
την απομάκρυνσή τους πέραν του
αυτοκινητοδρόμου των κατεχομένων
μεταξύ Λευκωσίας - Αμμοχώστου.
- 2. Να αποτραπούν καταστάσεις ώστε
τα ΜΟΕ να εξελίσσονται σε κινήσεις
καλής γειτονίας μεταξύ δυο εν δυνάμει
κρατών, που θα συνυπάρχουν με τη
λύση στο πλαίσιο μιας ομοσπονδίας,
ομοσπονδιακού χαρακτήρα. Θα

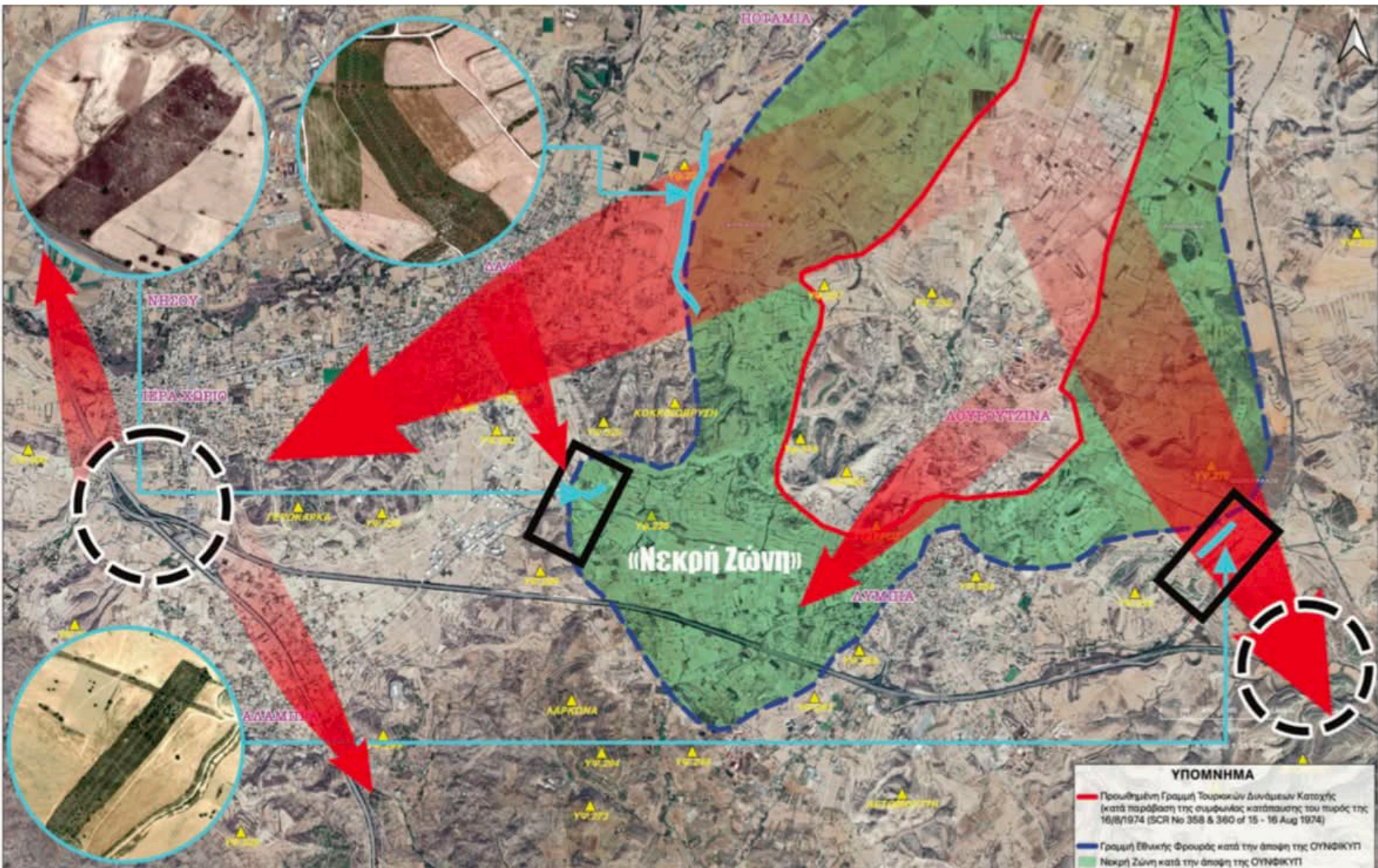
πρέπει δηλαδή να υπάρχει σαφής βάση
των συνομιλιών, εφόσον τα ΜΟΕ θεω-
ρούνται, εκτός των άλλων, είτε άμεσα
είτε έμμεσα, ως συσχετιζόμενα με την
Πενταμερή ή/και με την επανέναρξη
των συνομιλιών. Θα πρέπει, με άλλα
λόγια, να υπάρξει αποκλεισμός αντι-
λήψεων, όπως αυτές του Ερχιουρμάν,
για συνιδρυτική πράξη ή για το κα-
τάλοιπο εξουσίας, που θα ανήκει στα
κρατίδια, ή της αφαιρέσης δικαιώματος
ψήφου για τους Ελληνοκυπρίους στον
βορρά, προκειμένου να είναι το εκεί
συνιστών κρατίδιο εσαεί τουρκικό.
Γίνεται αντιληπτό ότι, όταν τα ΜΟΕ
κινούνται προς αυτήν την κατεύθυνση,
τότε δημιουργούν συνθήκες πρωτο-
γενούς δικαίου και παρθενογένεσης.
Με άλλα λόγια, ενισχύεται η χωριστή
κρατική συνείδηση, κυρίως στους
Τουρκοκυπρίους...

Επιχειρησιακές επιπτώσεις της αποναρκοθέτησης

Σχηματική αποτύπωση των κινδύνων και των προϋποθέσεων ασφαλείας

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ Δ

Ο χάρτης αποτυπώνει
την περιοχή της Λου-
ρουτζίνας. Με ουρανί
χρώμα απεικονίζεται
το ναρκοπέδιο κατά
μήκος της «νεκρής
ζώνης». Δεν είναι καν
εντός αυτής. Το έτερο
είναι στην περιοχή της
«Κόκκινης Βρύσης»
και το τρίτο στο φυ-
λάκιο του «Μάρκου-
λου». Η ναρκοθέτηση
επιτρέπει την εύκολη
προέλαση μηχανοκί-
νητων μονάδων στον
αυτοκινητόδρομο
Λευκωσίας - Λάρνα-
κας (Κόσιη, Δάλι, Νή-
σου) και τον εγκλω-
βισμό δυνάμεων της
Εθνικής Φρουράς και
πληθυσμού.

ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ BBC ΞΕΤΥΛΙΓΕΙ ΤΟ ΚΟΥΒΑΡΙ ΤΩΝ IVF ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Παιδιά ψάχνουν τον πραγματικό τους δότη

Τουλάχιστον 30 περιπτώσεις στο μικροσκόπιο, τεστ DNA που δείχνουν διαφορετική γενετική προέλευση και ένα σύστημα ικνηλασιμότητας που, παρά τις πρόνοιες του 2016, δεν λειτούργησε ποτέ ενιαία

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Οι οικογένειες, κυρίως από τη Βρετανία, εκφράζουν πλέον σοβαρές ανησυχίες ότι το σπέρμα ή τα ωάρια που χρησιμοποιήθηκαν σε θεραπείες εξωσωματικής γονιμοποίησης στα κατεχόμενα δεν προέρχονταν από τους δότες που είχαν επιλέξει και πληρώσει. Οι ενδείξεις από εμπορικά τεστ DNA δεν αποτελούν από μόνες τους οριστική ταυτοποίηση των πραγματικών δοτών. Αποκαλύπτουν, όμως, ένα πολύ βαθύτερο κενό: σε μια αγορά που προσέλκυε ασθενείς από το εξωτερικό, η διαδρομή του γενετικού υλικού δεν μπορεί σήμερα να ανασυσταθεί με βεβαιότητα.

Από τις επτά στις 30 περιπτώσεις

Η υπόθεση άρχισε να ξετυλίγεται μέσα από πολύμηννη έρευνα της δημοσιογράφου Anna Collinson για την εκπομπή File on 4 Investigates του BBC. Η πρώτη δημοσίευση, στις 31 Μαρτίου 2026, αφορούσε επτά παιδιά. Μετά τη μετάδοση του ντο-

κιμαντέρ Sunshine and Secrets: The Hidden Side of IVF, περισσότερες οικογένειες επικοινωνήσαν με το βρετανικό δίκτυο και περιέγραψαν ανάλογες εμπειρίες.

Στη νεότερη έρευνα του Αυγούστου ο αριθμός των παιδιών για τα οποία διατυπώνονται ανησυχίες ανήλθε σε τουλάχιστον 30. Οι 15 περιπτώσεις συνδέονται με το Dogus IVF Centre, ενώ 11 παιδιά έχουν υποβληθεί σε εμπορικές εξετάσεις DNA. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν γενετική καταγωγή συνδεδεμένη με την Τουρκία ή γειτονικές περιοχές, αντί της δυτικοευρωπαϊκής καταγωγής που περιγραφόταν στα προφίλ των επιλεγμένων δοτών.

Το εύρημα χρειάζεται προσεκτική ανάγνωση. Οι εκτιμήσεις γεωγραφικής καταγωγής που παρέχουν οι εμπορικές βάσεις DNA δεν ισοδυναμούν με επίσημη εργαστηριακή

ταυτοποίηση του δότη. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, οι οικογένειες εντόπισαν και βιολογικές ασυμβατότητες που δεν εξηγούνται από μια απλή απόκλιση ποσοστών καταγωγής. Για τους γονείς, το κρίσιμο ζήτημα αφορά πλέον όχι μόνο την ταυτότητα των παιδιών, αλλά και το άγνωστο ιατρικό και οικογενειακό ιστορικό των πραγματικών δοτών.

Οι οικογένειες ανέφεραν ότι επέλεξαν ανώνυμους δότες μέσα από λεπτομερή

προφίλ με πληροφορίες για εμφάνιση, καταγωγή, εκπαίδευση, προσωπικότητα, ενδιαφέροντα και ιατρικό ιστορικό. Οι επιλογές αυτές παρουσιάζονταν ως αναπόσπαστο μέρος της υπηρεσίας που αγόραζαν.

£16.000 για δύο παιδιά – £2.000 για το σπέρμα του «Δανού δότη»

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Beth και της Laura, οι οποίες επέ-

λεξαν το Dogus και έναν δότη σπέρματος που αναφέρεται στο ρεπορτάζ ως «Finn», από τη Δανία. Ήθελαν να χρησιμοποιηθεί ο ίδιος δότης και στις δύο εγκυμοσύνες, ώστε τα παιδιά να έχουν κοινή βιολογική καταγωγή από την πλευρά του δότη.

Σύμφωνα με το BBC, η συνολική δαπάνη της οικογένειας για την απόκτηση των δύο παιδιών έφθασε περίπου τις 16.000 στερλίνες. Από αυτές, 2.000 στερλίνες χρεώθηκαν από το

“

Η Cryos δήλωσε ότι δεν εντόπισε αρχείο παράδοσης σπέρματος προς το Dogus, παρότι η κλινική προέβαλλε επί χρόνια τη σύνδεσή της με τη δανική τράπεζα

Dogus για το σπέρμα του συγκεκριμένου δότη. Χρόνια αργότερα, οι εξετάσεις DNA ανέτρεψαν όσα πίστευαν οι δύο γυναίκες: τα παιδιά δεν ήταν βιολογικά αδέρφια μεταξύ τους και τα αποτελέσματα δεν συμφωνούσαν με την καταγωγή του «Finn».

Η οικονομική διαδρομή γεννά ένα συγκεκριμένο και ελέγξιμο ερώτημα. Εφόσον εισπράχθηκαν £2.000 για γενετικό υλικό συγκεκριμένου δότη, θα έπρεπε να υπάρχουν παραγγελία προς την τράπεζα σπέρματος, στοιχεία αποστολής και παραλαβής, κωδικός δείγματος και εργαστηριακή καταγραφή της χρήσης του. Η αλυσίδα θα έπρεπε να μπορεί να ακολουθηθεί από την πληρωμή μέχρι την εμβρυολογική πράξη. Μέχρι στιγμής, οι οικογένειες δεν έχουν λάβει απαντήσεις που να αποκαθιστούν αυτήν τη διαδρομή.

Η «Rachel» και η διάφυση από την Cryos

Ανάλογες αμφιβολίες προέκυψαν στην περίπτωση μιας άλλης Βρετανίδας, την οποία το BBC παρουσιάζει ως «Rachel». Το 2012, σε ηλικία 39 ετών, ταξίδεψε στα κατεχόμενα για θεραπεία στο Dogus και επέλεξε ανώνυμο Δανό δότη. Το πακέτο κόστισε περίπου 4.000 ευρώ, ποσό που αντιστοιχούσε τότε σε περίπου 3.200 στερλίνες.

Δεκατρία χρόνια αργότερα, εξέταση DNA επιβεβαίωσε ότι η ίδια ήταν η βιολογική μητέρα του παιδιού, αλλά δημιούργησε σοβαρές αμφιβολίες για το κατά πόσον χρησιμοποιήθηκε το σπέρμα του δότη που είχε επιλέξει. Το BBC απευθύνθηκε στην Cryos International. Η δανική τράπεζα σπέρματος ανέφερε ότι δεν βρήκε αρχείο παράδοσης σπέρματος προς το Dogus, παρότι η κλινική προέβαλλε επί χρόνια τη σύνδεσή της με την Cryos.

Η χρονική σύμπτωση έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Η Cryos αναφέρει ότι έθεσε το Dogus σε «μαύρη λίστα» το 2016, έπειτα από ανησυχίες ότι η κλινική δεν είχε παραγγείλει σπέρμα για ασθενή, μολονότι είχε δεσμευθεί ότι θα το πράξει. Η αποκάλυψη δεν αποδεικνύει τι συνέβη σε κάθε θεραπεία, ενισχύει όμως την ανάγκη να ανακτηθούν τα παραστατικά και οι κωδικοί των δειγμάτων.

Αμφιβολίες και για δωρεά ωαρίων

Η έρευνα δεν περιορίζεται στη δωρεά σπέρματος. Η «Kathryn» υποβλήθηκε σε θεραπεία στο Miracle IVF, όπου, σύμφωνα με το BBC, της παρουσιάστηκαν τρία προφίλ δωριτών. Επέλεξε γυναίκα που περιγραφόταν ως Γερμανίδα φοιτήτρια, με ξανθά μαλλιά, γαλανά μάτια και ανοιχτόχρωμο δέρμα. Μεταγενέστερη εξέταση DNA του παιδιού δημιούργησε αμφιβολίες για το κατά πόσον χρησιμοποιήθηκαν τα ωάρια της δώτριας που πίστευε ότι είχε επιλέξει.

Η Δρ Firdevs Uguz Tip, η οποία διευθύνει το Miracle IVF και είχε προηγουμένως εργαστεί στο Dogus, δήλωσε στο BBC ότι τα προφίλ δεν αντιστοιχούν σε συγκεκριμένη δώτρια. Κατά τη θέση της, χρησιμοποιούνται για να καταγράφονται οι προτιμήσεις των ασθενών και η τελική επιλογή γίνεται από την κλινική. Η «Kathryn» ανέφερε ότι δεν είχε αντιληφθεί πως αυτή ήταν η διαδικασία.

Ο «κανονισμός» υπήρχε, η κοινή βάση όχι

Πίσω από τις προσωπικές μαρτυρίες βρίσκεται η κεντρική αντίφαση

της υπόθεσης. Ο «κανονισμός» που τέθηκε σε ισχύ στα κατεχόμενα το 2016 προέβλεπε ηλεκτρονική καταχώριση στοιχείων των δωτών και υποχρεώσεις ικνηλασιμότητας. Δέκα χρόνια αργότερα, η ίδια η τ/κ πολιτική συζήτηση αποκάλυψε ότι δεν λειτουργούσε ενιαίο σύστημα.

Στις 21 Απριλίου 2026, η ανεξάρτητη «βουλευτής» Jale Refik Rogers δήλωσε ότι λειτουργούσαν 20 κέντρα εξωσωματικής, ενώ άλλα τρία βρίσκονταν σε δια-

«

Το 2016 προβλεπόταν ηλεκτρονική καταχώριση των δωτών. Το 2026 καταγγέλλθηκε ότι 20 κέντρα λειτουργούσαν χωρίς κοινή βάση δεδομένων

δικασία αδειοδότησης. Ανέφερε ακόμη ότι δεν υπήρχε κοινή βάση δεδομένων και ότι κάθε κέντρο χρησιμοποιούσε δικό του σύστημα κωδικοποίησης των δωτών. Ο τότε αρμόδιος «υπουργός» Χακάν Νιντιογιουρέκ επιβεβαίωσε ότι είχε αρχίσει έρευνα και ότι ζητήθηκαν έγγραφα από κλινικές.

Το κενό δεν είναι τεχνική λεπτομέρεια. Χωρίς ενιαία καταγραφή, καθίσταται δυσκολότερο να ελεγχθεί πόσες φορές χρησιμοποιήθηκε το γενετικό υλικό του ίδιου δότη, σε πόσες κλινικές διακινήθηκε και ποια παιδιά συνδέονται βιολογικά μεταξύ τους. Κυρίως, υπονομεύεται η δυνατότητα ανάκλησης και ενημέρωσης όταν προκύψει ζήτημα υγείας ή αμφισβήτηση της ταυτότητας ενός δείγματος.

Στις 20 Αυγούστου, μετά τη νέα δημοσιοποίηση, οι τ/κ «αρχές» κάλεσαν όσους θεωρούν ότι επηρεάστηκαν να υποβάλουν στοιχεία. Η εξέλιξη δίνει για πρώτη φορά στις οικογένειες συ-

γκεκριμένο δίαυλο καταγγελίας, δεν απαντά όμως ακόμη αν μπορούν να ανακτηθούν πλήρη αρχεία για θεραπείες που έγιναν από το 2012 και μετά.

Φθνότερες θεραπείες, αχαρτογράφητη αγορά

Η τιμή υπήρξε βασικός μοχλός του ιατρικού τουρισμού στα κατεχόμενα. Στο Sunshine and Secrets το BBC καταγράφει κόστος περίπου £5.000 έως £10.000, όταν ασθενείς ανέφεραν ότι στη Βρετανία είχαν λάβει προσφορές £16.000 έως £17.000. Μαζί με την ευρεία διαθεσιμότητα ανώνυμων δωτών και υπηρεσιών, που δεν προσφέρονται με τους ίδιους όρους στο Ηνωμένο Βασίλειο, η διαφορά προσέλκυσε ασθενείς από το εξωτερικό.

Τα διαθέσιμα δεδομένα, ωστόσο, δεν επιτρέπουν ασφαλή υπολογισμό του συνολικού τζίρου ούτε του ποσού που δαπανήθηκε για τις 30 περιπτώσεις. Αρκετά παιδιά ανήκουν στην ίδια οικογένεια, ο αριθμός των κύκλων θεραπείας διαφέρει και το τελικό κόστος εξαρτάται από τα φάρμακα, το είδος της διαδικασίας και τη χρήση σπέρματος ή ωαρίων δότη. Το οικονομικό αποτύπωμα παραμένει σημαντικό, αλλά προς το παρόν δεν μπορεί να μετατραπεί σε τεκμηριωμένο συνολικό ποσό.

Τι ισχύει σε Κυπριακή Δημοκρατία, Βρετανία και ΕΕ

Στην Κυπριακή Δημοκρατία η ιατρικός υποβοηθούμενη αναπαραγωγή ρυθμίζεται από τον Νόμο 69(Ι)/2015, όπως έχει τροποποιηθεί, και εποπτεύεται από το Συμβούλιο Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής. Το πλαίσιο προβλέπει αδειοδότηση, τήρηση αρχείων και ελέγχους για τις μονάδες που χειρίζονται γενετικό υλικό.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Human Fertilisation and Embryology Authority διατηρεί κεντρικό μητρώο θεραπειών, δωτών και γεννήσεων. Το γενετικό υλικό ενός δότη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία παιδιών σε έως δέκα οικογένειες, εκτός αν ο ίδιος έχει θέσει χαμηλότερο όριο. Το μητρώο επιτρέπει τη σύνδεση της θεραπείας με τον δότη και, υπό τις προϋποθέσεις του βρετανικού νόμου, την πρόσβαση των ενηλίκων που γεννήθηκαν από δωρεά σε πληροφορίες για τη βιολογική τους προέλευση.

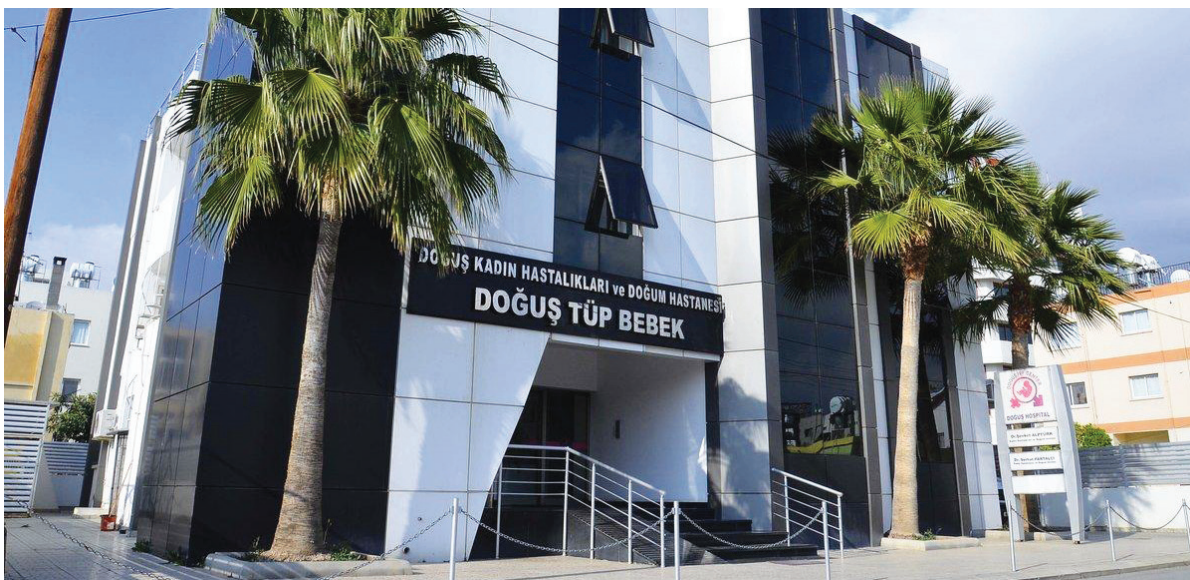
Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Οδηγία 2004/23/ΕΚ και η εφαρμοστική Οδηγία 2006/86/ΕΚ σπριζονται στην ικνηλασιμότητα από τον δότη έως τον λήπτη και αντιστρόφως. Τα κρίσιμα δεδομένα πρέπει να διατηρούνται για τουλάχιστον 30 χρόνια μετά την κλινική χρήση. Στα κατεχόμενα, όπου έχει

ανασταλεί η εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου επειδή η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο, οι ευρωπαϊκοί αυτοί μηχανισμοί δεν εφαρμόζονται.

Τα αρχεία που θα κρίνουν την υπόθεση

Η έρευνα βρίσκεται πλέον μπροστά σε ένα απολύτως συγκεκριμένο τεστ: αν μπορούν να αντιστοιχιστούν οι πληρωμές, οι παραγγελίες, οι αποστολές, οι κωδικοί των δειγμάτων και τα εργαστηριακά πρωτόκολλα με κάθε παιδί. Μόνο αυτή η αλυσίδα μπορεί να δείξει ποιο γενετικό υλικό παραγγέλθηκε και ποιο τελικά χρησιμοποιήθηκε.

Για τις οικογένειες, το διακύβευμα δεν εξαντλείται στην οικονομική ζημία, ούτε στην περιγραφή ενός δότη που αποδείχθηκε ανακριβής. Αφορά το δικαίωμα των παιδιών να γνωρίζουν τη βιολογική τους προέλευση, να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστο ιατρικό ιστορικό και να ξέρουν αν υπάρχουν άγνωστοι βιολογικοί συγγενείς. Όσο τα αρχεία παραμένουν κατακερματισμένα ή ανεπαρκή, αυτά τα ερωτήματα θα μένουν ανοικτά - μαζί με το βασικότερο: ποιος ανέλαβε να ελέγξει μια διασυννοριακή αγορά όταν ήδη είχε προσελκύσει εκατοντάδες ανθρώπους από το εξωτερικό;

14 Αυγούστου 1975

«Δεν θα τα βάλουμε με τους Τούρκους!»

Οι συνεννοήσεις των Βρετανών και πώς άφησαν τον Αττίλα να εισβάλει

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,
Ερευνήτρια/
δημοσιογράφος

Μέρος Ε'

1 4 Αυγούστου - Συνεδρία στο 10 Downing Street. Ο -τεκμηριωμένα με αδιάσειστα επίσημα βρετανικά αρχεία (cast-iron evidence - σιδερένιοι κέφαλες μαρτυρίες)- πραγματικά ΕΝΟΧΟΣ Βρετανός ΥΠΕΕ, Τζέιμς Κάλαχαν: «Πίστευε πως δεν υπήρχε πιθανότητα να σταματήσουν τους Τούρκους από το να κατορθώσουν τους στρατιωτικούς τους στόχους. Οι Αμερικανοί πράγματι ανησυχούσαν αλλά δεν επρόκειτο να πάρουν στρατιωτικά μέτρα, ούτε να δώσουν στρατιωτική βοήθεια στη μία ή την άλλη πλευρά. Η Βρετανία δεν έπρεπε να επέμβει στρατιωτικά δίχως τις ΗΠΑ και ο ρόλος της ΟΥΝΦΙΚΥΠ ήταν όπως φύγει από τη μέση. Πίστευε πως οι Τούρκοι δεν θα ενοχλούσαν τις Βάσεις και δεν θα προκαλούσαν πρόβλημα στη Βρετανία...». Εν τω μεταξύ είχαν εξηγήσει στον Τούρκο πρέσβη στο Λονδίνο την ανάγκη να σέβονταν τις Βάσεις και το ίδιο έκανε και ο πρέσβης στην Άγκυρα...

Και ο δεύτερος, εξίσου -τεκμηριωμένα με αδιάσειστα βρετανικά αρχεία- ΕΝΟΧΟΣ Βρετανός Πρωθυπουργός, Χάρολντ Γουίλσον: «Η Βρετανία έπρεπε να συγκεντρωθεί στη διπλωματική πρωτοβουλία... Δεν υπήρχε λόγος να σκέφτονται ότι τα βρετανικά στρατεύματα μπορούσαν ή έπρεπε να τα βάλουν με τους Τούρκους... Αν ερωτάτο ο Υπουργός Εξωτερικών κατά πόσον υπήρχε σκέψη για μεγάλο στρατιωτικό ρόλο εκ μέρους της Βρετανίας, θ' απαντούσε ότι δεν υπήρχε...».

Ούτε γάτα ούτε ζημιά, από την «ΕΓΓΥΗΤΡΙΑ ΒΡΕΤΑΝΙΑ». Η οποία συνωμότησε με την άλλη «ΕΓΓΥΗΤΡΙΑ ΤΟΥΡΚΙΑ» επίσημα το βράδυ της 17ης Ιουλίου 1974, στο ίδιο ΠΡΩ-ΘΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ, να αφήσει τον Ειζεβίτ να εισβάλει συμμαχώντας για αλλαγή του στάτους κβο της ΚΔ σε διχοτομικό στάτους...

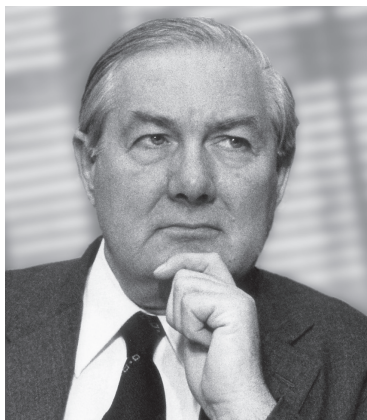
Μόνο αν ενθάρρυναν γενική σφαγή των Ελληνοκυπρίων!

Ο καθηγητής Perry Anderson.

Το δίδυμο των πραγματικών ενόχων, Χάρολντ Γουίλσον/Τζέιμς Κάλαχαν.

Οι Βρετανοί ποτέ δεν άφησαν άλλο κράτος να πάρει τα ντρία στο θέμα της Κύπρου και μέχρι στιγμής αυτοί συνεχίζουν να έχουν την πρωτοβουλία διεθνών κινήσεων...

14 Αυγούστου - Την ίδια μέρα ο Χάρολντ Γουίλσον συναντήθηκε και με τον ΓΓ του ΟΗΕ, Αυστριακό (πρώην Ναζί), Κουρτ Βάλντχάιμ, με τον οποίο συνεννοήθηκαν να μην περάσει το Συμβούλιο Ασφαλείας Ψήφισμα που να έδινε εξουσία στα Ηνωμένα Έθνη κάτω από το Άρθρο 7 του Χάρτη... Μόνο αν, π.χ., οι Τούρκοι πήγαιναν πέραν των υποτιθέμενων στόχων τους και προσπαθούσαν να καταλάβουν ολόκληρη τη νήσο ή ενθάρρυναν μια γενική σφαγή των Ελληνοκυπρίων... Η

βρετανική κυβέρνηση δεν έβλεπε την ανάγκη για στρατιωτική δράση που μπορούσε είτε αυτή είτε τα Ηνωμένα Έθνη να πάρουν εκείνη τη ώρα ή σε προβλεπτό στάδιο...

Βρετανικά, αμερικανικά και ρωσικά πλοία στη Μεσόγειο

14 Αυγούστου 1974 - Η 11ητική αυτοργός και ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΧΟΣ, «εγγυήτρια» Βρετανία διέθετε σταθμευμένα ανοικτά της Κύπρου: το HMS Devonshire Guided missile destroyer και το HMS Frigate Rhyll και με 1 μέρας απόσταση, τα Abdiel, Wilton, Maxton και Bossington. Μπορούσε, αν ήθελε, να σταματήσει τη δεύτερη εισβολή (όπως και την πρώτη, αλλά συνωμότησε με την «εγγυήτρια» Τουρκία για αλλαγή του στάτους κβο), να διέτασσε από τις 9 Αυγούστου - όταν είχαν τις έγκυρες πληροφορίες για δεύτερη εισβολή από τις Βρετανικές Μυστικές Υπηρεσίες - και τα τέσσερα αυτά πλοία να σπεύσουν στα ανοικτά

της Κύπρου που θα φθάσουν εκεί με άνεση στις 12 Αυγούστου το αργότερο...

Όπως συνέβη και στην πρώτη εισβολή, όταν το HMS Hermes ειδοποιήθηκε από το βράδυ της 16ης Ιουλίου 1974 (το πρωί ο Ειζεβίτ ζήτησε συνάντηση για την επομένη και ειδοποιήθηκαν για την εισβολή) για επιχειρήσεις στην Κύπρο και βρισκόταν απέναντι από τη Βάση Ακρωτηρίου απ' όπου μετακινήθηκε στα ανοικτά της Κερύνειας, αλλά για να... μαζέψει Βρετανούς υπηκόους ...

Έρευνα της συγγραφέως στα βρετανικά αρχεία του Υπουργείου Άμυνας φανέρωσε χάρτες και άλλα πλοία κατά τις δύο τουρκικές εισβολές, με τον βρετανικό στόλο να κρατά κυριολεκτικά σε κλοιό ολόκληρη την Κύπρο! Όπως υποσχέθηκαν στον Ειζεβίτ στις 17 Ιουλίου, να εμποδίζουν ελληνική βοήθεια προς Κύπρο...

Στο πόρισμα της η Επιτροπή του βρετανικού Κοινοβουλίου (1976) έγραψε ότι η Βρετανία είχε τη στρατιωτική δυνατότητα και την ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ να προστατεύσει την Κύπρο, αλλά όπως ομολόγησε ο James Callaghan, δεν ήθελε γιατί συμφώνησαν με τον Ειζεβίτ στις 17 Ιουλίου 1974 για αλλαγή του στάτους κβο στο νησί...

Οι Ηνωμένες Πολιτείες στις 14.8.1974 διέθεταν πλοίοι της Κύπρου το αεροπλανοφόρο USS Forrestal super carrier, σταθμευμένο επ' αόριστον στην Τυρρηνική θάλασσα δυτικά της Ιταλίας, το αεροπλανοφόρο Independence δυτικά της Κρήτης, και τα USS Inchon και το USS Little Rock στα νερά της Ιταλίας.

Η δε Σοβιετική Ένωση, σύμφωνα με βρετανικό έγγραφο παρακολουθήσεων, μεταξύ 19 Ιουνίου 1974 και 2 Αυγούστου 1974 είχε τον εξής στόλο στη Μεσόγειο (αντιγραφή από το εν λόγω έγγραφο):

«Soviet Navy (All Secret) - Current Mediterranean Strength (as of 2 July 74) Cruisers 2, Destroyers 3, Escorts/

Minesweepers 2, Amphibians 3, Submarines 13, Elint 1, Depot Ships 5, Oilers 5, Auxiliaries 11, Total Unites: 49.

Over the past fortnight the composition of the Soviet ships in the Mediterranean has changed considerably. Both the helicopter cruises have departed, the MOSKUA returned to the Black Sea and the LENINGRAD moving into the Southern Atlantic...».

Ενδιαφέρον ότι τα δύο ελικοπεροφόρα και άλλα πλοία του σοβιετικού στόλου αποχώρησαν από τη Μεσόγειο πριν από

την πρώτη εισβολή. Ενώ στις 19 Αυγούστου 1974 η κατάσταση είχε ως εξής.

«Cruisers 4, Destroyers 4, Escorts 6, Minesweepers 2, Amphibians 2, Submarines 4, Elint 3, Depot Ships 6, Oilers 5, Auxiliaries 10, Total Units: 56».

Η Βρετανία άφησε την Τουρκία να εισβάλει...

Ο καθηγητής Ιστορίας και Κοινωνιολογίας στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, Perry Anderson, έγραψε στην έρευνά του «Η διαίρεση της Κύπρου»:

«...Το πραξικόπημα αναμφίβολα ήταν παραβίαση της Συνθήκης Εγγυήσεως και εντός 48 ωρών ο Τούρκος Πρωθυπουργός, Ecevit, βρέθηκε στην πόρτα της Downing Street, συνοδευόμενος από Υπουργούς και Στρατηγούς, απαιτώντας η Βρετανία μαζί με την Τουρκία να δράσουν αμέσως για να αντιπρέψουν τα πράγματα.

»Η συνάντηση που ακολούθησε, καθόρισε τη μοίρα της νήσου. Ήταν μια συνομιλία μεταξύ σοσιαλδημοκρατών: Wilson, Callaghan και Ecevit, συνάδελφοι στη Σοσιαλιστική Διεθνή (Socialist International). Παρόλο που η Βρετανία όχι μόνο είχε έναν πυρήνα από καλώς εξοπλισμένο στρατεύμα, αλλά και συντριπτική δύναμη αέρος στο νησί - μαχητικά βομβαρδιστικά (η Βρετανία είχε πολεμικά πλοία πλοίοι των ακτών και μπορούσε να σταματήσει μια μονομερή τουρκική εισβολή), το Λονδίνο δεν έκανε τίποτα. Το αποτέλεσμα ήταν η καταστροφή της Κύπρου μέχρι σήμερα... Μετά από λίγες εβδομάδες εκκευρίας η Τουρκία το έκανε ξεκάθαρο ότι δεν την ενδιέφερε ποσώς η συνθήκη την οποία σκοπίμως παραβίασε για να εισβάλει, αλλά ήθελε δικτορία και οι Στρατηγοί της εξαπέλυσαν μια γενική επίθεση με τεθωρακισμένα, αεροπλάνα, πυροβολικά και πλοία, στην ήδη νόμιμη Κυβέρνηση της Κύπρου. Σε λιγότερο από 72 ώρες, η Τουρκία άρπαξε τα δύο πέμπτα της νήσου...».

Ο Ειζεβίτ δεν έφθασε στον Λευκό Οίκο στην Ουάσινγκτον στις 17 Ιουλίου 1974, αλλά στο 10 Downing Street, στο Λονδίνο...

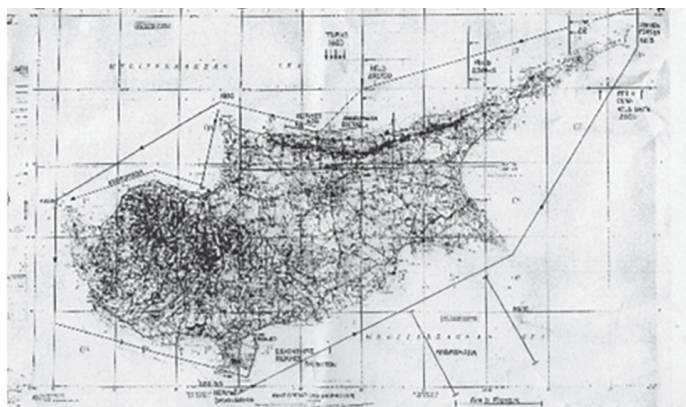
Οι Βρετανοί ποτέ δεν άφησαν άλλο κράτος να πάρει τα ντρία στο θέμα της Κύπρου και μέχρι στιγμής αυτοί συνεχίζουν να έχουν την πρωτοβουλία διεθνών κινήσεων...

Πηγές- Βρετανικό Εθνικό Αρχείο, λεπτομέρειες στο βιβλίο «Διζωνική vs Δημοκρατία 1955-2019».

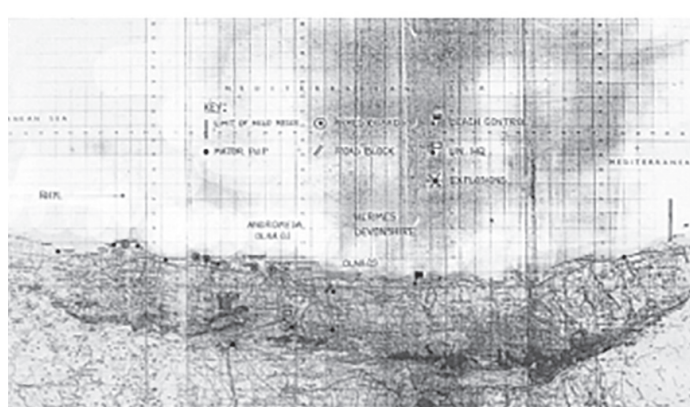
* *Περισσότερα την επόμενη Κυριακή*

Χάρτης με τις τοποθεσίες διαφόρων βρετανικών πλοίων σ' ανοικτά της Κερύνειας κατά τις τουρκικές εισβολές.

Δεύτερος βρετανικός χάρτης, με βρετανικά πλοία να σχηματίζουν κλοιό περίξ της Κύπρου κατά τις τουρκικές εισβολές.

Τρίτος χάρτης, στα Γαλλικά, με κινήσεις βρετανικών πλοίων περίξ της Κύπρου, μάλλον κατά την πρώτη τουρκική εισβολή.

Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΑΤΤΙΛΑΣ ΠΛΗΤΤΕΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Οι Αρχηγοί παραδίδουν την εξουσία

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Μέρος Ζ'

Στις 23 Ιουλίου ο Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων, στρατηγός Μπονάνος και οι Αρχηγοί Στρατού, Ανδρέας Γαλατσάνος, Ναυτικού, Πέτρος Αραπάκης και Αεροπορίας, Αλέξανδρος Παπανικολάου, σε κοινή σύσκεψη, αποφάσισαν να προτείνουν στον Πρόεδρο Γκιζίκη να παραδώσουν την εξουσία στους πολιτικούς. Για τον σκοπό αυτό, ο Μπονάνος αναχώρησε για το γραφείο του στρατηγού Γκιζίκη. Προτού προλάβει να φθάσει εκεί, ο Γκιζίκης συζητούσε με τον Ιωαννίδη την αντικατάσταση του Υπουργού Εξωτερικών Κυπριού, τον οποίο ο Γκιζίκης θεωρούσε ακατάλληλο να εκπροσωπήσει την Ελλάδα στη Διάσκεψη της Γενεύης, όπου αποφασίστηκε να πάρουν μέρος Ελλάδα, Κύπρος, Τουρκία και Βρετανία, για να συζητήσουν το Κυπριακό. Ο Γκιζίκης ενημέρωσε τον Ιωαννίδη ότι ερχόταν στο γραφείο του ο Μπονάνος κι εκείνος αποχώρησε, λέγοντάς του πού θα βρίσκεται, ώστε να τον ειδοποιήσουν, αν χρειαστεί, και του ζήτησε να κληθούν και οι άλλοι αρχηγοί για να συζητήσουν το θέμα. Ο Γκιζίκης συμφώνησε και κλήθηκαν οι άλλοι τρεις Αρχηγοί και ο Ιωαννίδης. Ακολούθησε μακρά σύσκεψη και αποφασίστηκε να μεταβιβαστεί η εξουσία στους πολιτικούς, διαφωνούντος μόνο του Ιωαννίδη, ο οποίος, όμως, έδωσε τον λόγο του ότι δεν θ' αντιδράσει.

Μετά την αποχώρηση του Ιωαννίδη, και συγκεκριμένα στις 2 η ώρα μ.μ., άρχισε η κοινή σύσκεψη του Γκιζίκη, των Αρχηγών και των πολιτικών Π. Κανελλόπουλου, Γ. Μαύρου, Ε. Αβέρωφ, Γ. Αθανασιάδη-Νόβα, Σπύρου Μαρκεζίνη και Ξ. Ζολώτα, που κράτησε μέχρι τις 5.40 μ.μ., οπότε διακόπηκε μετά από πρόταση των πολιτικών, αφού προηγουμένως είχε αποφασισθεί να οριστεί ως Πρωθυπουργός ο Π. Κανελλόπουλος και Υπουργός Εξωτερικών ο Γ. Μαύρος, για να συζητήσουν τις λεπτομέρειες. Στην πρόταση για διακοπή της συνεδρίας αντέδρασε ο Γκιζίκης, διότι βιαζόταν να παραδώσει την εξουσία στους πολιτικούς.

Λίγη ώρα μετά την αποχώρηση των πολιτικών εμφανίστηκε απρόσμενα στο γραφείο του Γκιζίκη, όπου βρίσκονταν ακόμη και οι 4 Αρχηγοί, ο Ε. Αβέρωφ, ο οποίος είχε αποχωρήσει με τους άλλους πολιτικούς, αλλά δεν βγήκε από το μέγαρο της Βουλής, όπου ήταν το γραφείο του Γκιζίκη. Προφασιζόμενος αδιαθεσία, παρέμεινε αθέατος σε παρακείμενο γραφείο, δήθεν για να συνέλθει, όπως αναφέρει στην κατάθεσή του ο Χαράλαμπος Παλαΐνης. Όταν ο «πονηρός» Αβέρωφ βεβαιώθηκε ότι είχαν αποχωρήσει και απομακρυνθεί όλοι οι πολιτικοί, προχώρησε στο

Τα ημερώματα της 24ης Ιουλίου 1974 (στις 02:05), ο Κωνσταντίνος Καραμανλής επέστρεψε στην Αθήνα από το Παρίσι, έπειτα από 11 χρόνια αυτοεξορίας. Η πτήση του πραγματοποιήθηκε με το προσωπικό αεροπλάνο του Γάλλου Προέδρου, Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν. Στις 04:15 της ίδιας ημέρας ορκίστηκε Πρωθυπουργός της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, σηματοδοτώντας την επίσημη πτώση της Χούντας και την έναρξη της Μεταπολίτευσης.

γραφείο του Γκιζίκη, όπου βρίσκονταν ακόμη οι τέσσερις Αρχηγοί, και τους ζήτησε να επανεξεταστεί η απόφαση που μόλις πριν από λίγο είχε ληφθεί και να ανατεθεί η εντολή σκηματισμού Κυβέρνησης στον Καραμανλή.

Την πρόταση Αβέρωφ, les και ήταν προσυμφωνημένοι, υποστήριξαν αμέσως, προτού καν γίνει οποιαδήποτε συζήτηση, οι Αραπάκης και Παπανικολάου. Μετά από ολιγόλεπτη συζήτηση, κατά την οποία αντέδρασε ουσιαστικά ο Αρχηγός Στρατού Γαλατσάνος, την δέχτηκαν κι οι υπόλοιποι, ακόμη και ο Γκιζίκης, ο οποίος πριν από μερικά λεπτά υπερτονίζε ότι ήθελε να ορκίσει αμέσως Κυβέρνηση και για τον σκοπό αυτό, όπως ο ίδιος είχε αναφέρει, κάλεσε από το μεσημέρι τον Αρχιεπίσκοπο Σερραφείμ να είναι έτοιμος για την ορκωμοσία. Η στάση αυτή του Γκιζίκη, να συγκατανεύσει με την πρόταση Αβέρωφ για λύση Καραμανλή, παραμένει ανεξήγητη και εγείρει πολλά ερωτήματα. Γιατί άλλαξε γνώμη τη στιγμή που βιαζόταν και μπορούσε σε μια ώρα να ορκίσει Κυβέρνηση Κανελλόπουλου, όπως προαποφασίστηκε; Τι ήταν εκείνο που τον ώθησε να κάνει στροφή 90 μοιρών και να περιμένει να έρθει ο Καραμανλής από το Παρίσι, χωρίς να γνωρίζει πόσο χρόνο χρειαζόταν να έρθει; Τελικά, ο Αβέρωφ επικοινωνήσε με τον Καραμανλή, με το οποίο προφανώς ήταν συνεννοημένοι, ο οποίος έθεσε θέμα ταχείας μεταφοράς του στην Αθήνα. Ο παριστάμενος στη σύσκεψη Αρχηγός Αεροπορίας ανέλαβε να λύσει το πρόβλημα. Όμως τον πρόλαβε ο Πρόεδρος της Γαλλίας, Ζισκάρ Ντ' Εστέν, που του διέθεσε το προσωπικό του αεροπλάνο. Και παρατηρεί ο Γ. Μιχαλόπουλος: «Κι έτσι, κάτω από τις παραπάνω "περίεργες" μεθοδεύσεις του Ε. Αβέρωφ και την ανεξήγητη υπαναχώρηση του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας Γκιζίκη, ο Καραμανλής

ορκίστηκε στις 4 π.μ. της 24ης Ιουλίου 1974 ως Πρωθυπουργός και ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας και τους χειρισμούς του Κυπριακού με συνεργάτες του τον Γ. Μαύρο Αντιπρόεδρο και Υπουργό Εξωτερικών και τον Ε. Αβέρωφ Υπουργό Εθνικής Άμυνας, οι οποίοι ορκίστηκαν το μεσημέρι της ίδιας ημέρας μαζί με άλλους υπουργούς».

Κατά τη διάρκεια της εκκευρίας οι εισβολείς συνέχισαν την προέλασή τους ανατολικά στην επαρχία της Κερύνειας καταλαμβάνοντας τη Λάπηθο και τον Καραβά. Στις 24 Ιουλίου κατέλαβαν το χωριό Άγιος Ερμόλαος, το οποίο ανακαταλήφθηκε από δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς, οι οποίες, μετά

κι ένα τουρκικό άρμα. Οι εισβολείς ανασυντάχθηκαν και στις 6 Αυγούστου ενισχυμένοι με άντρες, άρματα και όλμους επιτέθηκαν εναντίον των κωμοπόλεων Καραβά και Λαπήθου, τις οποίες, μετά από σκληρές μάχες, ολίγων εναντίον πολλών, κατέλαβαν στις 8 Αυγούστου, αφήνοντας αρκετούς νεκρούς και τραυματίες.

Η επιχείρηση «Αττίλας Δύο»

Η δεύτερη φάση της εισβολής στις 14 Αυγούστου 1974 ήταν προμελετημένη από τους Τούρκους, οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν την κατάπαυση του πυρός, από τις 22 μέχρι τις 14 Αυγούστου, για ν' αποβιβάσουν ανενόχλητα στην Κύπρο μεγάλες δυνάμεις στρατού και πολεμικού υλικού, ενώ είχε αρχίσει από τις 25 Ιουλίου στη Γενεύη, Διάσκεψη, στην οποία συμμετείχαν η Ελλάδα, η Τουρκία και η Βρετανία. Τη Ελλάδα αντιπροσώπευσε ο Υπουργός Εξωτερικών, Γ. Μαύρος, την Τουρκία ο Υπουργός των Εξωτερικών, Γκιουνές και τη Βρετανία ο επίσης Υπουργός Εξωτερικών, Κάλαχαν. Η Διάσκεψη, η οποία συνεχίστηκε μέχρι τις 30 Ιουλίου, σημείωσε κάποια πρόοδο, που επιβεβαιώθηκε και από επίσημο ανακοινωθέν των τριών υπουργών. Στις 28, όμως, του μήνα ο Καραμανλής κατήγγειλε με μήνυμά του στον Ειζεβί τις τουρκικές ενέργειες, αποκρούοντας ταυτόχρονα και πρόταση του Τούρκου Πρωθυπουργού να συναντηθούν, θέτοντας όρους για να γίνει η συνάντησή τους.

Η Διάσκεψη επανέλαβε τις εργασίες της με τη συμμετοχή του Γλαύκου Κληρίδη ως εκπροσώπου της ελληνοκυπριακής πλευράς και του Ραούφ Ντενκτάς ως εκπροσώπου της τουρκοκυπριακής πλευράς. Οι τουρκικές, όμως, ενέργειες, που παραβίαζαν την εκκευρία, είχαν προκαλέσει δυοπιστία και ζωπρές ανησυχίες στην ελληνική Κυβέρνηση, η οποία όφειλε να εξετάσει

το ενδεχόμενο νέων εκθροπραξιών, και στις 3, 13 και 14 Αυγούστου ο Καραμανλής συγκάλεσε απανωτές συσκέψεις με τη στρατιωτική ηγεσία και τους αρμόδιους Υπουργούς. Κατά τις συσκέψεις αυτές, αναφέρει ο Καραμανλής στην επιστολή του για τον Φάκελο της Κύπρου, «διεπιστώθη η πλήρης αδυναμία στρατιωτικής επέμβασης στην Κύπρο, καθώς και ευρύτερης αναμετρήσεως με την Τουρκία».

Τελικά, η Διάσκεψη της Γενεύης κατέρρευσε λόγω της τουρκικής αδιαλλαξίας και της φιλοτουρκικής στάσης Κίσιγκκερ - Κάλαχαν και χαράματα της 14ης Αυγούστου ο Γκιουνές, με το κωδικό μήνυμα «Η Αϊσέ πάει για διακοπές», άναβε το πράσινο στον Αττίλα για την έναρξη της δεύτερης φάσης της εισβολής. Η Κύπρος κατήγγειλε την παραβίαση της εκκευρίας και την έναρξη νέων τουρκικών πολεμικών επιχειρήσεων στην Κύπρο, αλλά οι Τούρκοι εξακολουθούσαν να προελαύνουν. Και το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εδέσσε στις 16 Αυγούστου να καλέσει τα εμπόλεμα μέρη σε κατάπαυση του πυρός, με την ακόλουθη απόφαση:

«Το Συμβούλιο Ασφαλείας, υπενθυμίζοντας τις αποφάσεις του 353 (1974), 354 (1974),

»Σημειώνοντας ότι όλα τα κράτη διακήρυξαν τον σεβασμό τους στην κυριαρχία, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα της Κύπρου,

»Ανησυχεί βαθιά για τη χειροτέρευση της κατάστασης στην Κύπρο, η οποία οφείλεται στη συνέχιση των στρατιωτικών επιχειρήσεων, που αποτελούν πιο σοβαρό κίνδυνο για την ειρήνη και την ασφάλεια στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Σημειώνει την προηγούμενη αποδοκιμασία του για τις μονομερείς στρατιωτικές ενέργειες κατά της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Ενθαρρύνει τις πλευρές να συμμορφωθούν με όλους τους όρους των προηγούμενων αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν την υποχρέωση αποχώρησης από τη Δημοκρατία της Κύπρου, χωρίς καθυστέρηση, τον ξένου στρατιωτικού προσωπικού, που βρίσκεται χωρίς να προβλέπεται από τις διεθνείς συμφωνίες.

Ενθαρρύνει τις πλευρές να ξαναρχίσουν, χωρίς καθυστέρηση, σε ατμόσφαιρα εποικοδομητικής συνεργασίας, τις διαπραγματεύσεις που αναφέρονται στην απόφαση 353 (1974), των οποίων η έκβαση δεν θα απειλείτο ή θα ήταν προκατειλημμένη από την απόκτηση πλεονεκτημάτων, που θα ερχόταν από στρατιωτική επιχείρηση.

Παρακαλεί τον Γενικό Γραμματέα να του αναφέρει ό,τι είναι απαραίτητο, για τη δυνατή υιοθέτηση και άλλων σχεδιαζόμενων μέτρων, ώστε να προωθήσει την αποκατάσταση των ειρηνευτικών συνθηκών.

Αποφασίζει να παρακολουθεί μόλις την υπόθεση και να συνέλθει σε οποιαδήποτε στιγμή, για να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την εξέλιξη της κατάστασης».

* Την επόμενη Κυριακή:
Ο συσχετισμός δυνάμεων

“
Όταν ο «πονηρός» Αβέρωφ βεβαιώθηκε ότι είχαν αποχωρήσει και απομακρυνθεί όλοι οι πολιτικοί, προχώρησε στο γραφείο του Γκιζίκη, όπου βρίσκονταν ακόμη οι τέσσερις Αρχηγοί, και τους ζήτησε να ανατεθεί η εντολή σκηματισμού Κυβέρνησης στον Καραμανλή

από άνισες σκληρές μάχες εναντίον υπεράριθμου εχθρού, υποχώρησαν στις 28 Ιουλίου. Σφοδρές συγκρούσεις διεξήχθησαν και στο Αγριδάκι, όπου οι Τούρκοι έχασαν αρκετούς άντρες, ανάμεσά τους ένας αντισυνταγματάρχης, ένας ταγματάρχης κι ένας αρχιλοχίας του Υγειονομικού.

Την 1η Αυγούστου ξέσπασαν νέες σφοδρές μάχες στον Καραβά, κατά τις οποίες η Εθνική Φρουρά, με τα ελάχιστα μέσα που διέθετε, κατείχε

ΟΤΑΝ ΜΙΑ ΚΛΕΙΣΤΗ ΠΟΡΤΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΦΕΤΗΡΙΑ

Την ευκαιρία που δεν του έδωσαν, την έκανε ευκαιρία για άλλους

Η ιστορία του Ανδρέα Βασιλείου, από τη μάχη για μια θέση στην τάξη μέχρι τη δημιουργία της AbleBook και το όραμα μιας ζωής χωρίς εμπόδια, αποκλεισμούς και έτοιμες κρίσεις

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Ο Ανδρέας Βασιλείου δεν ζητά ούτε τον θαυμασμό, ούτε τον οίκτο της κοινωνίας. Ζητά το αυτονόητο: ίσες ευκαιρίες. Ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της AbleBook μιλά στη «Σημερινή» για τη διάγνωση του με εγκεφαλική παράλυση, τον αγώνα της οικογένειάς του, τα εμπόδια στην εκπαίδευση και την εργασία, αλλά και την προσωπική εμπειρία αποκλεισμού που μετατράπηκε σε ένα όραμα για μια κοινωνία χωρίς εμπόδια και ταμπέλες.

Τι σου έχουν αφηγηθεί οι γονείς σου για τη γέννησή σου και τις πρώτες ιατρικές προβλέψεις; Ποια πλευρά του δικού τους αγώνα κατάλαβες μόνον όταν μεγάλωσες;

Η γέννησή μου ήταν η αρχή μιας πολύ δύσκολης διαδρομής, όχι μόνο για εμένα αλλά και για ολόκληρη την οικογένειά μου. Απ' όσα μου έχουν αφηγηθεί οι γονείς μου, ο τοκετός καθυστέρησε περίπου οκτώ ώρες. Αντί να προχωρήσει η διαδικασία του τοκετού, στη μητέρα μου χορηγήθηκε αγωγή για να χαλαρώσει. Μέσα σε αυτές τις ώρες, ο ομφάλιος λώρος τυλίχθηκε γύρω από τον λαιμό μου, με αποτέλεσμα να στερnhθώ οξυγόνο.

Εκείνη τη στιγμή δεν είχε γίνει αντιληπτή η έκταση του προβλήματος. Όταν ήμουν περίπου δύο μηνών διαγνώστηκα με εγκεφαλική παράλυση, τετραπληγία με σπαστικότητα και δυ-

στονία. Από εκείνη τη στιγμή ξεκίνησε ένας πραγματικός Γολγοθάς, τόσο για εμένα όσο και για την οικογένειά μου.

Μεγαλώνοντας κατάλαβα κάτι που ως παιδί δεν μπορούσα να αντιληφθώ: ότι αυτή η μάχη δεν ήταν μόνο δική μου. Οι γονείς μου έπρεπε ξαφνικά να αντιμετωπίσουν μια πραγματικότητα για την οποία κανείς δεν τους είχε προειδοώσει, να ψάξουν λύσεις και να βρίσκονται δίπλα μου σε κάθε δυσκολία. Ως παιδί θεωρούσα πολλά από αυτά

δεδομένα. Σήμερα καταλαβαίνω πολύ περισσότερο το βάρος που κουβάλησαν και πόσο καθοριστικός ήταν ο δικός τους αγώνας για την πορεία μου.

Ποια είναι η πρώτη στιγμή που θυμάσαι ν' αντιλαμβάνεσαι ότι οι γύρω σου έβλεπαν πρώτα την αναπηρία σου και μετά τον Ανδρέα;

Μια από τις πρώτες στιγμές που το ένιωσα πραγματικά ήταν στο Γυμνάσιο. Η τότε διευθύντρια ήθελε να με τοποθετήσει σε ειδική μονάδα, ουσιαστικά στερώντας μου το δικαίωμα να συμμετέχω ισότιμα στη μαθησιακή διαδικασία, όχι επειδή δεν μπορούσα να ανταποκριθώ, αλλά επειδή υπήρχε μια προκατάληψη για το τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει ένα άτομο με αναπηρία.

Η μητέρα μου χρειάστηκε να δώσει έναν τεράστιο αγώνα και να φτάσει μέχρι τον ίδιο τον Υπουργό Παιδείας για να γίνει τελικά το αυτονόητο: να έχω ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση.

Όταν το σκέφτομαι σήμερα, αντιλαμβάνομαι πόσο καθοριστική ήταν εκείνη η στιγμή. Αν η μητέρα μου δεν είχε δώσει αυτήν τη μάχη, ίσως να μην είχα ολοκληρώσει το σχολείο με τις ίδιες ευκαιρίες, να μην είχα σπουδάσει και πιθανότατα να μην είχα δημιουργήσει σήμερα τη δική μου εταιρεία.

Το πιο ανησυχητικό είναι ότι ακόμη και σήμερα συναντάμε παρόμοια ζη-

τήματα στην εκπαίδευση. Κανένα παιδί δεν θα έπρεπε να χρειάζεται έναν γονιό που θα φτάσει μέχρι έναν Υπουργό για να αποκτήσει ένα δικαίωμα, το οποίο θα έπρεπε να θεωρείται δεδομένο.

“

«Δεν ήθελα ποτέ να μου χαριστεί κάτι. Ήθελα απλώς να μου δοθεί η ίδια ευκαιρία»

Ο κόσμος βλέπει σήμερα όσα κατάφερες. Ποια είναι, όμως, η στιγμή που δεν είδε κανείς - μια αποτυχία, ένας φόβος ή μια περίπτωση κατά την οποία ένιωσες ότι λύγισες;

Δεν θα το χαρακτήριζα ως δική μου αποτυχία. Υπήρχαν όμως περίοδοι που ήταν δύσκολες. Ως έφηβος υπήρχαν στιγμές που ένιωθα διαφορετικός από τα υπόλοιπα παιδιά. Όχι επειδή εγώ επέλεγα να βλέπω τον εαυτό μου διαφορετικά, αλλά γιατί μεγαλώνουμε σε μια κοινωνία που πολλές φορές δημιουργεί στερεότυπα και βάζει εμπόδια στα άτομα με αναπηρία.

Μια ακόμη πιο δύσκολη στιγμή ήρθε όταν ολοκλήρωσα τις σπουδές

μου. Είχα σπουδάσει Ηλεκτρολόγος Μηχανικός στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και είχα ολοκληρώσει και το μεταπτυχιακό μου. Περίμενα ότι το επόμενο φυσιολογικό βήμα θα ήταν να μπω στην αγορά εργασίας. Παρά όμως τις σπουδές και τα προσόντα μου, δεν μπορούσα να βρω εργασία.

Εκεί αντιλαμβάνεσαι ότι μπορεί να έχεις κάνει όλα όσα σου είπε η κοινωνία ότι πρέπει να κάνεις - να μορφωθείς, να προσπαθήσεις, να αποκτήσεις προσόντα - και παρ' όλα αυτά να βρίσκεσαι μπροστά σου κλειστές πόρτες.

Μέσα όμως από αυτήν την εμπειρία γεννήθηκε η Ablebook. Ίσως τελικά μια από τις δυσκολότερες περιόδους της ζωής μου να έγινε η αφετηρία για κάτι πολύ μεγαλύτερο από εμένα.

Αν ένα από τα πρώτα βιογραφικά που έστειλες είχε λάβει θετική απάντηση, πιστεύεις ότι θα υπήρχε σήμερα η AbleBook; Γεννήθηκε περισσότερο από ένα όραμα ή από την ανάγκη να απαντήσεις στον αποκλεισμό;

Ίσως, αν ένα από τα πρώτα βιογραφικά που είχα στείλει είχε λάβει θετική απάντηση, να μην υπήρχε σήμερα η Ablebook. Αλλά τελικά ο Θεός ξέρει τι φέρνει στη ζωή μας και πολλές φορές μια δυσκολία μπορεί να μας οδηγήσει σε έναν δρόμο που δεν είχαμε ποτέ φανταστεί.

Όταν ξεκινήσαμε την Ablebook μαζί με τον Συμεών, φίλο και συνεργάτη μου, δεν γνωρίζαμε αν θα πετύχει, ούτε πού θα μπορούσε να φτάσει αυτή η ιδέα. Γνωρίζαμε όμως πολύ καλά γιατί θέλαμε να την κάνουμε πραγματικότητα: θέλαμε να συμβάλουμε στη δημιουργία μιας κοινωνίας πιο προσβάσιμης και συμπεριληπτικής.

Η Ablebook μπορεί να γεννήθηκε μέσα από μια προσωπική εμπειρία αποκλεισμού, αλλά πολύ γρήγορα έγινε κάτι μεγαλύτερο. Έγινε ένα κοινό όραμα για τη δημιουργία πρακτικών λύσεων που μπορούν να βελτιώσουν την καθημερινότητα και την αυτονομία των ατόμων με αναπηρία.

Κοιτώντας πίσω, μια κλειστή πόρτα στην επαγγελματική μου ζωή ίσως ήταν αυτή που μας ώθησε να προσπαθήσουμε να ανοίξουμε πολύ περισσότερες πόρτες για άλλους ανθρώπους.

Τον Μάιο του 2026 μίλησε ενώπιον εκπροσώπων ευρωπαϊκών οργανισμών στο European Disability Forum. Τι ένιωσες εκεί, σκεπτόμενος το παιδί για το οποίο κάποτε έθεταν όρια, και ποιο μήνυμα ήθελες να μεταφέρεις από την Κύπρο;

Εκείνη τη στιγμή ένιωσα πραγματικά τη βαρύτητα και την αξία του έργου που κάνουμε. Το να βρίσκομαι μπροστά σε εκπροσώπους ευρωπαϊκών Οργανισμών και να έχω τη δυνατότητα να μεταφέρω τη δική μου εμπειρία αλλά και τη φωνή των ατόμων με αναπηρία από την Κύπρο ήταν για μένα μια πολύ σημαντική στιγμή.

Αναπόφευκτα σκέφτεσαι και τη διαδρομή. Από ένα παιδί για το οποίο κάποιος έθεταν όρια και αμφισβητούσαν τι μπορεί να καταφέρει, έφτασα να βρίσκομαι σε ένα ευρωπαϊκό βήμα και να μιλώ για την προσβασιμότητα, τη συμπεριληψη και όσα ακόμη πρέπει να αλλάξουν.

Εκεί κατάλαβα ακόμη περισσότερο ότι αυτό που κάνουμε μέσα από την Ablebook δεν αφορά απλώς μια εφαρμογή ή μια επιχείρηση. Αφορά την καθημερινότητα, την αυτονομία και τα δικαιώματα ανθρώπων. Και αυτό φέρνει μαζί του μεγάλη ευθύνη.

Το μήνυμα που θέλω να μεταφέρω είναι ότι τα άτομα με αναπηρία δεν χρειάζονται να τους θέτουμε όρια. Χρειάζονται μια κοινωνία που αφαιρεί τα εμπόδια και τους δίνει ίσες ευκαιρίες να σπουδάσουν, να εργαστούν, να δημιουργήσουν και να ζήσουν με αυτονομία και αξιοπρέπεια.

Μπορείς να μας περιγράψεις ένα πρόσφατο περιστατικό στην Κύπρο, κατά το οποίο η έλλειψη προσβασιμότητας σου στερήσει χρόνο, αυτονομία ή μια ευκαιρία;

Η έλλειψη προσβασιμότητας δεν αφορά μόνο το αν υπάρχει μια ράμπα για να μπορέσεις να μπεις σε ένα κτήριο. Ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια που εξακολουθούν να υπάρχουν στην Κύπρο είναι η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εργασία.

Το έξησα προσωπικά όταν, παρά τις σπουδές και τα προσόντα μου, δυσκολεύτηκα να βρω εργασία και βλέπω ότι το ίδιο πρόβλημα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σήμερα πολλά άτομα με αναπηρία.

Ακριβώς αυτήν την ανάγκη προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε μέσα από το νέο χαρακτηριστικό της Ablebook, το AbleJobs. Οι επιχειρήσεις μπορούν να αναρτούν θέσεις εργασίας καταγράφοντας τα χαρακτηριστικά προσβασι-

μότητας που διαθέτουν. Παράλληλα, τα άτομα με αναπηρία δημιουργούν το επαγγελματικό τους προφίλ, δηλώνοντας και τις ανάγκες προσβασιμότητάς τους. Το σύστημα κάνει την αντιστοίχιση, ώστε να παρουσιάζει θέσεις που ανταποκρίνονται στα επαγγελματικά χαρακτηριστικά και στις ανάγκες του κάθε υποψηφίου.

Γιατί πραγματική προσβασιμότητα δεν είναι μόνο να μπορείς να μπεις σε έναν χώρο. Είναι να μπορείς να συμμετέχεις ισότιμα στην κοινωνία, να εργαστείς και να χτίσεις τη δική σου ζωή.

Στις σπουδές και αργότερα στην αναζήτηση εργασίας, ποια «κλειστή πόρτα» σε πλήγωσε περισσότερο; Σε πείσμωνσε ή υπήρξαν στιγμές που σε έκανε να αμφισβητήσεις τον εαυτό σου;

Μια φράση που μου έχει μείνει από τα χρόνια των σπουδών μου, ήταν όταν κάποιος μου είπε: «Δεν θα σου χαρίσουμε το πτυχίο».

Αυτή η φράση με πείραξε, γιατί ένιωσα ότι πριν ακόμη κριθώ για τις γνώσεις, την προσπάθεια και τις ικανότητές μου, έπρεπε να αποδείξω ότι δεν βρισκόμουν εκεί λόγω της αναπηρίας μου και ότι δεν ζητούσα από κανέναν να μου χαρίσει τίποτα.

Και τελικά, για δεσ... έφτασα. Πήρα το πτυχίο μου ως Ηλεκτρολόγος Μηχανικός από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και συνέχισα ολοκληρώνοντας και το μεταπτυχιακό μου.

Τέτοιες συμπεριφορές σε επηρεάζουν και μπορεί σιγμαία να σε κάνουν να αμφισβητήσεις τον εαυτό σου. Στη δική μου περίπτωση, όμως, το πείσμα ήταν μεγαλύτερο. Ήθελα να αποδείξω ότι αξίζω να κρίνομαι με βάση τις ικανότητες και την προσπάθειά μου, όπως κάθε άλλος άνθρωπος.

Δεν ήθελα ποτέ να μου χαριστεί κάτι. Ήθελα απλώς να μου δοθεί η ίδια ευκαιρία.

“

«Κανένα παιδί δεν θα έπρεπε να χρειάζεται έναν γονιό που θα φτάσει μέχρι έναν Υπουργό για ν' αποκτήσει ένα δικαίωμα, το οποίο θα έπρεπε να θεωρείται δεδομένο»

Ποια θεωρείς ότι είναι σήμερα η μεγαλύτερη θεσμική «παγίδα» για ένα άτομο με αναπηρία που θέλει να εργαστεί και να είναι οικονομικά ανεξάρτητο; Έχει αλλάξει ουσιαστικά κάτι τα τελευταία χρόνια;

Για πολλά χρόνια, μια από τις μεγαλύτερες θεσμικές παγίδες ήταν ότι ένα άτομο με αναπηρία που επέλεγε να εργαστεί και να αυξήσει το εισόδημά του κινδύνευε να χάσει επιδόματα που συνδέονταν με οικονομικά κριτήρια. Αυτό δημιουργούσε ένα παράδοξο: από τη μία ζητούσαμε από τα άτομα με αναπηρία να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και να γίνουν οικονομικά ανεξάρτητα και από την άλλη το ίδιο το σύστημα μπορούσε να λειτουργεί αποτρεπτικά.

Είναι σημαντικό όμως να αναγνωρίζουμε και τα θετικά βήματα. Πλέον έχει γίνει τροποποίηση της νομοθεσίας, ώστε να μην υπάρχουν οικονομικά

κριτήρια για τα συγκεκριμένα επιδόματα αναπηρίας. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική εξέλιξη, για την οποία αξίζουν συγχαρητήρια τόσο στις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία που διεκδίκησαν αυτήν την αλλαγή όσο και στο κράτος που προχώρησε στην τροποποίηση.

Αυτή είναι η κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε: να δημιουργούμε κίνητρα και ευκαιρίες για εργασία και οικονομική ανεξαρτησία, χωρίς ένα άτομο να φοβάται ότι επειδή επέλεξε να εργαστεί θα χάσει τη στήριξη που σχετίζεται με την αναπηρία του.

Πέρα από τον επιχειρηματία και τον άνθρωπο που μιλά δημόσια για την αναπηρία, ποιος είναι ο Ανδρέας στην προσωπική του ζωή; Ποια ζωή θέλεις να δημιουργήσεις για τον εαυτό σου τα επόμενα χρόνια;

Αν και δεν μου αρέσει ιδιαίτερα να μιλώ για τον εαυτό μου, ο Ανδρέας Βασιλείου είναι ένας άνθρωπος γεμάτος ζωή και ενέργεια. Μου αρέσουν οι εξοδοί, η διασκέδαση, τα ταξίδια, οι φίλοι μου και φυσικά το ποδόσφαιρο και η μεγάλη μου αγάπη, η Ομόνοια.

Πλέον στη ζωή μου έχει μπει ακόμη πιο δυναμικά και ο αθλητισμός. Στον φεινό Μαραθώνιο της Λάρνακας έχω θέσει έναν πολύ μεγάλο προσωπικό στόχο: να συμμετάσχω στα 42 χιλιόμετρα με χειρήμετο αμαξίδιο, μαζί με τον φίλο μου Χρυσό Νικολάου και το «Υπάρχω».

Θέλω να απολαμβάνω τη ζωή, να δημιουργώ εμπειρίες, να ταξιδεύω, να βρίσκομαι με τους ανθρώπους που αγαπώ και παράλληλα να συνεχίζω να βάζω καινούργιους στόχους.

Μέσα από αυτήν την προσπάθεια θέλουμε να στείλουμε και ένα μήνυμα που εκφράζει τον τρόπο με τον οποίο προσπαθώ να ζω: ότι η θέληση μπορεί να σπάσει πολλά από τα «δεν μπορώ» που βάζουμε εμείς ή οι άλλοι μπροστά μας.

Συχνά σε παρουσιάζουν ως «παράδειγμα δύναμης» ή «πηγή έμπνευσης». Σε τιμά αυτό ή μερικές φορές σε βαραίνει; Τι θα ήθελες πραγματικά να καταλάβει ο αναγνώστης για εσένα και για τα άτομα με αναπηρία;

Εδώ πολλές φορές συναντάμε ένα κλασικό παράδειγμα αυτού που διεθνώς ονομάζεται «inspiration porn»: την τάση να παρουσιάζεται ένα άτομο με αναπηρία ως ήρωας ή ως πηγή έμπνευσης απλώς και μόνο επειδή ζει τη ζωή του.

Δεν θεωρώ τον εαυτό μου ήρωα. Είμαι ένας άνθρωπος που ζει τη ζωή του, όπως όλοι μας, με τον δικό του τρόπο, τις δυσκολίες του, τις επιτυχίες του, τις αποτυχίες του και τα όνειρά του.

Φυσικά με τιμά όταν κάποιος μου λέει ότι η πορεία μου τον ενέπνευσε να προσπαθήσει περισσότερο ή να κυνηγήσει έναν στόχο. Αυτό όμως που θα ήθελα πραγματικά να μείνει στον αναγνώστη είναι κάτι διαφορετικό: τα άτομα με αναπηρία δεν χρειάζονται τον θαυμασμό ή τον οίκτο της κοινωνίας. Χρειάζονται ίσες ευκαιρίες.

Γιατί όταν δημιουργούμε ίσες ευκαιρίες και αφαιρούμε τα εμπόδια, οι ανισότητες μειώνονται και ο καθένας μπορεί να δείξει τις πραγματικές του δυνατότητες.

Αυτό είναι, τελικά, το είδος της κοινωνίας που θέλω να δω: μια κοινωνία στην οποία μπορούμε όλοι να υπάρχουμε, να δημιουργούμε και να εξελισσόμαστε χωρίς εμπόδια και χωρίς ταμπέλες.

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Έντονα καιρικά φαινόμενα σημειώθηκαν στη Λευκωσία το απόγευμα της περασμένης Δευτέρας, με τις ισχυρές καταιγίδες να προκαλούν προβλήματα στο οδικό δίκτυο και εγκλωβισμούς οδηγών. Μέσα σε λίγη ώρα, μεγάλες ποσότητες νερού συσσωρεύτηκαν σε κεντρικές οδικές αρτηρίες, μετατρέποντας αρκετούς δρόμους σε ορμητικούς χειμάρρους. Το φαινόμενο θεωρείται ασυνήθιστο για την περίοδο του Αυγούστου. Τα εντονότερα προβλήματα εντοπίστηκαν στη Μακεδονίτσα, την Έγκωμη, τη Λακατάμεια, τον Στρόβολο και τον Άγιο Δομέτιο.

Και ο Αβέρωφ για... «ΔΗΣΑΚΕΛ»!

Το ότι κάποια στιγμή θα βλέπαμε τον Αβέρωφ να μιλά κι αυτός για... «ΔΗΣΑΚΕΛ», ειλικρινά με ξεπερνά. Βεβαίως, δεν χρησιμοποίησε αυτόν τον χαρακτηρισμό ο Φούλης, αλλά αυτά που είπε ισοδυναμούσαν ακριβώς με αυτόν τον χαρακτηρισμό.

Ανέφερε, συγκεκριμένα, σε ανάρτησή του στο «X»: «Οι δύο κατ' εξοχήν παραδοσιακές δυνάμεις της λύσης, ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ [...] βαρύνονται με λανθασμένες αποφάσεις για το Κυπριακό. Κατά την άποψή μου, η Ιστορία θα χρεώσει στο ΑΚΕΛ: 1. Το ΟΧΙ στο αμερικανοβρετανικοκαναδικό σχέδιο και 2. το ΟΧΙ στο σχέδιο Ανάν. Και στον ΔΗΣΥ: 1. Τον ενταφιασμό των ιδεών Γκάλι και 2. το ναυάγιο του Crans Montana».

Το πρώτο γενικό συμπέρασμα που αντλείται από την ανάρτηση του Αβέρωφ είναι πως υιοθετεί το τουρκικό αφήγημα και επιρρίπτει στη δική μας πλευρά την ευθύνη για την αποτυχία διαφόρων προσπάθειών για λύση του Κυπριακού.

Ας πάρουμε την πιο πρόσφατη «λανθασμένη απόφαση», αυτήν που χρεώνει στο δικό του κόμμα, για το ναυάγιο του Κραν Μοντανά. Εδώ, ο Πάφιος πολιτικός, πέρα από το τουρκικό αφήγημα, υιοθετεί και το αφήγημα του ΑΚΕΛ, το οποίο φωνάζει από το 2017 ότι φταίει ο Αναστασιάδης για το ναυάγιο.

Έχει ήδη υποδειχθεί από

πολλούς ότι με την ανάρτησή του, ο Αβέρωφ αναιρεί τον εαυτό του, αφού το 2017 είχε υπερασπισθεί οθENAρά τη στάση του Προέδρου Αναστασιάδη στο Κραν Μοντανά. Αλλά, ας μη μείνουμε στις αντιφάσεις του Αβέρωφ. Τα πρακτικά των Ηνωμένων Εθνών για το Κραν Μοντανά δείχνουν ξεκάθαρα ότι είναι η Τουρκία που ανατίναξε εκείνη την προσπάθεια. Υπάρχει επίσης η μαρτυρία του τότε διαπραγματευτή μας (και υποψηφίου Προέδρου του ΑΚΕΛ το 2023), Ανδρέα Μαυρογιάννη, ο οποίος χαρακτήρισε ως εντελώς ανυπόστατο και ανεδαιφικό το τουρκικό αφήγημα ότι φταίει ο Αναστασιάδης. Το αδιέξοδο, τόνισε, «προέκυψε σαφώς από την άρνηση της Τουρκίας να δεχτεί δύο από τα έξι σημεία του πλαισίου Γκουτέρες, και δη δύο θεμελιώδους σημασίας σημεία για τις εγγυήσεις και τα στρατεύματα».

Στο ΑΚΕΛ ο Αβέρωφ καταλογίζει, ως μια από τις «λανθασμένες αποφάσεις» του, το ΟΧΙ στο Σχέδιο Ανάν. Μπορώ, λοιπόν, να συμπεράνω λογικά ότι με τη συγκεκριμένη αναφορά του ο Φούλης στέλνει ένα μήνυμα προς τον κυπριακό λαό, έμμεσο μιν, αλλά ξεκάθαρο: «Ψηφίστε με για Πρόεδρο το 2028 και θα φροντίσω να επαναφέρω το σχέδιο Ανάν, που λανθασμένα απορρίψαμε το 2004»!

ΜΠΟΞΕΡ

Θα φανούν οι προθέσεις του την Τετάρτη

Πραγματοποιείται την ερχόμενη Τετάρτη η πρώτη «μετα-γκουτερική» συνάντηση του Προέδρου Χριστοδουλίδη με τον Τουφάν Έρχιουρμαν. Φαντάζομαι ότι κατά τη συνάντηση θα κυριαρχήσει η «συνταγή» που άφησε φεύγοντας από την Κύπρο ο Γκουτέρες, τον περασμένο μήνα, να υπάρξει «επαρκής προετοιμασία» στα μέτρα οικοδομής εμπιστοσύνης, τη μεθοδολογία και την ουσία, ώστε να μπορέσει να συγκαλέσει διευρυμένη σύνοδο, γνωστή ως «5+1».

Από τη συνάντηση Χριστοδουλίδη-Έρχιουρμαν θα διαφανεί αν η Τουρκία θα επιτρέψει στον κατοχικό ηγέτη να επιτρέψει κι αυτός με τη σειρά του να γίνει η «επαρκής προετοιμασία» που ζήτησε ο ΓΓ του ΟΗΕ. Ωστόσο, οι «μετα-γκουτερικές» δηλώσεις που έχει κάνει ο Έρχιουρμαν δεν αφήνουν περιθώριο αισιοδοξίας ότι θα υπάρξει θετικό αποτέλεσμα από τη συνάντηση της Τετάρτης, ακόμα και στο υποτιθέμενο πιο «εύκολο» από τα τρία θέματα του τριπτύχου που καθόρισε ο Γκουτέρες, εκείνο των ΜΟΕ. Εκτός αν εμείς εμφανιστούμε και πάλι «κουβαρντάδες» μονομερών παραχωρήσεων.

Θυμίζουμε ότι στην τριμερή συνάντηση Χριστοδουλίδη-Έρχιουρμαν-Γκουτέρες, ο κατοχικός ηγέτης συνέδεσε το θέμα της διάνοιξης νέων οδοφραγμάτων (όπως αυτό του Πυροπού) με την ολοκλήρωση της κατασκευής του περιβόητου δρόμου που θα συνδέει το κατεχόμενο Άρσος με την

Πύλα. Ενός έργου που είχε ξεκινήσει τον Οκτώβριο του 2023, στο πλαίσιο μιας «συμφωνίας συναντίληψης» των δύο πλευρών με τα Ηνωμένα Έθνη, που περιελάμβανε και την αστική και οικιστική ανάπτυξη της περιοχής, «επ' ωφελεία όλων των κατοίκων της Πύλας, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων». Τα έργα της οικιστικής ανάπτυξης σταμάτησαν έναν μήνα αργότερα, όταν προβλήθηκαν ενστάσεις από τουρκικής πλευράς, προφανώς επειδή η συγκεκριμένη ανάπτυξη εμπόδιζε τα σχέδια του τουρκικού στρατού. Όπως έγινε γνωστό, οι Τούρκοι στρατιωτικοί είχαν ετοιμάσει τότε επιστολή με την οποία γνωστοποιούσαν την αντίθεσή τους στη «συμφωνία συναντίληψης».

Τώρα είναι πολύ πιθανό ο Έρχιουρμαν να θέσει το θέμα του δρόμου Άρ-

σους-Πύλας στη συνάντηση της Τετάρτης, αφού το είχε εγείρει και στην τριμερή με τον Γκουτέρες, οπότε ο Πρόεδρος θα πρέπει να είναι έτοιμος να του απαντήσει καταλλήλως.

Τον δρόμο Άρσους-Πύλας τον επεδίωκε πάντα διακαώς το κατοχικό καθεστώς και, μάλιστα, τον Αύγουστο του 2023, είχε βάλει και τα τσογλάνια του να συγκρουστούν με τους άντρες της ειρηνευτικής δύναμης, που επεχείρησαν να εμποδίσουν την παράνομη κατασκευή του δρόμου.

Πάντως, όπως επισημαίνουν δικές μας στρατιωτικές πηγές, με την κατασκευή του δρόμου Άρσους-Πύλας, ο Ατίλας θα μπορεί άνετα να βρεθεί προ των πυλών, ή καλύτερα... προ της Πύλας (και της Λάρνακας)!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Μην κολυμπάτε μετά τις έξι!

Μετά τα πρόσφατα τραγικά περιστατικά σε παράλιες περιοχές του νησιού μας, αναδύθηκαν στην επιφάνεια της θάλασσας όλα τα διαχρονικά προβλήματα που συνδέονται με την ελλιπή παρουσία ναυαγοσωστών και τα κενά στην εφαρμογή των νομοθεσιών που αφορούν τα θαλάσσια αθλήματα.

Μια 35χρονη μητέρα πνίγηκε στην παραλία του ΚΟΤ στη Λάρνακα και τα δυο κοριτσάκια της δίνουν μάχη για να κρατηθούν στη ζωή. Η τραγωδία συνέβη λίγο μετά τις 6 το απόγευμα του Δεκαπενταύγουστου, μόλις ολοκληρώθηκε η υπηρεσία του ναυαγοσώστη στην περιοχή!

Είναι εξωφρενικό να τα διπλώνουμε οι ναυαγοσώστες και να φεύγουν στις έξι, ιδιαίτερα σε πολυσύχναστες παραλίες στις οποίες παραμένουν ακόμη πολλοί λουόμενοι. Δεν φταίνε, βέβαια, οι ναυαγοσώστες, αλλά αυτοί που καθόρισαν το ωράριό τους.

Μια χώρα που στηρίζεται σε τεράστιο βαθμό στον τουρισμό, θα έπρεπε να είχε λύσει οριστικά και αποτελεσματικά τα προβλήματα που αφορούν τους ναυαγοσώστες. Ο πρόεδρος της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Ναυαγοσωστικής, Πόλυς Παλλήκαρος, δήλωσε χαρακτηριστικά: «Συζητάμε για τα ίδια προβλήματα εδώ και 15 χρόνια! Τα συζητούν και τα ξανα συζητούν και τα ξαναβάζουν στο τραπέζι κάθε φορά που συμβαίνει μια τραγωδία, αλλά τελικά οι λύσεις που δίνονται είναι ανεπαρκείς».

Προφανώς η εποχικότητα του επαγγέλματος αποτρέπει πολλούς από το να ενδιαφερθούν. Αν όμως προκληθούν περισσότερες μόνιμες θέσεις

ναυαγοσωστών, ή θέσεις με δεκάμηνο συμβόλαιο, και με πολύ καλές απολαβές, θα μπορούσαν να προσελκύσουν περισσότερα άτομα. Δεν λέω να τους δοθούν απολαβές σαν αυτές... της Πάμελα Αντερσον στο «Baywatch», αλλά ένας ελκυστικός μισθός θα μπορούσε να αποτελέσει πόλο έλξης για ανέργους ή και άλλους ενδιαφερομένους.

Πέρα, βέβαια, από τα προβλήματα της ναυαγοσωστικής, υπάρχει και το μπάχαλο στον τομέα των θαλάσσιων σπορ, όπου είχαμε ένα άλλο τραγικό περιστατικό, με τον κρίσιμο τραυματισμό 48χρονου Ελληνοκυπρίου και της 7χρονης κόρης του, όταν ιτζε σκι που οδηγούσε 17χρονη συγκρούστηκε με ρυμουλκούμενο φουσκωτό, στην περιοχή Περγέρα, στο Παραλίμνι.

Ένα ατύχημα που ξανάφερε στην επιφάνεια τις συζητήσεις γύρω από το θέμα της ασφάλειας στη χρήση μηχανοκίνητων πλωτών μέσων. Μένουν να αιωρούνται πολλά ερωτηματικά, για το αν γίνονται σωστοί έλεγχοι αναφορικά με τα πρόσωπα που θα οδηγήσουν τα ιτζε σκι ή τα ταχύπλοα σκάφη, αν εφαρμόζονται πλήρως οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, αν δίνονται οι σωστές οδηγίες κ.λπ.

Τα θαλάσσια σπορ απαιτούν σοβαρότητα και υπευθυνότητα. Τόσο από αυτούς που θα οδηγήσει ένα ιτζε σκι, όσο και από αυτούς που θα του το παραχωρήσει. Και να μην ξεχνά κανείς ποτέ το πιο βασικό απ' όλα. Ότι η θάλασσα δεν αστειεύεται!

ΜΠΟΞΕΡ

Τα αποσιγάρα-εμπρησιές

Έλεος, συμπατριώτες καπνιστές! Έλεος! Καπνίστε, φχαριστιθείτε το τσιγάρο σας, αλλά δεν είναι απαραίτητο να «καπνίζουν» μαζί σας φλεγόμενες και οι πλευρές των αυτοκινητοδρόμων ή και άλλες περιοχές από τις οποίες διέρχετε και πετάτε τα αποσιγάρά σας, ως να είναι υπαίθρια σταχτοδοχεία.

Η νέα πυρκαγιά στο Πισσούρι, το απόγευμα της περασμένης Κυριακής, που απείλησε και κατοικίες, φαίνεται να ξεκίνησε από την άκρη του αυτοκινητοδρόμου. Εκπρόσωπος της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο η πυρκαγιά να προκλήθηκε, για μιαν ακόμη φορά, από ρίψη αποσιγάρου.

Εντάξει, ρε κύριε. Απόλαυσε το τσιγάρο σου μέσα στο περιβάλλον σου (το εσωτερικό του αυτοκινήτου σου, εννοώ). Είναι ανάγκη να μεταβληθείς και σε πυρπολητή του εξωτερικού περιβάλλοντος;

Πόσος κόπος χρειάζεται να κατεβάσει ο Κυπραίος το χέρι του, που το έχει ακουμπημένο στο ανοικτό παράθυρο του αυτοκινήτου και να το φέρει μέσα για να τοποθετήσει το αποσιγάρο μέσα στο τασάκι; Αλλά δεν είναι ο κόπος το πρόβλημα. Είναι η νοοτροπία, είναι η αδιαφορία, είναι η έλλειψη κουλτούρας και συνείδησης, είναι η γαϊδουριά.

Ειλικρινά διερωτώμαι αν χρειάζεται να υποδείξεις καν σε κάποιον το αυτόνομο, ότι είναι προτιμότερο να αφήσει το τσιγάρο του να γίνει στάχτη μέσα στο σταχτοδοχείο του οχήματος, παρά να γίνει αφορμή να αποτεφρωθεί ένα ολόκληρο δάσος, ή ένα χωριό, ή μια

τεράστια γεωργική έκταση που καλλιεργήθηκε με χίλιους κόπους και έξοδα.

Τι να κάνουμε, άραγε, κύριε Φυτηρή μου για να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά αυτήν την επικίνδυνη συνήθεια των συμπατριωτών μας; Μήπως να απευθύνουμε την εξής επείγουσα έκκληση προς τις διεθνείς αυτοκινητοβιομηχανίες: Please, σχεδιάστε αμέσως μοντέλο ειδικά για την Κύπρο, του οποίου τα τζάμια θα κλείνουν αυτόματα και δεν θα ανοίγουν με τίποτε, όταν «μυριστούν» καπνό τσιγάρου. Κι άντε να δούμε τότε πώς θα πετάξει έξω το αποσιγάρο ο λεβέντης!

Θυμίζουμε ότι, σύμφωνα με την

επίσημη έκθεση των Αμερικανών εμπειρογνομόνων, που είχαμε καλέσει πέρσι τον Ιούλιο, μετά την καταστροφική και φονική πυρκαγιά στην ορεινή Λεμεσό, η χειρότερη στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η φωτιά ξεκίνησε από δύο αποσιγάρα, «λόγω απερίσκεπτης ανθρώπινης ενέργειας».

Δυστυχώς, οι «απερίσκεπτες ανθρώπινες ενέργειες» συνεχίζονται απόπτες, όπως αποδείχθηκε και στην πυρκαγιά στο Πισσούρι.

Έτσι απλά, ένα υπόλοιμμα τσιγάρου... του γάρου μπορεί να κάψει τη μισή Κύπρο!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Μερικές φανταστικές ειδήσεις

Διάφορα εξωφρενικά αποκυήματα της φαντασίας της στήλης, τα οποία, όμως, στηρίζονται σε πραγματικά γεγονότα!

*Να διώξει ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης την προεδρική φρουρά και στη θέση της να παίρνει, πλέον, μαζί του τον τέως υπουργό Μεταφορών, Αλέξη Βαφεάδη, υλοποιώντας αυτό που είχε δηλώσει καιά τον πρόσφατο ανασχηματισμό για τον αποπεμφθέντα υπουργό του: «Ο πάντα πρόθυμος και αφοσιωμένος Αλέξης Βαφεάδης, είμαι οίγουρος ότι είναι από τους λίγους ανθρώπους που θα σταθεί μπροστά μου για να δεχθεί τη σφαίρα»!

*Να πάει ο Φειδίας Παναγιώτου με κοντιοπανιέλono και με σαγιονάρες στη Θεία Λειτουργία που τελεί ο πατέρας του στο Μένoικο.

*Αν ο επικείμενος χειμώνας αποδειχθεί εξίσου βροχερός με τον Αύγουστο, να ζητηθεί η πρόδoλψη ναυαγοσωστών και για τo... Λευκωσία!

*Να περάσει ένα εικοσιπεντάωρο χωρίς ο Αβέρωφ να προβεί σε κάποια δήλωση, ή να κάνει κάποια ανάρτηση στα οδoιαλ, ή να δώσει κάποια συνέντευξη σε podcast, ή, τέλος πάντων, χωρίς να φωνάξει με όλους τους δυνατούς τρόπους «Αννίτα, ο αλoυπός ετοιμάζεται για το 2028»!

*Η Αννίτα απαγόρευσε τα βιντεοθήκια από τους βουλευτές στους χώρους του Κοινοβουλίου. Το βιντεοδίν που γύρισε η ίδια με τον Φειδία στο γραφείο της και οδγήnσε στην υποστήριξή της από την Άρμεση Βιντεοκρατία, δεν αποτελείσμα την επανεκλογή της, δεν

μετρά, διότι γυρίστηκε... πριν από την απαγορευτική εγκύκλιο της Αννίτας!

*Στην επόμενη συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου, κατά την οποία θα συζητηθεί το Κυπριακό, ο Φειδίας θα προτείνει... στον Φούλη να πάει να τον εκπροσωπήσει.

*Έκανε αίσθηση η κίνηση του Έρχιουρμαν να βγει έξω για να καπνίσει κατά την πρόσφατη τριμερή με τον Πρόεδρο Χριστοδουλίδη και τον Γκουτέρες. Όμως, παρόμοια κίνηση είχε κάνει και ο Νίκος Αναστασιάδης, όταν το 2017, σε συνάντηση με τον Μουσταφά Ακιντζί, βγήκε κι αυτός για να κάνει τσιγάρο. Πάντως, το βλέπω πολύ απομακρυσμένο, αντί να βγαίνουν έξω οι συνομιλητές τότε

ο ένας και τότε ο άλλος για να καπνίσουν τσιγάρο, να μείνουν μέσα και να καπνίσουν μαζί... την «πίπα της ειρήνης»!

*Το μεγάλο παράπονο του Νίκου Αναστασιάδη όπως το εξέφρασε όταν είδε στην τηλεόραση το αεροσκάφος που χάρισε το Κατάρ στον Πρόεδρο Τραμπ, με το οποίο ταξίδεψε πρόσφατα στην Τουρκία: «Έν άδικον, ρε κουμπάρε. Ο Τραμπ εδέχτηκε σαν δώρον μιαν αεροπλανάτισαν αξίας τετρακόσιων εκατομμυρίων δολλαρίων που ξένιν χώραν, τζι εμέναν εοτήσαν με στον τοίχον για διαφθοράν, επειδή απλώς εταξίδεψα μούχιν με το τζετ του φίλου μου του Σαουδάραβα»!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ART AERI

Αριστοτέλης

Ο Αριστοτέλης ήταν αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος και επιστήμονας, που καταγόταν από τη Μακεδονία. Γεννήθηκε το 384 π.Χ. στα Αρχαία Στάγειρα της Χαλκιδικής, 55 χιλιόμετρα ανατολικά από τη σημερινή Θεσσαλονίκη, και πέθανε το 322 π.Χ.. Σε ηλικία 17 ετών εισέρχεται στην Ακαδημία του Πλάτωνα, στην Αθήνα, όπου παραμένει έως τα 37 του έτη. Εκεί συνδέεται τόσο με τον ίδιο τον Πλάτωνα όσο και με τον Εύδοξο, τον Ξενοκράτη και άλλους στοχαστές. Τα έργα του αναφέρονται σε πολλές επιστήμες, όπως φυσική, βιολογία, ζωολογία, μεταφυσική, λογική, ηθική, ποίηση, θέατρο, μουσική, ρητορική, πολιτική κ.ά., και συνιστούν το πρώτο ολοκληρωμένο σύστημα στη Δυτική Φιλοσοφία.

Μετά τον θάνατο του Πλάτωνα φεύγει από την Αθήνα και κατοπιν εντολής του Βασιλιά Φιλίππου Β' της Μακεδονίας αναλαμβάνει το 343 π.Χ. τη διδασκαλία του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Σύμφωνα με την Εγκυκλοπαίδεια Μπριτάνικα: «Ο Αριστοτέλης υπήρξε ο πρώτος γνήσιος επιστήμονας στην Ιστορία... και κάθε κατοπινός επιστήμονας του οφείλει κάτι».

Ως διδάσκαλος του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο Αριστοτέλης απέκτησε διάφορες ευκαιρίες, εμπειρίες, καθώς επίσης και σημαντικά χρηματικά ποσά. Το γεγονός αυτό του επέτρεψε να ιδρύσει μια βιβλιοθήκη στο Λύκειο, η οποία έγινε αρωγός στην παραγωγή εκατοντάδων έργων του. Το γεγονός ότι υπήρξε μαθητής του Πλάτωνα τον οδήγησε στις απόψεις του πλατωνισμού, αργότερα, όμως, μετά τον θάνατο του Πλάτωνα, οδηγήθηκε, περισσότερο, σε εμπειρικές μελέτες και μετατοπίζεται από τον πλατωνισμό στον εμπειρισμό.

Ο Αριστοτέλης σπούδασε στην

Ακαδημία του Πλάτωνα επί 20 χρόνια (367-347 π.Χ.), μέχρι τη χρονιά δηλ. που πέθανε ο δάσκαλός του. Στο περιβάλλον της Ακαδημίας άφηνε καιάπληκτους όλους και τον ίδιο το δάσκαλό του, με την ευφυΐα και τη φιλοπονία του. Ο Πλάτωνας τον ονόμαζε «νονο της διατριβής» και το σπίτι του «οίκον αναγνώστου».

Ο Αριστοτέλης έμεινε στη Μακεδονική Βασιλική αυλή για έξι χρόνια, διδάσκοντας, καθοδηγώντας και συμβουλευόντας τον νεαρό ευφυή μαθητή του. Όταν ο Αλέξανδρος συνέτριψε την αντίσταση των Θηβαίων και αποκατέστησε την ηρεμία και ειρήνη στη Νότια Ελλάδα, ο Αριστοτέλης πήγε στην Αθήνα (335 π.Χ.) και ίδρυσε δική του φιλοσοφική σχολή. Για να εγκαταστήσει τη σχολή του διάλεξε το Γυμνάσιο, που λεγόταν και Λύκειο, ανάμεσα στον Λυκαβηττό και τον Ιλισό, κοντά στην πύλη του Διοχάρη. Ο χώρος του Γυμνασίου βρέθηκε πρόσφατα στις ανασκαφές, για την ανέγερση του νέου Μουσείου Γουλανδρή, πίσω από το Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών, στην οδό Ρηγίλλης.

Οι Αλεξανδρινοί υπολόγιζαν ότι ο Αριστοτέλης έγραψε 400 περίπου συνολικά βιβλία. Ο Διογένης ο Λαέρτιος υπολόγισε το έργο του σε στίχους και βρήκε ότι έφταναν τις 45 μυριάδες, επακριβώς 445.270 στίχους. Μεγάλο μέρος από το έργο του αυτό δυστυχώς χάθηκε. Ανήκε στην κατηγορία των δημόσιων ή «εξωτερικών» μαθημάτων και ήταν γραμμένα σε μορφή διαλογική. Από αυτά σώθηκε μόνο η Αθηναίων Πολιτεία, ο έναν πάπυρο που βρέθηκε στην Αίγυπτο. Ο Αριστοτέλης παραμένει σήμερα ένας από τους μεγαλύτερους φιλόσοφους και επιστήμονες όλων των εποχών.

Για περισσότερες πληροφορίες αποιαθείτε στο www.artaeri.com.

Μακαρίου 71, Α/σία.

ΤΡΥΠΙΟ ΤΟ ΔΙΧΤΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Ένας στους τρεις θανάτους εκτός ωρών ναυαγοσωστικής κάλυψης

Υποστελεχωμένοι πύργοι και περιορισμένα ωράρια αφήνουν τις παραλίες εκτεθειμένες τις πιο κρίσιμες ώρες

ΘΕΚΛΑ ΚΑΚΚΟΥΡΑ

Τα περιστατικά που καταγράφηκαν φέτος στη θάλασσα επαναφέρουν στο προσκήνιο την ασφάλεια στις παραλίες και την επάρκεια της ναυαγοσωστικής κάλυψης. Πνιγμοί και σοβαρά ατυχήματα σημειώθηκαν σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, ενώ τα στοιχεία του 2025 επιβεβαιώνουν ότι οι θάνατοι στο υδάτινο περιβάλλον αποτελούν διαχρονικό πρόβλημα.

Από τους 33 θανάτους που καταγράφηκαν στην Κύπρο το 2025, οι 28 σημειώθηκαν στη θάλασσα και οι πέντε σε εσωτερικά ύδατα, σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε η εκπρόσωπος του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Safe Water Sports, Ελίζα Καραμπευιάν.

Καθοριστική παράμετρος είναι η ώρα των περιστατικών. Το 36% των θανάτων του 2025 καταγράφηκαν μεταξύ 20:00 και 08:00, δηλαδή εκτός των ωρών οργανωμένης ναυαγοσω-

στικής κάλυψης.

Για το 2026 η εικόνα παραμένει προσωρινή. Τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Ατυχημάτων στο Υδάτινο Περιβάλλον, που τέθηκαν στη διάθεση της «Σημερινής», δεν περιλαμβάνουν ακόμη όλες τις υποθέσεις που έχουν σημειωθεί μέσα στη χρονιά. Μέχρι την τελευταία ενημέρωση είχαν καταγραφεί δύο θάνατοι στη θάλασσα, δύο σε πισίνες και ένας θανατηφόρος τραυματισμός σε ποτάμι, ενώ μέχρι τον Ιούλιο είχαν καταχωριστεί επτά τραυματισμοί στη θάλασσα κατά τη διάρκεια κολύμβησης.

Τα στοιχεία δεν αποτελούν τον τελικό απολογισμό του 2026, καθώς στην καταγραφή δεν είχαν ακόμη περιληφθεί τα τέσσερα πιο πρόσφατα περιστατικά του καλοκαιριού.

Παράνομοι πάροχοι, ανήλικοι στα χειριστήρια και ελλιπείς έλεγχοι πολλαπλασιάζουν τους κινδύνους στη θάλασσα

Τρεις πνιγμοί στη Λάρνακα

Στη φειντή επικαιρότητα ξεχωρίζει η περιοχή Ορόκλινης – Πύλας, όπου έχουν σημειωθεί τρεις πνιγμοί σε ώρα ή σημείο όπου δεν υπήρχε κάλυψη από ναυαγοσώστη.

Στις 18 Ιουνίου δύο 20χρονοι γυναίκες από τη Σομαλία έχασαν τη ζωή τους στη θάλασσα περιοχή του Lebay στην Ορόκλινη. Σύμφωνα με τα στοιχεία που διερευνήθηκαν, οι δύο γυναίκες εισήλθαν στη θάλασσα και παρασύρθηκαν από ρεύμα κοντά στους κυματοθραύστες.

Στην περιοχή των Σοφιάδων, κοντά στην παραλία αειτοσανίδας στο Κίτι, 69χρονος Ελληνοκύπριος εντοπίστηκε νεκρός στη θάλασσα, περίπου πέντε μέτρα από την ακτή.

Το πιο πρόσφατο περιστατικό στην περιοχή σημειώθηκε στην παραλία ΚΟΤ στην Πύλα, όπου 35χρονη από τη Ρουμανία έχασε τη ζωή της, ενώ τα δύο παιδιά της ανασύρθηκαν από τη θάλασσα. Το περιστατικό σημειώθηκε περίπου 20 λεπτά μετά την ολοκλήρωση της ναυαγοσωστικής βάρδιας, στις 18:20.

Πέραν αυτών των περιστατικών στη Λάρνακα, ανήμερα του Δεκαπενταύγουστου, ένας 27χρονος αιγυπτιακής καταγωγής έχασε τη ζωή

του στη θάλασσα περιοχή του Lady's Mile. Ο 27χρονος επέβαινε σε καταμαράν όταν βούτηξε στη θάλασσα για να ανασύρει το κινητό του τηλέφωνο. Μαζί του βούτηξε και δεύτερος 27χρονος, ιορδανικής καταγωγής. Οι δύο άνδρες εντοπίστηκαν αναίσθητοι και, παρά την παροχή πρώτων βοηθειών, ο Αιγύπτιος δεν κατάφερε να κρατηθεί στη ζωή. Η νεκροτομή κατέδειξε ως αιτία θανάτου τον πνιγμό.

Την ίδια ημέρα, σοβαρό ατύχημα σημειώθηκε στην περιοχή Περνέρα στο Παραλίμνι, όταν jet ski που οδηγούσε 17χρονη, με συνεπιβάτιδα 18χρονη, συγκρούστηκε με ρυμουλκούμενο φουσκωτό τύπου «καναπέ». Στο φουσκωτό επέβαιναν δύο άνδρες και τρία ανήλικα παιδιά. Από τη σύγκρουση τραυματίστηκαν σοβαρά ένα επάχρονο κορίτσι και ένας 48χρονος, με το παιδί να μεταφέρεται στο Μακάρειο Νοσοκομείο και τον 48χρονο να νοσηλεύεται στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας.

«Αγκάθι» η υποστελέχωση των ναυαγοσωστικών πύργων

Το κρίσιμο στοιχείο είναι ότι οι ναυαγοσωστικοί πύργοι δεν λειτουργούν με ενιαίο ωράριο σε ολόκληρη την Κύπρο. Η κάλυψη προσαρμόζεται ανάλογα με την περιοχή, την εποικεψιμότητα και

τις ανάγκες κάθε παραλίας.

Στην επαρχία Λάρνακας, για παράδειγμα, υπάρχουν συνολικά 19 ναυαγοσωστικοί πύργοι, όμως αυτήν την περίοδο επανδρώνονται μόλις οι δέκα. Στις περισσότερες από τις συγκεκριμένες παραλίες η κάλυψη ολοκληρώνεται στις 18:00, ενώ σε επιλεγμένα σημεία το ωράριο επεκτείνεται μέχρι τις 19:00 ή τις 20:00.

Στην παραλία ΚΟΤ στην Πύλα, όπου σημειώθηκε το πρόσφατο θανατηφόρο περιστατικό, η ναυαγοσωστική κάλυψη ολοκληρώνεται στις 18:00. Όπως ανέφερε ο Προϊστάμενος Παραλιών της Επαρχιακής Διοίκησης Λάρνακας, Σάββας Ιωάννου, το περιστατικό σημειώθηκε εκτός των ωρών κάλυψης.

Αντίστοιχη είναι η εικόνα σε αρκετές παραλίες της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου. Οι περισσότεροι πύργοι λειτουργούν μέχρι τις 17:00, ενώ κατά τους μήνες αιχμής το ωράριο μπορεί να επεκταθεί μέχρι τις 18:30. Υπάρχουν, ωστόσο, παραλίες σε Αγία Νάπα και Πρωταρά, όπου η κάλυψη αρχίζει από τις 07:00 και φτάνει μέχρι τις 18:30.

Πέρα από το ωράριο, κρίσιμο παραμένει το ζήτημα της στελέχωσης. Τα στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχουν συγκεκριμένες θέσεις και διαθέσιμα

κονδυλία, όχι όμως αρκετοί υποψήφιοι για την κάλυψη των αναγκών.

Στην επαρχία Λάρνακας εργοδοτούνται συνολικά 31 ναυαγοσώστες, ενώ οι εγκεκριμένες θέσεις για έκτακτο προσωπικό ανέρχονται σε 44. Παρά την ύπαρξη των απαιτούμενων κονδυλίων, κατέστη δυνατό να προσληφθούν μόνο 20 έκτακτοι ναυαγοσώστες.

Στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου στελεχώνονται 30 ναυαγοσωστικοί πύργοι με 86 ναυαγοσώστες, ενώ επτά μικρότερες παραλίες δεν διαθέτουν ναυαγοσωστική κάλυψη λόγω της χαμηλής επισκεψιμότητας. Την ίδια ώρα, φέτος δεν προστέθηκε ούτε ένας νέος ναυαγοσώστης στην επαρχία, ενώ καταγράφηκαν και αποχωρήσεις.

Οι αρμόδιοι αποδίδουν μέρος του προβλήματος στην εποχικότητα του επαγγέλματος. Οι περιορισμένοι μήνες απασχόλησης φαίνεται να λειτουργούν αποτρεπτικά για νέους που θα μπορούσαν να στελεχώσουν τις παραλίες, δημιουργώντας ένα πρόβλημα που δεν λύνεται απλώς με την αύξηση των εγκεκριμένων θέσεων.

Αλλαγές στην πιστοποίηση από τη νέα χρονιά

Το Υπουργείο Εσωτερικών προωθεί, παράλληλα, αλλαγή στο σύστημα πιστοποίησης των ναυαγοσωστών από τη νέα χρονιά. Σύμφωνα με τον διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αντώνη Οικονομίδη, το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στον αριθμό των εγκεκριμένων θέσεων ή στη μισθοδοσία, αλλά στην έλλειψη επαρκούς αριθμού πιστοποιημένων υποψηφίων.

Το υφιστάμενο σύστημα προβλέπει συγκεκριμένη πιστοποίηση, γεγονός που, σύμφωνα με το Υπουργείο, έχει δημιουργήσει προβλήματα και περιορισμούς στην ένταξη νέων ναυαγοσωστών. Στόχος είναι με το νέο σύστημα να μπορούν περισσότεροι πιστοποιημένοι φορείς να παρέχουν εκπαίδευση και πιστοποίηση, ενώ θα δημιουργηθούν ξεχωριστά πρότυπα για ναυαγοσώστες παραλίας και ποισίνας.

Παράλληλα, για την περίοδο 2026-2028 έχει προβλεφθεί συνολικό κονδύλι €1,5 εκατ. για ναυαγοσωστικό εξοπλισμό. Τα €500.000 που προβλέπονται για κάθε χρονιά θα διαιεθούν, μεταξύ άλλων, για την αγορά jet ski, απινιδωτών, αουρμάτων και άλλου εξοπλισμού, ενώ προωθείται και η αντικατάσταση παλαιών ναυαγοσωστικών πύργων με σύγχρονες κατασκευές.

Το GPS βάζει «φρένο» στα jet ski

Σημαντικό μέρος της πρόληψης, σύμφωνα με τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Θαλάσσιων Αθλημάτων, Δημήτρη Χατζηδημητρίου, ο οποίος μίλησε στη «Σημερινή», αποτελεί και η τεχνολογία που χρησιμοποιείται πλέον για την ενίσχυση της ασφάλειας στις δραστηριότητες με θαλάσσια σκάφη.

Όπως ανέφερε, η ίδια η βιομηχανία είχε αναπτύξει εδώ και χρόνια μηχανισμούς ελέγχου, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το λεγόμενο Jet Control, μέσω του οποίου οι επιχειρηματίες μπορούσαν να παρακολουθούν τη συμπεριφορά των jet ski από την παραλία και να παρεμβαίνουν όταν διαπίστωναν επικίνδυνη οδήγηση.

Η πρακτική αυτή, όπως εξήγησε, μεταφέρθηκε στη συνέχεια και στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας και περιλαμβάνεται πλέον στη νέα νομοθεσία που ψηφίστηκε στις αρχές του 2026, χωρίς ωστόσο να έχει ακόμη τεθεί σε

πλήρη εφαρμογή λόγω πρακτικών δυσκολιών.

Η νέα τεχνολογία προβλέπει ηλεκτρονικό έλεγχο μέσω GPS, ώστε ο επιχειρηματίας να μπορεί να καθορίζει την επιτρεπόμενη περιοχή πλεύσης του κάθε jet ski. Η περιοχή αυτή οριοθετείται στη θάλασσα με σηματοδότες και, εφόσον ο χρήστης κινηθεί εκτός των προκαθορισμένων ορίων, το σύστημα μπορεί να μειώσει αυτόματα την ταχύτητα του σκάφους.

Σε περίπτωση εισόδου σε περιοχή λουομένων, ορισμένα συστήματα μπορούν παράλληλα να εκπέμπουν ηχητική προειδοποίηση, ενώ προβλέπεται και αυτόματη μείωση της ταχύτητας όταν το jet ski εισέρχεται σε απαγορευμένη ζώνη.

“

Στη Λάρνακα επανδρώνονται μόλις 10 από τους 19 ναυαγοσωστικούς πύργους, παρά την ύπαρξη εγκεκριμένων θέσεων και κονδυλίων

τερη αναφορά έκανε στην ασφαλιστική κάλυψη, υποστηρίζοντας ότι, όταν μια δραστηριότητα πραγματοποιείται παράνομα, η διαφημιζόμενη ασφαλιστική κάλυψη ενδέχεται να μην ισχύει.

Ο ίδιος υποστήριξε ότι οι αρμόδιες Αρχές θα πρέπει να εντύνουν τους ελέγχους, ενώ κάλεσε τους επαγγελματίες να υποβάλλουν τεκμηριωμένες καταγγελίες με στοιχεία, ώστε οι αρμόδιες υπηρεσίες να μπορούν να προχωρούν στις απαραίτητες ενέργειες.

Ανήλικοι πίσω από το τιμόνι

Την ίδια ώρα, ο κ. Χατζηδημητρίου δίνει ιδιαίτερη έμφαση και στο θέμα των ανηλίκων που επιχειρούν να οδηγήσουν jet ski ή άλλα μηχανοκίνητα σκάφη.

Όπως εξηγεί, όταν ένας πελάτης εμφανίζεται σε νόμιμο κέντρο θαλάσσιων αθλημάτων, η διαδικασία αρχίζει από

τον έλεγχο της ηλικίας.

Η νομοθεσία προβλέπει ότι για συγκεκριμένες δραστηριότητες ο χειριστής πρέπει να είναι άνω των 18 ετών και, όπως αναφέρει, ο επαγγελματίας οφείλει να ζητήσει γνήσια ταυτότητα ή διαβατήριό.

Ο ίδιος κάνει ιδιαίτερη αναφορά στο γεγονός ότι πλέον αρκετοί πελάτες επιδεικνύουν φωτογραφία της ταυτότητάς τους από κινητό τηλέφωνο.

«Δεν είναι κακό να αρνηθούμε σε έναν πελάτη», είναι η ουσία της τοποθέτησής του. Αν ένας πελάτης δεν πληροί τις προϋποθέσεις, μπορεί, όπως εξηγεί, να επιλέξει δραστηριότητα με οδηγό του κέντρου αντί να χειριστεί ο ίδιος το σκάφος.

Το ζήτημα όμως δεν σταματά στον έλεγχο της ταυτότητας. Ο κ. Χατζηδημητρίου περιγράφει περιπτώσεις όπου

ένας ενήλικας νοικιάζει το jet ski, περνά τον έλεγχο ηλικίας και στη συνέχεια, όταν βρεθεί στην ανοικτή θάλασσα, παραδίδει το τιμόνι σε νεότερο άτομο.

Ανάλογα περιστατικά, όπως λέει, έχουν παρατηρηθεί ακόμη και μεταξύ γονέων και παιδιών.

Στις περιπτώσεις που αυτό γίνεται αντιληπτό από τους επαγγελματίες, επεμβαίνουν. Όμως, όπως επισημαίνει, είναι αδύνατο για έναν πάροχο να ελέγχει διαρκώς τι συμβαίνει σε κάθε σκάφος όταν αυτό βρίσκεται μακριά από την ακτή.

Η τεχνολογία μπορεί να προσθέσει ένα ακόμη επίπεδο προστασίας. Χωρίς επαρκή στελέχωση, διευρυμένα ωράρια όπου υπάρχει ανάγκη και ουσιαστικούς ελέγχους, ωστόσο, το δίκτυο ασφαλείας στις κυπριακές παραλίες θα συνεχίσει να έχει κενά.

Η Ελλάδα εγκλωβισμένη στα «ήρεμα νερά»

Η Τουρκία στήνει τετελεσμένα στο Αιγαίο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΑΒΒΑ
ΚΑΛΕΝΤΕΡΙΔΗ ΑΠΟ
ΓΕΟΠΟΛΙΤΙΚΟ

Πίσω από τα «ήρεμα νερά» του Αιγαίου, η Άγκυρα χιτίζει βήμα προς βήμα μια διαφορετική πραγματικότητα: παραβιάσεις, θαλάσσιες ζώνες, διοικητικές πράξεις και κινήσεις επί του πεδίου που επιχειρούν να μετατρέψουν πάγιες τουρκικές διεκδικήσεις σε τετελεσμένα. Αυτό είναι το νήμα που διατρέχει την ανάλυση του Σάββα Καλεντερίδη στο YouTube, η οποία αποδόθηκε δημοσιογραφικά από το Geopolitico και αναδεικνύει μια πολύ ευρύτερη εικόνα: από τις τουρκικές κινήσεις στο Αιγαίο και τη στρατηγική της «κανονικότητας» μέχρι τα όρια της ελληνικής αποτροπής, το καλώςίδο Ελλάδας-Κύπρου, την Κάσο και την ενίσχυση του γαλλικού αποτυπώματος στο έργο.

Στον πυρήνα της ανάλυσης βρίσκεται ένα κρίσιμο ερώτημα: Κατά πόσον η πολιτική της αποκλιμάκωσης προστατεύει πράγματι το υφιστάμενο καθεστώς ή αφήνει χώρο στην Τουρκία να δημιουργεί, χωρίς ουσιαστικό κόστος, νέα δεδομένα που αύριο θα επιχειρήσει

να εμφανίσει ως «κανονικότητα».

Οι παραβιάσεις και το κόστος της ελληνικής αδράνειας

Αφετηρία της ανάλυσης αποτέλεσε η κοινοβουλευτική ερώτηση του βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης Μιχάλη Χουρδάκη προς τα Υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Άμυνας, με αφορμή την κλιμάκωση της τουρκικής στρατιωτικής δραστηριότητας.

Μέσα σε λίγες εβδομάδες καταγράφηκαν δεκάδες παραβιάσεις του εθνικού εναέριου χώρου, παραβάσεις των κανόνων εναέριας κυκλοφορίας στο FIR Αθηνών, υπερπήδηση πάνω από το Φαρμακονήσι, επανεμφάνιση οπλισμένων τουρκικών F-16 και εμπλοκή με ελληνικά μαχητικά.

Η συνεχής χρησιμοποίηση τουρκικών UAV προκαλεί, παράλληλα, ασύμμετρη επιχειρησιακή και οικονομική επιβάρυνση στην Πολεμική Αεροπορία. Κάθε αναγνώριση ή αναχαίτιση σημαίνει απογειώσεις μαχητικών, κατανάλωση καυσίμων, ώρες πτήσης, συντήρηση και φθορά πανάκριβων μέσων.

Ο Καλεντερίδης στάθηκε ιδιαίτερα στη διαφορετική αντιμετώπιση αντίστοιχων περιστατικών στον εναέριο χώρο άλλων κρατών-μελών του ΝΑΤΟ. Όταν ένα τουρκικό UAV εισέρχεται στο FIR Αθηνών χωρίς κατατεθειμένο σχέδιο πτήσης, το ίχνος του είναι τυπικά αγνώστου ταυτότητας. Γιατί, λοιπόν, ενεργοποιούνται διαφορετικοί κανόνες προστασίας αναλόγως

του κράτους που παραβιάζεται ή της ταυτότητας του παραβάτη;

Η άβολη πραγματικότητα της αποτροπής

Ιδιαίτερο βάρος δόθηκε στην τοποθέτηση του απόστρατου αντισυνταγματάρχη της Πολεμικής Αεροπορίας των ΗΠΑ, Τζέικ Σωτηριάδη, ο οποίος υπενθύμισε την κατάρριψη ρωσικού Su-24 από την Τουρκία το 2015.

Το μήνυμά του ήταν ωμό αλλά ξεκάθαρο: Εάν η Ελλάδα επέβαλλε πραγματικό κόστος έπειτα από τουρκική παραβίαση, η Άγκυρα θα επανεκτιμούσε αμέσως τον υπολογισμό κινδύνου.

«Κόκκινες γραμμές χωρίς αξιόπιστες συνέπειες τελικά παύουν να είναι κόκκινες γραμμές».

Ο Καλεντερίδης συνέδεσε αυτήν τη θέση με το περιστατικό του 2006, όταν τουρκικό F-16 κατέπεσε στην περιοχή μεταξύ Λέσβου και Χίου έπειτα από αερομαχία. Σύμφωνα με όσα ανέφερε, για αρκετό χρονικό διάστημα μετά το γεγονός περιορίστηκε δραστηκώς η τουρκική δραστηριότητα στο Αιγαίο.

Η αποτροπή δεν οικοδομείται με ανακοινώσεις. Οικοδομείται όταν ο αντίπαλος γνωρίζει ότι η παραβίαση θα έχει συγκεκριμένο και υπολογίσιμο κόστος.

Από τον χάρτη στην άσκηση δικαιοδοσίας

Τα τουρκικά θαλάσσια πάρκα δεν εμφανίστηκαν ξαφνικά. Αποτελούν μέρος ενός σχεδιασμού που εξελίσσεται εδώ και χρόνια.

Στις 9 Απριλίου 2024 η Τουρκία ανεδράσσε επίσημως στην εξαγγελία των ελληνικών θαλάσσιων πάρκων. Στις 16 Απριλίου 2025 δημοσιοποιήθηκε ο τουρκικός θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός. Στις 2 Αυγούστου 2025 εμφανίστηκαν χαρτογραφημένες οι δύο τουρκικές ζώνες: η πρώτη στο Βορειοανατολικό Αιγαίο, μεταξύ Λήμνου και Σαμοθράκης, και η δεύτερη στην Ανατολική Μεσόγειο, με τρόπο που επιχειρεί να απομονώσει το σύμπλεγμα του Καστελλορίζου.

Στις 15 και 16 Αυγούστου 2026 η Άγκυρα πέρασε από τη χαρτογραφική εξαγγελία στην επίσημη εσωτερική θεσμοθέτηση, με προεδρικές αποφάσεις και δημοσίευση στην τουρκική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πρόκειται για τη μετάβαση από τη χαρτογράφηση της διεκδίκησης στη θεσμική ενσωμάτωσή της και, δυνητικά, στην πρακτική άσκηση δικαιοδοσίας.

Αυτό ακριβώς είναι το επικίνδυνο σημείο. Οι τουρκικές αποφάσεις μπορεί να μη διαθέτουν διεθνή νομιμότητα, όμως μπορούν να παράγουν στρατηγικά αποτελέσματα εάν η Ελλάδα δεν τις εμποδίζει επί του πεδίου.

Η στρατηγική της «κανονικότητας»

Επικαλούμενος την ανάλυση του ομότιμου καθηγητή Στρατηγικής, Αθανασίου Πλατιά, ο Καλεντερίδης εξήγησε ότι η Τουρκία εφαρμόζει μια μέθοδο που θυμίζει την κινεζική πρακτική στη Νότια Σινική Θάλασσα. Πρώτα δημιουργεί ένα τετελεσμένο.

Στη συνέχεια το επαναλαμβάνει μέχρι αυτό να αποκτήσει χαρακτηριστικά κανονικότητας. Όταν το άλλο κράτος επιχειρήσει να αποκαταστήσει τη νομιμότητα, παρουσιάζεται εκείνο ως η δύναμη που αλλάζει το υφιστάμενο καθεστώς.

Με τα θαλάσσια πάρκα η Τουρκία δεν αμφισβητεί απλώς ελληνικές ενέργειες. Επιχειρεί να εγκαθιδρύσει δική της κανονιστική τάξη: να καθορίζει ποιος ψαρεύει, ποιος πραγματοποιεί έρευνες, ποιος έχει πρόσβαση και υπό ποιες προϋποθέσεις.

Εάν Έλληνες ή ξένοι αλιείς, ερευνητικά πλοία και εταιρείες αρχίσουν να αποφεύγουν αυτές τις περιοχές υπό τον φόβο τουρκικής παρέμβασης, τότε η Άγκυρα θα έχει πετύχει τον στόχο της χωρίς να χρειαστεί να αποδείξει τις αξιώσεις της ενώπιον οποιουδήποτε διεθνούς οργάνου.

«Η Άγκυρα προχωρεί βήμα προς βήμα. Το ερώτημα είναι πόσα ακόμη βήματα θα της επιτραπούν»

Το λάθος της νομικίστικης αντιμέτωπισης

Η θέση της Αθήνας ότι οι τουρκικές αποφάσεις δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα είναι νομικά ορθή. Είναι όμως στρατηγικά ανεπαρκής.

Η Άγκυρα γνωρίζει ότι η Ελλάδα θα εκδώσει μίαν ανακοίνωση, θα επικαλεστεί το Διεθνές Δίκαιο και στη συνέχεια θα αποσύρει κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να προκαλέσει ένταση. Πάνω σε αυτήν ακριβώς την προβλέψιμη αντίδραση οικοδομεί τα επόμενα βήματά της.

Κατά τον Καλεντερίδη, η Τουρκία δεν σχεδιάζει μόνο βάσει του στρατιωτικού συσχετισμού. Έχει μελετήσει τις αντιδράσεις του ελληνικού πολιτικού συστήματος στις κρίσεις του 1976, του 1987 και του 1996. Γνωρίζει πού βρίσκονται τα όριά του και προχωρεί εκ του ασφαλούς.

Γι' αυτό χρειάζονται πολιτική βούληση, αυξημένη παρουσία των Ενόπλων Δυνάμεων και του Λιμενικού στις αμφισβητούμενες περιοχές και άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει στην Ελλάδα το Διεθνές Δίκαιο.

Στο πλαίσιο αυτό επανέρχεται η πρόταση για ανακήρυξη ελληνικής ΑΟΖ και πρόσκληση της Τουρκίας σε διαπραγματεύσεις για την οριοθέτηση στις περιοχές επικαλυπτόμενων αξιώσεων. Το ίδιο κρίσιμο παραμένει το ζήτημα της οριοθέτησης Ελλάδας και Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το καλώςίδο και η επιστροφή των Γάλλων

Κρίσιμη είναι και η σχεδιαζόμενη επανεκκίνηση της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου, έπειτα από διαβουλεύσεις μεταξύ Κυριάκου Μητσοτάκη, Νίκου Χριστοδουλίδη

και Εμμανουέλ Μακρόν.

Η πραγματική επανεκκίνηση προϋποθέτει την επανάληψη των θαλάσσιων ερευνών που διακόπηκαν νοτίως της Κάσου μετά την τουρκική παρέμβαση. Περίπου το 60% των βυθομετρήσεων έχουν ολοκληρωθεί, όμως απομένει το δυσκολότερο και πολιτικά πιο ευαίσθητο τμήμα.

Η ενίσχυση του γαλλικού ρόλου μέσω της Meridiam, της Nexans και ενδεχομένως γαλλικής εταιρείας ερευνών μπορεί να προσδώσει πρόσθετο γεωπολιτικό βάρος στο έργο. Μια ελληνική NAVTEX δεν θα εξυπηρετεί πλέον μόνο ελληνικά ή κυπριακά συμφέροντα, αλλά και ισχυρά γαλλικά οικονομικά και στρατηγικά συμφέροντα.

Ο Καλεντερίδης, ωστόσο, έθεσε το αυτονόητο ερώτημα: Γιατί χρειάστηκε να περάσει το έργο σε γαλλικά χέρια για να επιχειρηθεί αυτό που η Ελλάδα όφειλε να έχει διασφαλίσει εξ αρχής;

Ο ενεργειακός και ψηφιακός άξονας που παρακάμπτει την Τουρκία

Η ηλεκτρική διασύνδεση δεν αφορά μόνο την Ελλάδα και την Κύπρο. Η επέκτασή της προς το Ισραήλ και ενδεχομένως τον Λίβανο μπορεί να συνδέσει το ευρωπαϊκό ηλεκτρικό δίκτυο με τη Μέση Ανατολή.

Παράλληλα, το καλώςίδο οπτικών ινών Ugarit 2, μεταξύ Ταρτούς στη Συρία και Πεντάσχοινο στην Κύπρο, δημιουργεί μια νέα ψηφιακή γέφυρα προς την Ευρώπη. Το έργο, το οποίο προγραμματίζεται να τεθεί σε λειτουργία στις αρχές του 2028, έχει αμερικανικό τεχνολογικό και αδειοδοτικό αποτύπωμα.

Η συνεργασία Λευκωσίας και Λαμασκός δημιουργεί επί του πεδίου μια πραγματικότητα που λειτουργεί ως φραγμός στις τουρκικές επιδιώξεις να παρεμβληθούν μεταξύ των θαλάσσιων ζωνών Κύπρου και Συρίας.

Εδώ αποδεικνύεται κάτι ουσιώδες: Όταν πίσω από ένα έργο υπάρχουν αμερικανικά, γαλλικά ή ευρύτερα δυτικά συμφέροντα, η τουρκική επιθετικότητα περιορίζεται. Η Άγκυρα πιέζει εκεί όπου εκτιμά ότι δεν θα συναντήσει αντίσταση.

Η Ελλάδα πρέπει να πάψει να είναι προβλέψιμη

Η Τουρκία υποχωρεί όταν γνωρίζει ότι θα πληρώσει κόστος. Προχωρεί όταν έχει απέναντί της κράτη που περιορίζονται σε ανακοινώσεις και νομικές διαμαρτυρίες. Το Ισραήλ, η Γαλλία και οι Ηνωμένες Πολιτείες το γνωρίζουν και ενεργούν αναλόγως.

Η Ελλάδα δεν χρειάζεται πολεμικούς τυχοδιωκτισμούς. Χρειάζεται όμως σαφείς κόκκινες γραμμές, στρατιωτική παρουσία, ενεργές συμμαχίες αμοιβαίου οφέλους και άσκηση των δικαιωμάτων της.

Το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι εάν τα τουρκικά θαλάσσια πάρκα είναι νόμιμα. Δεν είναι. Το κρίσιμο ερώτημα είναι εάν η Αθήνα θα επιτρέψει στην Άγκυρα να τα μετατρέψει σε στρατηγική πραγματικότητα.

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, λόγω επέκτασης των προγραμμάτων του, προκηρύσσει τις ακόλουθες θέσεις εργασίας:

- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΓΙΑ ΦΥΛΑΣΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΧΩΡΟΥ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΒΑΡΔΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΠΑΒΟ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ, ΑΙΤΗΤΡΙΕΣ ΑΣΥΛΟΥ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΠΑΒΟ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ, ΑΙΤΗΤΡΙΕΣ ΑΣΥΛΟΥ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΓΙΑ ΦΥΛΑΣΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΠΑΒΟ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΓΙΑ ΝΕΑΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ, ΑΙΤΗΤΡΙΕΣ ΑΣΥΛΟΥ.
- ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ/ΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΣΠΑΒΟ.
- ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.
- ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.
- ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.
- ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΟΜΑΔΑΣ ΑΜΕΣΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.
- ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ/ΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ.

Τα πιστοποιητικά θα υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή στην ηλεκτρονική διεύθυνση: office@domviolence.org.cy

Τελευταία ημερομηνία παραλαβής των αιτήσεων είναι η **Δευτέρα, 24 Αυγούστου 2026**.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστείνουν στην ιστοσελίδα του Συνδέσμου <https://domviolence.org.cy/domvio/> και στο τηλ. **22813121**.

Η διαδοχή στις κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις η μεγάλη πρόκληση της επόμενης ημέρας

Αφορά τον ίδιο τον παραγωγικό ιστό της οικονομίας

ΤΑΣΟΣ
ΓΙΑΣΣΕΜΙΔΗΣ

Υπάρχει ένα σημαντικό ζήτημα που η κυπριακή οικονομία αντιμετωπίζει εδώ και χρόνια, χωρίς να έχει λάβει τη θεσμική και επιχειρηματική προσοχή που του αναλογεί, και αυτό είναι η διαδοχή στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Δεν πρόκειται απλώς για ζήτημα εταιρικής διακυβέρνησης, αλλά για θέμα που αφορά τον ίδιο τον παραγωγικό ιστό της οικονομίας. Η Κύπρος στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες έχουν οικογενειακό χαρακτήρα. Εμπορικές επιχειρήσεις, επαγγελματικά γραφεία, βιοτεχνίες, κατασκευαστικές επιχειρήσεις, ξενοδοχειακές μονάδες και δεκάδες άλλες δραστηριότητες αποτελούν βασικό μέρος της οικονομικής ζωής του τόπου.

Πίσω από πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις βρίσκεται ένας ιδρυτής που δημιούργησε την επιχείρηση από το μηδέν και, με την πάροδο των χρόνων, ταύτισε την προσωπική του ταυτότητα με αυτήν. Αυτή η σχέση, όμως, δημιουργεί και μια σημαντική ευπάθεια. Όταν η λειτουργία, η γνώση και οι σχέσεις της επιχείρησης εξαρτώνται υπερβολικά από ένα πρόσωπο, η αποχώρησή του μπορεί να δημιουργήσει ένα κενό που δύσκολα καλύπτεται.

Ποιος θα αναλάβει

Το ζήτημα αποκτά σήμερα ακόμη μεγαλύτερη σημασία, καθώς μια ολοκληρωμένη γενιά Κυπρίων επιχειρηματιών που δημιούργησε τις επιχειρήσεις της κατά τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 πλησιάζει σταδιακά στην ηλικία της αποχώρησης. Το κρίσιμο ερώτημα είναι πλέον ποιος θα αναλάβει την επόμενη ημέρα. Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι πολλές οικογενειακές επιχειρήσεις δεν αποτυγχάνουν επειδή αντιμετωπίζουν προβλήματα στην αγορά ή επειδή δεν είναι ανταγωνιστικές. Αντίθετα, αρκετές υγιείς και κερδοφόρες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επειδή δεν έχει σχεδιαστεί εγκαίρως η μετάβαση από τη μία γενιά στην επόμενη. Για τις μικρότερες επιχειρήσεις το πρόβλημα είναι ακόμη εντονότερο, καθώς η περιορισμένη οργανωτική δομή και η εξάρτηση από τον ιδιοκτήτη καθιστούν την αποχώρησή του ιδιαίτερα κρίσιμη.

Μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες είναι η στενή σύνδεση του επιχειρηματία με την επιχείρηση. Για τον ιδρυτή, η επιχείρηση δεν αποτελεί

απλώς ένα περιουσιακό στοιχείο, αλλά αποτέλεσμα δεκαετιών προσωπικής προσπάθειας, σχέσεων και θυσιών. Η σκέψη της αποχώρησης συχνά αντιμετωπίζεται ως απώλεια ενός σημαντικού μέρους της επαγγελματικής του ταυτότητας.

Σε πολλές περιπτώσεις, σημαντικό μέρος της αξίας μιας μικρομεσαίας επιχείρησης βρίσκεται σε άυλα στοιχεία που δεν έχουν καταγραφεί επαρκώς, όπως τις προσωπικές σχέσεις με πελάτες, την εμπιστοσύνη των προμηθευτών, τη σχέση με τις τράπεζες, τη γνώση της αγοράς και τις καθημερινές διαδικασίες. Όταν όλα αυτά εξαρτώνται από ένα πρόσωπο, η αποχώρησή του μπορεί να συνεπάγεται απώλεια σημαντικού μέρους του επιχειρηματικού κεφαλαίου.

Παράλληλα, σημαντικό ζήτημα αποτελεί η εταιρική διακυβέρνηση. Στις οικογενειακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ιδιοκτησία, διοίκηση και οικογένεια συχνά συνυπάρχουν χωρίς σαφή διαχωρισμό. Δεν υπάρχουν πάντοτε ξεκάθαροι κανόνες για τη συμμετοχή των μελών της οικογένειας στη διοίκηση, τα προσόντα και τις αμοιβές τους ή τη διαδικασία λήψης σημαντικών αποφάσεων. Η διεθνής πρακτική κινείται προς την κατεύθυνση της επαγγελματοποίησης της διοίκησης, με λειτουργικά διοικητικά συμβούλια, ανεξάρτητα μέλη, οικογενειακά συμβούλια και σαφείς κανόνες για την ιδιοκτησία, την εργοδότηση, τη μερισματική πολιτική, τη διαδοχή και την επίλυση διαφορών. Η επαγγελματοποίηση δεν σημαίνει απώλεια του οικογενειακού χαρακτήρα της επιχείρησης, αλλά μπορεί ν' αποτελέσει βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση και ανάπτυξή της.

Η επόμενη γενιά

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η επόμενη

γενιά. Τα παιδιά των ιδρυτών έχουν συχνά διαφορετικές εμπειρίες και επαγγελματικές φιλοδοξίες. Πολλά έχουν σπουδάσει και εργαστεί στο εξωτερικό ή σε μεγάλους οργανισμούς, έχοντας εξοικειωθεί με σύγχρονες διαδικασίες και οργανωτικά μοντέλα. Η επιστροφή σε μια οικογενειακή επιχείρηση, όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται άτυπα και οι ρόλοι δεν είναι ξεκάθαροι, μπορεί να δημιουργήσει σημαντικές εντάσεις. Ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα προκύ-

“

Η διαδοχή δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως το τέλος μιας επιχειρηματικής διαδρομής, αλλά ως ένα ακόμη και απολύτως απαραίτητο στάδιο της επιχειρηματικής στρατηγικής

πτει όταν η επόμενη γενιά αναλαμβάνει την επιχείρηση από υποχρέωση και όχι από πραγματική επιλογή.

Μια από τις συχνότερες πηγές συγκρούσεων είναι επίσης η ισότιμη κατανομή των μετοχών μεταξύ των παιδιών, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους στην επιχείρηση. Η ισότητα στην ιδιοκτησία μπορεί να φαίνεται δίκαιη σε οικογενειακό επίπεδο, δεν είναι όμως πάντοτε λειτουργική σε επιχειρηματικό επίπεδο. Είναι διαφορετικό να εργάζεται καθημερινά ένας μέτοχος στην επιχείρηση και διαφορετικό να υπάρχουν μέτοχοι που δεν συμμετέχουν στη διοίκηση αλλά διαθέτουν

ίσια δικαιώματα στη λήψη αποφάσεων. Χωρίς σαφείς κανόνες, οι οικογενειακές διαφωνίες μπορεί να εξελιχθούν σε εταιρικά αδιέξοδα και να απειλήσουν τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Η διαδοχή έχει και σημαντική νομική διάσταση. Στην Κύπρο, το δικαίωμα διάθεσης της περιουσίας μέσω διαθήκης δεν είναι απόλυτο, καθώς εφαρμόζονται οι σχετικές πρόνοιες του περί Διαθηκών και Διαδοχής Νόμου, Κεφ. 195, και οι περιορισμοί που αφορούν τη διαθέσιμη μοίρα. Επομένως, ο επιχειρηματίας δεν μπορεί πάντοτε να εξασφαλίσει με μίαν απλή πρόνοια στη διαθήκη ότι η εταιρεία θα περάσει στο παιδί που τη διαχειρίζεται. Απαιτείται συντονισμός μεταξύ διαθήκης, εταιρικού καταστατικού και συμφωνιών μεταξύ των μετόχων. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το καταστατικό να περιλαμβάνει σύγχρονες πρόνοιες για μεταβίβαση μετοχών, δικαιώματα προτίμησης, εξαγορές και επίλυση αδιεξόδων.

Παρά τις ανησυχίες, που συχνά εκφράζονται, η φορολογία δεν αποτελεί σήμερα το βασικό εμπόδιο στη διαδοχή. Ο φόρος κληρονομιάς στην Κύπρο έχει καταργηθεί εδώ και δεκαετίες, ενώ προβλέπονται σημαντικές φορολογικές απαλλαγές για συγκεκριμένες μεταβιβάσεις λόγω θανάτου, δωρεές μεταξύ συγγενών και αναδιοργανώσεις, υπό τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας. Παράλληλα, οι φορολογικές αλλαγές που ισχύουν από το 2026 έχουν απλοποιήσει περαιτέρω το πλαίσιο. Συνεπώς, το βασικό πρόβλημα δεν είναι πλέον τόσο η φορολογία όσο η απουσία έγκαιρου και ολοκληρωμένου σχεδιασμού. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι μεταβιβάσεις μπορούν να πραγματοποιούνται χωρίς προηγούμενη νομική και φορολογική αξιολόγηση.

Το πιο σύνθετο ζήτημα είναι συχνά

η αποτίμηση και η χρηματοδότηση. Πώς αποτιμάται μια επιχείρηση όταν μεγάλο μέρος της κερδοφορίας της συνδέεται με τον ιδρυτή ή όταν ακίνητα που χρησιμοποιεί η εταιρεία ανήκουν προσωπικά στην οικογένεια; Και, κυρίως, πώς χρηματοδοτείται η εξαγορά των υπολοίπων μετόχων από το παιδί που επιθυμεί να αναλάβει την επιχείρηση; Η περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τέτοιου είδους συναλλαγές και η απουσία οργανωμένης αγοράς για μεταβιβάσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθιστούν τη διαδικασία ακόμη δυσκολότερη.

Η λύση απαιτεί χρόνο και συστηματικό σχεδιασμό. Η διαδικασία θα πρέπει να ξεκινά πέντε έως δέκα χρόνια πριν από την πραγματική αποχώρηση του ιδρυτή. Χρειάζεται διαχωρισμός ιδιοκτησίας και διοίκησης, σύγχρονη συμφωνία μετόχων, σαφής μηχανισμός αποτίμησης και εξόδου, πρόνοιες για επίλυση αδιεξόδων και συντονισμός μεταξύ εταιρικών και κληρονομικών εγγράφων. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να εξεταστεί η σταδιακή μεταβίβαση μετοχών, κατάλληλες εταιρικές δομές ή ασφαλιστικές λύσεις που θα διευκολύνουν τη χρηματοδότηση της εξαγοράς μεριδίων των κληρονόμων. Εξίσου σημαντική είναι η καταγραφή της γνώσης, των διαδικασιών και των επιχειρηματικών σχέσεων, ώστε η αξία της επιχείρησης να μην εξαρτάται αποκλειστικά από ένα πρόσωπο.

Χρειάζεται, όμως, και θεσμική στήριξη. Η επιτυχής μεταβίβαση μιας υφιστάμενης επιχείρησης είναι εξίσου σημαντική με τη δημιουργία μιας νέας, καθώς διατηρεί θέσεις εργασίας, εισόδημα, τεχνογνωσία και οικονομική δραστηριότητα. Η Κύπρος θα μπορούσε να εξετάσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο στήριξης της επιχειρηματικής διαδοχής, με εννημερωτικές δράσεις, χρηματοδοτικά εργαλεία για εξαγορές από διαδόχους, προγράμματα καθοδήγησης της δεύτερης γενιάς και μηχανισμούς σύνδεσης επιχειρηματιών που επιθυμούν να αποχωρήσουν με δυνητικούς επενδυτές.

Η διαδοχή δεν αποτελεί ένα μακρινό ενδεχόμενο. Θα επηρεάσει αναπόφευκτα μεγάλο μέρος των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων τα επόμενα χρόνια. Το ζητούμενο δεν είναι εάν θα υπάρξει διαδοχή, αλλά εάν αυτή θα πραγματοποιηθεί οργανωμένα ή υπό συνθήκες κρίσης. Για πολλές επιχειρήσεις, η μεγαλύτερη απειλή της επόμενης ημέρας δεν θα είναι ο ανταγωνισμός ή η οικονομική συγκυρία, αλλά η αδυναμία μεταφοράς της γνώσης, της ιδιοκτησίας και της διοίκησης από τη μία γενιά στην επόμενη. Η διαδοχή, επομένως, δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως το τέλος μιας επιχειρηματικής διαδρομής, αλλά ως ένα ακόμη και απολύτως απαραίτητο στάδιο της επιχειρηματικής στρατηγικής.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΔΥΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ

Από €120 έως €550 για ένα δωμάτιο

Χάσμα έως €430 τον μήνα στα δύο δημόσια πανεπιστήμια – Οι τιμές σε Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο, τα νέα δεδομένα και η μάχη για μια θέση στις εστίες

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Με το βλέμμα στραμμένο στον Σεπτέμβριο βρίσκονται χιλιάδες φοιτητές και οικογένειες, καθώς η έναρξη της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς επαναφέρει στο προσκήνιο ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που συνοδεύουν τις σπουδές μακριά από τη μόνιμη κατοικία: τη στέγαση.

Σε Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο, η εξεύρεση προσιτής φοιτητικής στέγης αποτελεί σημαντικό κομμάτι του οικογενειακού προϋπολογισμού. Για όσους καταφέρουν να εξασφαλίσουν θέση στις φοιτητικές εστίες των δημόσιων πανεπιστημίων, το κόστος μπορεί να περιοριστεί σημαντικά, ωστόσο οι διαθέσιμες θέσεις είναι συγκεκριμένες και η πρόσβαση σε αυτές συνδέεται με προϋποθέσεις και κριτήρια.

€120 ή €160 τον μήνα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Στη Λευκωσία, οι Φοιτητικές Εστίες του Πανεπιστημίου Κύπρου βρίσκονται στην Πανεπιστημιούπολη, στην Αγλαντζιά.

Το μηνιαίο ενοίκιο διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο δωματίου. Για δωμάτιο Τύπου Β η χρέωση ανέρχεται σε €120 τον μήνα, ενώ για τους Τύπους Α, Γ και Δ το ενοίκιο ανέρχεται σε €160 τον μήνα.

Αντίστοιχο είναι και το ποσό της προκαταβολής που πρέπει να καταβληθεί πριν από την ημέρα και την παραλαβή των κλειδιών: €120 για τον Τύπο Β και €160 για τους Τύπους

Α, Γ και Δ.

Η διαμονή ισχύει για ένα ακαδημαϊκό έτος, από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Μάιο, ενώ οι ένοικοι έχουν τη δυνατότητα να παραμένουν στις εστίες και κατά τη διάρκεια των διακοπών των Χριστουγέννων και του Πάσχα.

Στις €14.000 το εισοδηματικό όριο

Η εξασφάλιση θέσης στις Φοιτητικές Εστίες του Πανεπιστημίου Κύπρου προϋποθέτει την πλήρωση συγκεκριμένων όρων.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει υποβάλει εμπρόθεσμα την αίτηση μαζί με τα απαιτούμενα πιστοποιητικά, να έχει την ιδιότητα προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού φοιτητή και το κατά κεφαλήν ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα της οικογένειας να μην ξεπερνά τις €14.000.

Παράλληλα, δεν πρέπει να υπάρχουν οικονομικές εκκρεμότητες που να σχετίζονται με υφιστάμενη ή προηγούμενη διαμονή στη Φοιτηκή Εστία.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων από το Γραφείο Στέγασης πραγματοποιείται με βάση την οικονομική κατάσταση

της οικογένειας του αιτητή, κοινωνικά ζητήματα και θέματα υγείας, καθώς και την απόσταση της μόνιμης κατοικίας της οικογένειας από την πόλη της Λευκωσίας.

Από €12.000 στις €14.000 μέσα σε έναν χρόνο

Εδώ εντοπίζεται μία σαφής διαφοροποίηση σε σχέση με την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

Σε επίσημη προκήρυξη του Πανεπιστημίου Κύπρου για πρωτοετείς με μόνιμη διαμονή στην Κύπρο για το 2025-2026, το κατά κεφαλήν ετήσιο ακαθάριστο οικογενειακό εισόδημα δεν έπρεπε να ξεπερνά τις €12.000.

Για το 2026-2027, το όριο βρίσκεται πλέον στις €14.000. Πρόκειται για αύξηση €2.000 ή 16,7%, η οποία διευρύνει το εισοδηματικό πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί ένας φοιτητής να πληροί τη συγκεκριμένη προϋπόθεση συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής.

Η μεγάλη αλλαγή στη Λεμεσό – 150 δωμάτια στον «Βερεγγάρια»

Στη Λεμεσό καταγράφεται ίσως η

σημαντικότερη αλλαγή της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς.

Από τον Σεπτέμβριο του 2026 τίθεται σε λειτουργία η πρώτη φάση των ιδιόκτητων φοιτητικών εστών του ΤΕΠΑΚ στον οικισμό «Βερεγγάρια» στα Κάτω Πολεμίδες.

Το συγκρότημα θα έχει, όταν ολοκληρωθεί, δυναμικότητα 500 δωματίων. Για το 2026-2027 διατίθενται τα πρώτα 150 δωμάτια, όλα για πρωτοετείς φοιτητές και με κοινωνικό ενοίκιο €350 τον μήνα. Από τον Σεπτέμβριο του 2027 προβλέπεται να είναι διαθέσιμη η συνολική δυναμικότητα των 500 δωματίων.

Το ολοκληρωμένο συγκρότημα προβλέπεται να διαθέτει, πέραν των χώρων διαμονής, καφεσιναίο, μίνι μάρκετ, γυμναστήριο, ανοικτά γήπεδα αθλοπαιδιών και χώρους πρασίνου.

Άλλα 200 δωμάτια στην Apollonia

Παράλληλα, το ΤΕΠΑΚ συνεργάζεται με τη Φοιτητική Εστία Apollonia στην Εκάλη.

Για το 2026-2027 διατίθενται 200 δωμάτια με κοινωνικό ενοίκιο €350.

PwC Foundation

Χτίζουμε σήμερα
το αύριο που αξίζουμε.

Από αυτά, 50 προορίζονται για πρωτοετείς και 150 για φοιτητές δεύτερου έτους και άνω.

Μαζί με τα 150 δωμάτια του «Βερεγγάρια», οι δύο συγκεκριμένες επιλογές δίνουν για το 2026-2027 350 δωμάτια στη Λεμεσό με κοινωνικό ενοίκιο €350.

Η Apollonia διαθέτει δωμάτια τύπου studio, ενώ στο κοινωνικό ενοίκιο περιλαμβάνονται ρεύμα, νερό, διαδίκτυο, κοινόχρηστα και σιάθμευση.

Τι αλλάζει στη Λεμεσό σε σχέση με πέρυσι

Η μεγάλη διαφοροποίηση σε σχέση με το 2025-2026 δεν είναι το κοινωνικό ενοίκιο των €350, αλλά η προσθήκη νέου αποθέματος φοιτητικής στέγης.

Η Apollonia διέθετε ήδη δωμάτια σε κοινωνικό ενοίκιο €350. Από τον Σεπτέμβριο του 2026, όμως, προστίθεται για πρώτη φορά τα 150 δωμάτια της Α' Φάσης του «Βερεγγάρια», τα οποία δεν ήταν διαθέσιμα κατά την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

Έτσι, η ουσιαστική αλλαγή για τη Λεμεσό είναι η διεύρυνση της πανεπιστημιακής στεγαστικής δυνατότητας και όχι κάποια αύξηση στο κοινωνικό ενοίκιο της Apollonia.

Προτεραιότητα στους πρωτοετείς που μένουν τουλάχιστον 25 χιλιόμετρα μακριά

Το ΤΕΠΑΚ εφαρμόζει για τους νεοεισερχόμενους διαφορετικό μοντέλο από το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Όλοι οι νέοι προπτυχιακοί φοιτητές των οποίων η μόνιμη κατοικία απέχει τουλάχιστον 25 χιλιόμετρα από τον χώρο φοίτησής τους έχουν, εφόσον το επιθυμούν, προτεραιότητα για δωμάτιο με κοινωνικό ενοίκιο για τον πρώτο χρόνο, χωρίς διαδικασία μοριοδότησης.

Για τους πρωτοετείς προβλέπονται περίπου 200 δωμάτια στη Λεμεσό –150 στον «Βερεγγάρια» και 50 στην Apollonia– και 57 στην Πάφο, εκ των οποίων 50 στη Φοιτητική Εστία του Δήμου και επτά σε διαμερίσματα στο κέντρο της πόλης.

Για το 2026-2027, οι αιτήσεις των υφιστάμενων φοιτητών υποβάλλονταν από τις 26 Μαρτίου μέχρι τις 2 Μαΐου 2026 και συνολικά υποβλήθηκαν 370 αιτήσεις για εστία ή επίδομα ενοικίου.

€150, €350 και €550 στην Πάφο

Στην Πάφο το ΤΕΠΑΚ διαθέτει περισσότερες από μία κατηγορίες στέγας.

Για το 2026-2027, στη Φοιτητική Εστία του Δήμου Πάφου προβλέπονται 90 δωμάτια με κοινωνικό ενοίκιο €350 τον μήνα. Από αυτά, 50 προορίζονται για πρωτοετείς και 40 για φοιτητές δεύτερου έτους και άνω.

Παράλληλα, υπάρχουν 64 δωμάτια με κανονικό ενοίκιο €550, τα οποία προορίζονται για φοιτητές δεύτερου έτους και άνω.

Υπάρχει όμως και μία σημαντική φθηνότερη κατηγορία: 21 δωμάτια σε διαμερίσματα στο κέντρο της Πάφου με κοινωνικό ενοίκιο €150. Από αυτά, επτά προορίζονται για πρωτοετείς και 14 για φοιτητές δεύτερου έτους και άνω.

Στα €350 και €550 και πέρυσι στην Πάφο

Η σύγκριση με το 2025-2026 δείχνει ότι οι δύο βασικές χρεώσεις της Φοιτητικής Εστίας στην Πάφο δεν έχουν αυξηθεί.

Τον Μάρτιο του 2025, το ΤΕΠΑΚ ανακοίνωνε ότι 100 δωμάτια διετίθεντο

στην επιδοτημένη τιμή των €350 τον μήνα, ενώ επιπλέον 50 έως 80 δωμάτια προσφέρονταν στη μη επιδοτημένη τιμή των €550.

Για το 2026-2027, οι ίδιες βασικές τιμές –€350 κοινωνικό και €550 κανονικό ενοίκιο– διατηρούνται, αλλά διαφοροποιείται η κατανομή: 90 δωμάτια στα €350 και 64 στα €550.

Επομένως, στην Πάφο η μεταβολή από χρονιά σε χρονιά αφορά περισσότερο τον αριθμό και την κατανομή των δωματίων παρά το ύψος των δύο βασικών χρεώσεων.

“

Η αξιολόγηση των αιτήσεων από το Γραφείο Στέγας πραγματοποιείται με βάση την οικονομική κατάσταση της οικογένειας του αιτητή

Μέχρι €2.500 επίδομα ενοικίου από το ΤΕΠΑΚ

Για φοιτητές που δεν διαμένουν στις εστίες, το ΤΕΠΑΚ εφαρμόζει και σχέδιο επιδόματος ενοικίου.

Για το 2026-2027 το επίδομα φτάνει τα €250 τον μήνα για δέκα μήνες, δηλαδή μέχρι €2.500 συνολικά. Εάν το πραγματικό μηνιαίο ενοίκιο είναι χαμηλότερο από €250, το επίδομα περιορίζεται στο πραγματικό ποσό που καταβάλλεται.

Για τους υφιστάμενους προπτυχιακούς φοιτητές, μεταξύ των προϋποθέσεων είναι η συγκέντρωση τουλάχιστον 12 μορίων για το 2026-2027, τουλάχιστον ενός μορίου απόστασης μόνιμης διαμονής και η ύπαρξη συμβολαίου ενοικίασης στο όνομα του δικαιούχου σε Λεμεσό ή Πάφο, εκτός των συγκεκριμένων εστιών.

ΠΚ και ΤΕΠΑΚ: Έως €230 διαφορά τον μήνα στις βασικές επιλογές στέγασης

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η απευθείας σύγκριση των χρεώσεων των δύο δημόσιων πανεπιστημίων.

Στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, το μηνιαίο ενοίκιο για φοιτητές πλήρους φοίτησης από Κύπρο και Ελλάδα είναι €120 για δωμάτιο Τύπου Β και €160 για τους Τύπους Α, Γ και Δ.

Στις βασικές επιλογές κοινωνικού ενοικίου του ΤΕΠΑΚ στη Λεμεσό –«Βερεγγάρια» και Apollonia– η χρέωση είναι €350 τον μήνα. Το ίδιο κοινωνικό ενοίκιο εφαρμόζεται στα 90 δωμάτια της Φοιτητικής Εστίας του Δήμου Πάφου.

Σε καθαρά αριθμητικούς όρους, η διαφορά ανάμεσα στα €120 του δωματίου Τύπου Β του Πανεπιστημίου Κύπρου και στα €350 του κοινωνικού ενοικίου του ΤΕΠΑΚ φτάνει τα €230 τον μήνα. Με δωμάτιο των €160 στο ΠΚ, η διαφορά περιορίζεται στα €190 τον μήνα.

Σε περίοδο εννέα μηνών, το διάστημα δηλαδή Σεπτεμβρίου-Μαΐου που ισχύει για τη διαμονή στη Φοιτητική Εστία του ΠΚ, η αριθμητική διαφορά αντιστοιχεί σε €2.070 μεταξύ €120 και €350 ή €1.710 μεταξύ €160 και €350.

Η σύγκριση, ωστόσο, δεν είναι απολύτως ομοειδής. Τα δύο πανεπιστήμια εφαρμόζουν διαφορετικό μοντέλο στέγασης και διαφορετικές διάρκειες συμβολαίων. Στο ΤΕΠΑΚ, για παράδειγμα, τα συμβόλαια είναι κατά κανόνα 12μηνια, με εξαίρεση τους επί πτυχίω φοιτητές, για τους οποίους

είναι 10μηνια.

Ακόμη μεγαλύτερη είναι η αριθμητική απόσταση από το κανονικό ενοίκιο των €550 στην Πάφο: η διαφορά σε σχέση με τα €120-€160 του ΠΚ ανέρχεται σε €390 έως €430 τον μήνα.

Στον αντίποδα, τα 21 δωμάτια των €150 στο κέντρο της Πάφου βρίσκονται σχεδόν στο ίδιο επίπεδο με τις χρεώσεις των €120-€160 του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Τι άλλαξε τελικά από το 2025-2026

Η σύγκριση των δύο ακαδημαϊκών ετών δείχνει ότι το 2026-2027 δεν χαρακτηρίζεται τόσο από γενικευμένες αυξήσεις στις χρεώσεις όσο από αλλαγές στη διαθεσιμότητα και στα κριτήρια.

Στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, η σαφώς τεκμηριωμένη αλλαγή αφορά το εισοδηματικό όριο: από €12.000 κατά κεφαλήν το 2025-2026 σε €14.000 το 2026-2027, αύξηση δηλαδή 16,7%.

Στη Λεμεσό, η μεγάλη αλλαγή του ΤΕΠΑΚ είναι η έναρξη λειτουργίας των πρώτων 150 δωματίων στον «Βερεγγάρια», τα οποία προστίθενται από τον Σεπτέμβριο του 2026 στο υφιστάμενο στεγαστικό απόθεμα.

Στην Πάφο, οι βασικές τιμές των €350 και €550 παραμένουν σταθερές σε σχέση με το 2025-2026, με αλλαγές όμως στον αριθμό και στην κατανομή των δωματίων.

Για τις χρεώσεις €120 και €160 του Πανεπιστημίου Κύπρου, τα ποσά επιβεβαιώνονται από την τρέχουσα επίσημη ενημέρωση του Πανεπιστημίου. Δεν εντοπίστηκε, ωστόσο, μέσα από το διαθέσιμο επίσημο αρχειακό υλικό αντίστοιχος τμροκατάλογος του 2025-2026 που να επιτρέπει ασφαλή δήλωση ότι τα ποσά αυξήθηκαν, μειώθηκαν ή παρέμειναν αμετάβλητα. Για τον λόγο αυτό δεν μπορεί να γίνει τεκμηριωμένη σύγκριση των συγκεκριμένων χρεώσεων μεταξύ των δύο ετών.

Το στοίχημα της διαθεσιμότητας

Η νέα ακαδημαϊκή χρονιά βρίσκεται, επομένως, τα δύο δημόσια πανεπιστήμια

με σημαντικά διαφορετικά μοντέλα φοιτητικής στέγασης.

Στη Λευκωσία, το Πανεπιστήμιο Κύπρου προσφέρει δωμάτια με χρεώσεις €120 και €160, με την πρόσβαση να συνδέεται με εισοδηματικά, οικονομικά, κοινωνικά και άλλα κριτήρια.

Στη Λεμεσό, η πρώτη φάση του «Βερεγγάρια» προσθέτει 150 νέα δωμάτια, ενώ μαζί με τα 200 της Apollonia δημιουργούνται 350 θέσεις με κοινωνικό ενοίκιο €350 στις δύο συγκεκριμένες επιλογές.

Στην Πάφο, η εικόνα είναι περισσότερο πολυεπίπεδη: €350 κοινωνικό ενοίκιο στη Φοιτητική Εστία του Δήμου, €550 κανονικό ενοίκιο και €150 στα 21 δωμάτια σε διαμερίσματα του κέντρου.

Το κόστος, ωστόσο, αποτελεί μόνο τη μία πλευρά της εξίσωσης. Η άλλη είναι η διαθεσιμότητα. Η μεγάλη οικονομική διαφορά μεταξύ μιας πανεπιστημιακής εστίας και της αναζήτησης κατοικίας εκτός πανεπιστημιακού συστήματος καθιστά την εξασφάλιση μιας θέσης ιδιαίτερα σημαντική για τον οικογενειακό προϋπολογισμό.

Δύσκολη η εξίσωση για όσους μένουν εκτός εστιών

Για τους φοιτητές που δεν καταφέρνουν να εξασφαλίσουν θέση σε

πανεπιστημιακή εστία, η αναζήτηση στέγης στην ιδιωτική αγορά μπορεί να αυξήσει αισθητά το μηνιαίο κόστος των σπουδών. Το πρόβλημα εμφανίζεται εντονότερο στη Λευκωσία και ιδιαίτερα στη Λεμεσό, όπου η αυξημένη ζήτηση και η περιορισμένη προσφορά οικονομικά προσιτών μικρών διαμερισμάτων διατηρούν τα ενοίκια σε υψηλά επίπεδα. Ενδεικτικές περιπτώσεις φοιτητών που καταγράφονται σε πρόσφατο αφιέρωμα για τη φοιτητική στέγη τον Αύγουστο του 2026 κάνουν λόγο για €550 έως €700 τον μήνα για studio κοντά στο ΤΕΠΑΚ στη Λεμεσό, σε ορισμένες περιπτώσεις χωρίς να περιλαμβάνονται στο ενοίκιο λογαριασμοί και κοινόχρηστα. Η διαφορά γίνεται ακόμη πιο εμφανής σε σύγκριση με το κοινωνικό ενοίκιο των €350 του ΤΕΠΑΚ, αλλά και με τις χρεώσεις €120-€160 στις Φοιτητικές Εστίες του Πανεπιστημίου Κύπρου. Την ίδια ώρα, η ΠΟΦΕΝ επισημαίνει ότι η εξεύρεση προσιτής στέγης αποτελεί πλέον ένα από τα κυριότερα μέληματα των νέων φοιτητών, με το αυξανόμενο κόστος διαβίωσης να μπορεί να λειτουργήσει ακόμη και αποτρεπτικά για οικογένειες που επιθυμούν να στείλουν τα παιδιά τους για σπουδές.

KΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) ανακοινώνει ότι δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση κενών θέσεων ως ακολούθως:

- Ανώτερου Λειτουργού Επικοινωνίας και
- Ανώτερου Λειτουργού Κέντρου Οικονομικής και Νομισματικής Ιστορίας της Κύπρου.

Οι αιτήσεις πρέπει να υποβληθούν μέσω συγκεκριμένου αυτοματοποιημένου εργαλείου, που λειτουργεί εκτός της ιστοσελίδας της ΚΤΚ, το αργότερο μέχρι την Κυριακή, 6 Σεπτεμβρίου 2026 και ώρα 23:59.

Περισσότερες λεπτομέρειες και πληροφορίες σχετικά με την υποβολή των αιτήσεων έχουν αναρτηθεί στον ιστοχώρο της ΚΤΚ, στη διεύθυνση: <https://www.centralbank.cy/el/the-bank/employment>

Πόσο θα «πονέσει» το Ιράν από το Economic D-Day του Τραμπ

Η αποκοπή των οικονομικών διαύλων μόνο εύκολη υπόθεση δεν θεωρείται

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΙΝΗΣ

Η σύγκρουση μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν εισέρχεται σε μια νέα, ιδιαίτερα κρίσιμη φάση, καθώς ο πόλεμος οδεύει προς τον έκτο μήνα χωρίς να διαφαίνεται διέξοδος ούτε στο στρατιωτικό, ούτε στο διπλωματικό πεδίο. Ο Ντόναλντ Τραμπ κλιμακώνει την πίεση προς την Τεχεράνη, προαναγγέλλοντας αυτό που ο ίδιος χαρακτηρίζει «Economic D-Day», μια νέα και σαρωτική οικονομική εκστρατεία που, όπως όλα δείχνουν, δεν θα περιοριστεί μόνο στο ιρανικό καθεστώς, αλλά θα μπορούσε να επεκταθεί σε χώρες, τράπεζες, επιχειρήσεις και άλλα δίκτυα που εξακολουθούν να προσφέρουν οικονομική ή εμπορική «ανάσα» στο Ιράν.

Τι σημαίνει το Economic D-Day

Ο Τραμπ κλιμακώνει την πίεση προς το Ιράν, προαναγγέλλοντας αυτό που ο ίδιος χαρακτήρισε «Economic D-Day», την ώρα που παραμένει το αδιέξοδο τόσο για την επαναλειτουργία των Σιενών του Ορμούζ όσο και για την επίτευξη συμφωνίας τερματισμού του πολέμου, ο οποίος εισέρχεται πλέον στον έκτο μήνα.

Με ανακοίνωση ο Αμερικανός Πρόεδρος προανήγγειλε μια σαρωτική οικονομική εκστρατεία κατά της Τεχεράνης, βάζοντας στο στόχαστρο όχι μόνο το ιρανικό καθεστώς, αλλά και κάθε χώρα ή οντότητα που διατηρεί οικονομικές ή εμπορικές σχέσεις μαζί του.

Ο Αμερικανός Πρόεδρος έκανε λόγο για «τη σκληρότερη οικονομική επιχείρηση που έχει ποτέ ληφθεί εναντίον οποιασδήποτε χώρας», χωρίς ωστόσο να διευκρινίζει ποια επιπλέον μέτρα σχεδιάζει η Ουάσιγκτον, πέραν των ήδη αυστηρών κυρώσεων που έχουν επιβληθεί στην Τεχεράνη.

Αναλυτές όμως εξηγούν ότι η προσπάθεια του Ντόναλντ Τραμπ να ασκήσει ασφυκτική πίεση στο Ιράν και να το οδηγήσει σε υποχώρηση περνά σε μεγάλο βαθμό από το Νιουμπάι, ένα από τα κρίσιμότερα οικονομικά κέντρα της περιοχής.

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ανακοίνωσαν την αναστολή χρηματοοικονομικών και οικονομικών συναλλαγών με το Ιράν, σε μια κίνηση που θα μπορούσε να περιορίσει σημαντικά την πρόσβαση της Τεχεράνης σε βασική πηγή εισαγωγών και σε μίαν από τις σημαντικότερες οικονομικές «πύλες» της προς τον υπόλοιπο κόσμο.

Η απόφαση ακολούθησε εβδομάδες

πίεσεων από την κυβέρνηση Τραμπ προς τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, προκειμένου να εντείνουν τη δράση τους κατά των ιρανικών χρηματοπιστωτικών δικτύων που δραστηριοποιούνται στη χώρα. Δημοσιογραφικές πληροφορίες αναφέρουν ότι Αμερικανοί αξιωματούχοι είχαν μεταφέρει στους ομολόγους τους ότι ένα χτύπημα στις ροές χρήματος που συνδέονται με τους Φρουρούς της Ισλαμικής Επανάστασης θα μπορούσε να έχει ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο στην Τεχεράνη από τον ναυτικό αποκλεισμό που έχουν επιβάλει οι ΗΠΑ

“
Η προσπάθεια του Ντόναλντ Τραμπ να ασκήσει ασφυκτική πίεση στο Ιράν και να το οδηγήσει σε υποχώρηση περνά σε μεγάλο βαθμό από το Νιουμπάι

σε ιρανικούς λιμένες.

Η Ουάσιγκτον φέρεται επίσης να έχει ζητήσει από τα Εμιράτα να λάβουν αυστηρότερα μέτρα κατά κυρωμένων ιρανικών οντοτήτων και άλλων δικτύων που δραστηριοποιούνται μυστικά στη χώρα.

Την ίδια ώρα, ο Τραμπ έστειλε νέο αυστηρό μήνυμα προς τις χώρες που εξακολουθούν να παρέχουν οικονομικές διευκολύνσεις στην Τεχεράνη.

«Κάθε χώρα που επιτρέπει στα χρηματοπιστωτικά της ιδρύματα, στις επιχειρήσεις, στα αεροδρόμια ή σε κυβερνητικές οντότητες να παρέχουν οποιοδήποτε είδος σσσιβίου στο Ιράν,

θα αντιμετωπίσει η ίδια ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ οικονομικές συνέπειες», ανέφερε σε ανάρτησή του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αργά το βράδυ της Τετάρτης.

Ο Αμερικανός Πρόεδρος αναφέρθηκε ειδικότερα στο λαθρεμπόριο πετρελαίου, στις γραμμές ανταλλαγής, στις μεταφορές μετρητών, στα ανταλλακτικά συναλλάγματος, στα νηολόγια πλοίων και στις εταιρείες-βιτρίνες, υπογραμμίζοντας ότι «όλα πρέπει να σταματήσουν τώρα».

Ο Τραμπ δεν κατονόμασε τις χώρες στις οποίες αναφερόταν, ωστόσο κάλεσε όλους τους συμμάχους των Ηνωμένων Πολιτειών να συνταχθούν με την προσπάθειά του.

Εφόσον εφαρμοστούν σε ευρεία κλίμακα, τα μέτρα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων θα μπορούσαν να περιορίσουν σημαντικά την πρόσβαση του Ιράν σε ξένο συνάλλαγμα και στα διεθνή εμπορικά δίκτυα, σε μια περίοδο κατά την οποία η ιρανική οικονομία δέχεται ήδη τεράστιες πιέσεις από τον υψηλό πληθωρισμό, τις κυρώσεις και τις επιπτώσεις του πολέμου.

Η κυβέρνηση Τραμπ εκτιμά ότι η περαιτέρω οικονομική πίεση μπορεί να οδηγήσει την Τεχεράνη ξανά στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, η αποκοπή αυτών των οικονομικών διαύλων μόνο εύκολη υπόθεση δεν θεωρείται.

Μεγάλο μέρος της σχετικής δραστηριότητας πραγματοποιείται σκόπιμα κάτω από αδιαφανείς συνθήκες. Αμερικανικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια καταδεικνύουν ότι έσοδα από πετρελαιοειδή πωλήσεις, συναλλαγές σε ξένο συνάλλαγμα και πληρωμές για ιρανικές οντότητες περνούσαν επί μακρόν μέσω εταιρειών-βιτρινών και

ανταλλακτριών στο Νιουμπάι, συχνά χωρίς το όνομα του Ιράν να εμφανίζεται καν στις συναλλαγές.

Μια πραγματική αποκοπή του Ιράν θα απαιτούσε, συνεπώς, πολύ πιο επιθετική παρέμβαση των Αρχών των Εμιράτων σε αδιαφανείς χρηματοοικονομικές και εμπορικές δραστηριότητες. Μια τέτοια εξέλιξη, όμως, θα μπορούσε να επηρεάσει τον ίδιο τον ρόλο του Νιουμπάι ως ενός από τα σημαντικότερα παγκόσμια κέντρα εμπορίου, κεφαλαίων και επανεξαγωγών.

Ειδικοί εξηγούν ότι η απόφαση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων να κινηθούν κατά του άμεσου εμπορίου και των χρηματοοικονομικών συναλλαγών είναι σημαντική, ωστόσο μεγάλο μέρος της έμμεσης δραστηριότητας εξακολουθεί να περνά μέσα από τράπεζες του Νιουμπάι, στηρίζοντας αυτό που περιέγραψε ως «σκιώδες» τραπεζικό και χρηματοδοτικό δίκτυο του Ιράν.

Πόσο αποτελεσματικά θα είναι τα νέα μέτρα;

Ωστόσο, το Ιράν ζει εδώ και δεκαετίες υπό το βάρος διεθνών κυρώσεων και, μέχρι σήμερα, έχει δείξει ότι είναι διατεθειμένο να αντέξει το οικονομικό κόστος, αλλά και ότι διαθέτει την ικανότητα να προσαρμόζεται απέναντι σε τεράστιες οικονομικές και στρατιωτικές πιέσεις όσο η σύγκρουση παρατείνεται.

Το κρίσιμο ερώτημα για την Ουάσιγκτον είναι, επομένως, κατά πόσον ένας νέος γύρος κυρώσεων μπορεί να πετύχει εκεί όπου άλλες στρατηγικές απέτυχαν.

Ο ακριβής μηχανισμός της νέας αμερικανικής εκστρατείας οικονομικής πίεσης παραμένει μέχρι στιγμής

ασαφής. Ο Υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, Σκοτ Μπέσεντ, αναμένεται να παρουσιάσει περισσότερες λεπτομέρειες σε συνέντευξη Τύπου στις 24 Αυγούστου.

Σε συνέντευξή του στο CNBC, πάντως, ο Μπέσεντ ξεκαθάρισε ότι η Ουάσιγκτον είναι έτοιμη να κινηθεί εναντίον οποιασδήποτε χώρας, συμμάχου ή ανιπάλου, εάν θεωρήσει ότι αυτή προσφέρει οικονομική «ανάσα» στην Τεχεράνη.

Ωστόσο, το Ιράν βρίσκεται αντιμέτωπο με σημαντικές αμερικανικές κυρώσεις σχεδόν από την αρχή της ύπαρξης της Ισλαμικής Δημοκρατίας, μετά την επανάσταση του 1979.

Η οικονομική πίεση εντάθηκε σημαντικά μετά την απόφαση της πρώτης κυβέρνησης Τραμπ να αποχωρήσει από τη συμφωνία του 2015 μεταξύ του Ιράν και των μεγάλων δυνάμεων για τον περιορισμό του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος.

Στο πλαίσιο της σημερινής σύγκρουσης, η αμερικανική κυβέρνηση έχει ήδη ανακοινώσει την «Επιχείρηση Economic Fury», μια διπλή εκστρατεία οικονομικής πίεσης που συνδυάζει κυρώσεις, συντονισμένες από το αμερικανικό Υπουργείο Οικονομικών, κατά των χρηματοοικονομικών ροών του ιρανικού καθεστώτος, με ναυτικό αποκλεισμό των ιρανικών λιμένων.

Ο Ιμράν Μπαγκιούμι, ειδικός στη γεωστρατηγική στο Atlantic Council, εκτιμά ότι η νέα ανακοίνωση αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη απογοήτευση στην Ουάσιγκτον, καθώς οι προηγούμενες επιλογές δεν απέφεραν τα αποτελέσματα που επιδιώκει ο Τραμπ.

«Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια αναγνώριση ότι οι Ηνωμένες

Πολιτείες έχουν σχεδόν εγκλωβιστεί σε αυτόν τον πόλεμο», δήλωσε στο BBC. «Είναι άλλη μια προσπάθεια άσκησης οικονομικής πίεσης».

Όπως πρόσθεσε, η νέα δέσμη μέτρων αποτελεί απλώς ένα ακόμη εργαλείο που χρησιμοποιεί η Ουάσινγκτον, χωρίς, όμως, κατά την άποψή του, να έχει παρουσιαστεί μια ξεκάθαρη συνολική στρατηγική. «Δεν έχουμε δει μια σαφή στρατηγική από την κυβέρνηση, ούτε σε στρατιωτικό ούτε σε οικονομικό επίπεδο. Το ερώτημα για το τι ακριβώς προσπαθούν να πετύχουν οι ΗΠΑ παραμένει αναπάντητο», σημειώσε.

Οικονομικοί αναλυτές σημειώνουν ότι η νέα στρατηγική θα επιχειρήσει να διευρύνει σημαντικά την «ακτίνα» των κυρώσεων. Στο στόχαστρο αναμένεται να βρεθούν τρίτες χώρες που συνεχίζουν να συναλλάσσονται με το Ιράν, αλλά των οποίων οι οικονομίες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το αμερικανικό δολάριο. Μέχρι σήμερα, όπως σημείωσε, οι ΗΠΑ χρησιμοποιούσαν κυρίως την απειλή δευτερογενών κυρώσεων εναντίον ξένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, προκειμένου να τα ωθήσουν στη συμμόρφωση με την αμερικανική πολιτική κυρώσεων.

Η νέα στρατηγική, ωστόσο, ενδέχεται να επιχειρήσει να αξιοποιήσει έναν πολύ ευρύτερο μοχλό πίεσης, στοχεύοντας ουσιαστικά κάθε συναλλαγή που συνδέεται ταυτόχρονα με το αμερικανικό δολάριο και το Ιράν, όπως για παράδειγμα τα ξένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που βοηθούν το Ιράν να παρακάμπει τις κυρώσεις ή διοχετεύουν κεφάλαια προς το ιρανικό κράτος.

Παραμένει, ωστόσο, ασαφές πώς θα αντιδράσει η Τεχεράνη. Οι ειδικοί επισημαίνουν ότι το Ιράν έχει μέχρι σήμερα αποδείξει πως διαθέτει σημαντική ικανότητα προσαρμογής, χρησιμοποιώντας παράτυπα δίκτυα

και εναλλακτικούς διαύλους για να παρακάμπει τις κυρώσεις.

Σύμφωνα με αναλυτές, το Ιράν έχει αποδείξει ότι διαθέτει σημαντική ικανότητα προσαρμογής απέναντι στις διεθνείς κυρώσεις, αναζητώντας συνεχώς νέους τρόπους και εναλλακτικά δίκτυα για την παράκαμψή τους. Όπως επισημαίνουν, κάθε νέα δέσμη περιοριστικών μέτρων οδηγεί συχνά στην ανάπτυξη νέων μηχανισμών και διαδρομών, γεγονός που καθιστά την πλήρη εφαρμογή και επιβολή των κυρώσεων ιδιαίτερα δύσκολη.

“

Το κρίσιμο ερώτημα για την Ουάσινγκτον είναι, επομένως, κατά πόσον ένας νέος γύρος κυρώσεων μπορεί να πετύχει εκεί όπου άλλες στρατηγικές απέτυχαν

Η αποτελεσματικότητά τους, συνεπώς, δεν εξαρτάται μόνο από το πόσο αυστηρά είναι τα μέτρα που ανακοινώνονται, αλλά και από την ικανότητα των αρμόδιων Αρχών να εντοπίζουν και να περιορίζουν στην πράξη τα δίκτυα και τις δραστηριότητες που επιχειρούν να τα παρακάμψουν.

Την ίδια ώρα, η επιτυχία του σχεδίου του Τραμπ θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την αντίδραση των χωρών που θα βρεθούν τελικά στο στόχαστρο της Ουάσινγκτον. Μεταξύ αυτών θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται ακόμη και σύμμαχοι των ΗΠΑ, όπως η Τουρκία και το Ιράκ, αλλά και η Κίνα.

Ουσιαστικά, η ισχύς των κυρώσεων είναι άμεσα συνδεδεμένη με την προθυμία των χωρών που στοχοποιούνται να συμμορφωθούν με τους στόχους της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής ή,

σε διαφορετική περίπτωση, να αντιμετωπίσουν ενδεχομένως επώδυνες κυρώσεις σε συναλλαγές που συνδέονται με το δολάριο.

Η αλλαγή στάσης του Ιράν

Την ίδια ώρα, το Ιράν φαίνεται να αλλάζει στρατιωτική τακτική, μετατοπίζοντας σταδιακά το βάρος από τις επιχειρήσεις αντιποίνων σε μια πιο επιθετική στρατηγική. Αναλυτές εκτιμούν ότι η στροφή αυτή αντανακλά την πεποίθηση της Τεχεράνης πως διαθέτει πλέον τα απαραίτητα μέσα πίεσης για να προωθήσει τις απαιτήσεις της και να ξεπεράσει το αδιέξοδο που έχει διαμορφωθεί στο μέτωπο του πολέμου και της διπλωματίας.

Από την έναρξη των αμερικανο-ϊσραηλινών επιθέσεων στις 28 Φεβρουαρίου, οι οποίες πυροδότησαν τη σύγκρουση, η Τεχεράνη παρουσίαζε σε μεγάλο βαθμό τα πλήγματα κατά στόχων των ΗΠΑ, του Ισραήλ και χωρών του Κόλπου ως απάντηση και αντίποινα για τις επιθέσεις που δέχθηκε

η Ισλαμική Δημοκρατία.

Τους τελευταίους μήνες, ωστόσο, Ιρανοί αξιωματούχοι μιλούν πλέον ανοιχτά για μεγαλύτερη έμφαση στις επιθετικές επιχειρήσεις, διατηρώντας παράλληλα τον έλεγχο των Στενών του Ορμούζ, ενός από τα σημαντικότερα στρατηγικά «χαρτιά» της Τεχεράνης απέναντι στην Ουάσινγκτον.

Ο έλεγχος της κρίσιμης θαλάσσιας οδού έχει προκαλέσει σοβαρές διαταραχές στη διεθνή διακίνηση ενέργειας και έχει συμβάλει στην αύξηση των τιμών, προσφέροντας στο Ιράν ένα ισχυρό μέσο πίεσης.

Τη νέα κατεύθυνση περιέγραψε στις αρχές του μήνα ο ανώτατος ηγέτης του Ιράν, Μοιζτάμπ Χαμενεΐ, στο πλαίσιο αναδιάταξης της στρατιωτικής ηγεσίας, καλώντας σε «ενίσχυση της μέγιστης αποτροπής» και προετοιμασία για τη διεξαγωγή «επιθετικών επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας εναντίον του εχθρού».

Την περασμένη εβδομάδα, υψηλόβαθμος αξιωματούχος των Φρουρών της Ισλαμικής Επανάστασης άφησε

επίσης να εννοηθεί ότι η Τεχεράνη αναθεωρεί το στρατιωτικό της δόγμα, δίνοντας στρατηγική προτεραιότητα στις επιθετικές επιχειρήσεις.

Ωστόσο, αναλυτές επισημαίνουν ότι η νέα προσέγγιση δεν σημαίνει απαραίτητα πως το Ιράν υιοθετεί ένα δόγμα «προληπτικού πολέμου».

Αντίθετα, η Τεχεράνη φαίνεται να καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, εάν η σύγκρουση καταστεί αναπόφευκτη, θα πρέπει να κλιμακώνει νωρίτερα και πιο δυναμικά, αντί να περιμένει τις ΗΠΑ ή το Ισραήλ να καθορίσουν τους όρους και τον χρόνο της αναμέτρησης.

Η μεταστροφή αυτή συνδέεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις, και με την αντίληψη της Τεχεράνης για τις πραγματικές προθέσεις της Ουάσινγκτον. Κατά την ιρανική εκτίμηση, οι Ηνωμένες Πολιτείες ενδέχεται να μην επιδιώκουν πλέον μια γενικευμένη πολεμική σύγκρουση, αλλά να επιχειρούν τη διατήρηση του σημερινού καθεστώτος, μέσω του ναυτικού αποκλεισμού και της εντεινόμενης οικονομικής πίεσης.

Το «ένοπλο διαπραγματευτικό παιχνίδι» στην Ουκρανία

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΒΑΣ*

Περιοσσότερα από τέσσερα χρόνια μετά την έναρξη της ρωσικής εισβολής τον Φεβρουάριο του 2022, ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει εισέλθει σε μια νέα επιχειρησιακή φάση. Μετά την αρχική ρωσική επίθεση σε πολλαπλούς άξονες και την αποτυχημένη προσπάθεια ταχείας κατάληψης του Κιέβου, ακολούθησαν οι ουκρανικές αντεπιθέσεις και η ανάκτηση σημαντικών εδαφών. Σήμερα κυριαρχεί ένας παραιεταμένος πόλεμος φθοράς, στον οποίο καμία πλευρά δεν φαίνεται ικανή να επιτύχει γρήγορα μian αποφασιστική νίκη.

Το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι πλέον μόνο αν ο πόλεμος θα συνεχιστεί, αλλά ποια λειτουργία επιτελούν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις. Οι ουκρανικές επιθέσεις επιδιώκουν πραγματικά να ανατρέψουν τη στρατηγική ισορροπία ή αποτελούν, σε σημαντικό βαθμό, μέσα για τη βελτίωση της θέσης του Κιέβου ενόψει μιας μελλοντικής διαπραγματεύσεως;

Οι δύο εκδοχές δεν αλληλοαναιρούνται. Στους σύγχρονους πολέμους, οι στρατιωτικές επιχειρήσεις και η διπλωματία αποτελούν συμπληρωμα-

τικές διαστάσεις. Όπως υπενθύμιζε ο Κλαούζεβιτς, ο πόλεμος αποτελεί συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα. Η πολιτική, όμως, συνεχίζεται και κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Παράδοξα, όσο πλησιάζει η προοπτική μιας διαπραγματεύσεως, τόσο μπορεί να εντείνεται η στρατιωτική δραστηριότητα. Κάθε πλευρά επιχειρεί να εξασφαλίσει τα τελευταία δυνατά πλεονεκτήματα στο πεδίο, γνωρίζοντας ότι η στρατιωτική ισορροπία θα επηρεάσει αναπόφευκτα το διπλωματικό αποτέλεσμα. Συχνά, η περίοδος που προηγείται μιας ειρηνευτικής συμφωνίας είναι και η πιο σκληρή.

Το ουκρανικό ζήτημα, ωστόσο, δεν μπορεί να αναλυθεί αποκλειστικά μέσα από τη σχέση Μόσχας και Κιέβου. Ο πόλεμος αποτελεί τμήμα ενός πολύ ευρύτερου γεωπολιτικού ανταγωνισμού, στον οποίο εμπλέκονται οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι ευρωπαϊκές δυνάμεις, η Τουρκία, η Κίνα, το Ιράν και οι μοναρχίες του Κόλπου.

Για την Ουάσινγκτον, η σύγκρουση συνέβαλε στην επαναβεβαίωση της κεντρικής θέσης του NATO και της αμερικανικής ηγεσίας στην Ευρώπη. Παράλληλα, επιτάχυνε την ενεργειακή απομάκρυνση της Γερμανίας από τη Ρωσία, περιορίζοντας μια μορφή αλληλεξάρτησης που θεωρείτο προβληματική για τη συνοχή της Δύσης. Πρόκειται για μια ερμηνεία που πα-

ραμένει αντικείμενο συζήτησης, αλλά καταδεικνύει τις ευρύτερες συνέπειες του πολέμου.

Αυτό δεν σημαίνει ότι οι ΗΠΑ επιδιώκουν κατ' ανάγκην την πλήρη ήττα της Ρωσίας. Μια ανεξέλεγκτη αποσταθεροποίηση μιας πυρηνικής δύναμης θα δημιουργούσε τεράστιους κινδύνους. Η αμερικανική στρατηγική φαίνεται, αντίθετα, να κινείται μεταξύ της στήριξης της Ουκρανίας και της αποφυγής μιας άμεσης σύγκρουσης με τη Ρωσία.

Την ίδια στιγμή, ο βασικός μακροπρόθεσμος ανταγωνιστής των ΗΠΑ παραμένει η Κίνα. Η Ρωσία, παρά τη στρατιωτική της ισχύ, διαθέτει σαφώς μικρότερες οικονομικές δυνατότητες για έναν παγκόσμιο ανταγωνισμό μεγάλης διάρκειας. Για τον ίδιο λόγο, η αυξανόμενη ρωσοκινεζική συνεργασία δεν πρέπει να θεωρείται μια συμμαχία χωρίς αντάψεις. Η κινεζική οικονομική διεύδυση στην Κεντρική Ασία, περιοχή που η Μόσχα θεωρεί παραδοσιακά προνομιακό χώρο επιρροής, δημιουργεί ήδη δυνητικές εοτίες ανταγωνισμού.

Η εξέλιξη του πολέμου θα εξαρτηθεί επομένως και από τον αμερικανικό στρατηγικό υπολογισμό. Εάν το κόστος της σύγκρουσης αυξηθεί ή η Ουάσινγκτον επικεντρωθεί περισσότερο στον Ινδο-Ειρηνικό, οι πιέσεις για διαπραγματευτική λύση μπορεί να ενισχυθούν. Μια τέτοια λύση, όμως, θα απαιτούσε

μια ευρύτερη διεθνή ισορροπία ικανή να πείσει τόσο τη Μόσχα όσο και το Κίεβο ότι ο συμβιβασμός είναι προτιμότερος από τη συνέχιση του πολέμου.

Το ίδιο ισχύει και για το Ιράν, του οποίου η γεωγραφική θέση, μεταξύ Περσικού Κόλπου, Κασπίας, Καυκάσου, Κεντρικής και Νότιας Ασίας, το καθιστά κρίσιμο γεωπολιτικό κόμβο της Ευρασίας. Οι μεταβαλλόμενες σχέσεις του με την Ουκρανία δείχνουν ότι ακόμη και αντίπαλοι μπορούν να διατηρούν διαύλους επικοινωνίας όταν αυτό εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους.

Στο στρατιωτικό επίπεδο, οι ουκρανικές επιθέσεις εναντίον ενεργειακών εγκαταστάσεων, βιομηχανικών μονάδων και κόμβων εφοδιασμού στη Ρωσία αποσκοπούν όχι μόνο στη μείωση των ρωσικών δυνατοτήτων, αλλά και στην αύξηση του οικονομικού και κοινωνικού

κόστους του πολέμου. Η Ρωσία, από την πλευρά της, επιδιώκει να φθείρει σταδιακά τις στρατιωτικές, οικονομικές και δημογραφικές αντοχές της Ουκρανίας, διατηρώντας παράλληλα στρατηγικά αποθέματα και αποφεύγοντας την υπερβολική δέσμευση δυνάμεων σε ένα μόνο μέτωπο.

Ο πόλεμος, επομένως, παραμένει μεταξύ δύο λογικών: της προσπάθειας αλλαγής των συσχετισμών στο πεδίο και της δημιουργίας καλύτερων προϋποθέσεων για την επόμενη διαπραγματεύωση. Κάθε επίθεση, κάθε πλήγμα σε βάθος και κάθε διπλωματικός διαύλος αποτελούν τμήματα της ίδιας διαδικασίας.

Για τον Ελληνισμό, και ιδιαίτερα για την Ελλάδα και την Κύπρο, η κατανόηση αυτών των δυναμικών έχει ιδιαίτερη σημασία. Ο πόλεμος στην Ουκρανία δεν αφορά μόνο την Ανατολική Ευρώπη. Επιπρεάζει την ευρωπαϊκή άμυνα, την ενεργειακή ασφάλεια και την κατανομή στρατιωτικών πόρων σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Το ευρωπαϊκό επανεξοπλιστικό εγχείρημα, επομένως, δεν θα αφορά αποκλειστικά την ανατολική πτέρυγα της Ευρώπης· αναπόφευκτα θα επηρεάσει και την Ανατολική Μεσόγειο. Για Αθήνα και Λευκωσία, η εξέλιξη αυτή καθιστά ακόμη πιο σημαντική την έγκαιρη κατανόηση των νέων ευρωπαϊκών και γεωπολιτικών ισορροπιών.

*Γεωπολιτικός Αναλυτής

GSI: Το μεγάλο ενεργειακό στοίχημα της Κύπρου

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡ.
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ*

Υπάρχουν έργα που κρίνονται με οικονομικούς όρους και έργα που αποκτούν, στην πορεία, στρατηγική σημασία. Ο Great Sea Interconnector ανήκει πλέον στη δεύτερη κατηγορία. Η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Ελλάδας δεν είναι απλώς ένα υποθαλάσσιο καλώδιο. Είναι ένα έργο που αγγίζει την ενεργειακή ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, τη συμμετοχή της στην ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρισμού, την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και, ταυτόχρονα, τις εύθραυστες γεωπολιτικές ισορροπίες της Ανατολικής Μεσογείου.

Το γεγονός ότι ο GSI φαίνεται να ξαναπαίρνει σε τροχιά είναι ασφαλώς θετικό. Η πρόσφατη κινητικότητα, η εμπλοκή διεθνών επενδυτών, κυρίως της γαλλικής Meridian, και η προοπτική συμμετοχής του Ισραήλ δημιουργούν νέα δεδομένα. Παράλληλα, η αναζήτηση χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η διαδικασία δέουσας επιμέλειας μπορούν να προσφέρουν την αναγκαία τεχνικοοικονομική αξιοπιστία στο έργο. Όμως υπάρχει ακόμη ένας παράγοντας, που δεν μπορεί να αγνοηθεί, όσο κι αν κάποιοι θα προτιμούσαν να μην τον συζητούν: η Τουρκία.

Ένα έργο που η Κύπρος χρειάζεται

Η ανάγκη ηλεκτρικής διασύνδεσης της Κύπρου είναι πραγματική. Η χώρα παραμένει ηλεκτρικά απομονωμένη από την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ το ενεργειακό της σύστημα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει υψηλό κόστος παραγωγής, μεγάλη εξάρτηση από εισαγόμενα καύσιμα και προβλήματα στην αξιοποίηση της αυξανόμενης παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές. Η διασύνδεση με την Ελλάδα μπορεί να αλλάξει ουσιαστικά αυτήν την εικόνα. Η Κύπρος θα μπορεί να συμμετέχει στην ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρισμού, να εισάγει ενέργεια όταν είναι οικονομικά συμφερότερο, να εξαγει όταν υπάρχει πλεονάζουσα παραγωγή και να αξιοποιεί αποτελεσματικότερα τις επενδύσεις στις ΑΠΕ.

Επομένως, το ερώτημα δεν είναι αν η Κύπρος χρειάζεται ηλεκτρική διασύνδεση. Την χρειάζεται. Το πραγματικό ερώτημα είναι αν ο συγκεκριμένος σχεδιασμός του GSI εξασφαλίζει ότι τα οφέλη θα είναι μεγαλύτερα από τους οικονομικούς και γεωπολιτικούς κινδύνους. Και εδώ αρχίζουν τα δύσκολα.

Το κόστος δεν μπορεί να γίνει λευκή επιταγή

Η προηγούμενη εμπειρία του GSI κατέδειξε ότι η πολιτική βούληση από μόνη της δεν αρκεί. Χρειάζονται επικαιροποιημένες μελέτες, πραγματικά δεδομένα και σαφής κατανομή του κινδύνου.

Η προσφυγή στην ΕΤΕπ για χρηματοδότηση, με τη διενέργεια due diligence, είναι προς αυτήν την κατεύθυνση ιδιαίτερα σημαντική. Η συμμετοχή ενός ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού θεσμού δεν θα προσφέρει μόνο χρήματα. Θα προσφέρει και έναν βαθμό ανεξάρτητου ελέγχου της τεχνικής και οικονομικής βιωσιμότητας του έργου. Αυτό ακριβώς χρειάζεται η Κύπρος.

Το ζητούμενο είναι να περάσει η Κύπρος από την ενεργειακή απομόνωση στην ενεργειακή ασφάλεια, χωρίς να μετατραπεί σε όμηρο του κόστους ή της γεωπολιτικής

Δεν πρέπει να προσεγγίσουμε τον GSI ούτε με τη λογική «να γίνει πάση θυσία» ούτε με τη λογική «να μη γίνει επειδή είναι ακριβός». Χρειάζεται τρίτος δρόμος: να γίνει, εφόσον αποδειχθεί ότι μπορεί να γίνει με βιώσιμο κόστος και με δίκαιη κατανομή των κινδύνων. Γιατί η γεωπολιτική σημασία ενός έργου δεν καταργεί τους οικονομικούς νόμους.

Η ισραηλινή συμμετοχή αλλάζει τα δεδομένα

Η προοπτική ουσιαστικότερης συμμετοχής του Ισραήλ προσδίδει στον GSI μια πολύ ευρύτερη διάσταση. Η διασύνδεση δεν θα αποτελεί πλέον αποκλειστικά μια σύνδεση Κύπρου-Ελλάδας, αλλά θα μπορεί να ενταχθεί σε έναν ευρύτερο ενεργειακό διάδρομο Ανατολικής Μεσογείου-Ευρώπης. Ήδη Κύπρος και Ισραήλ έχουν συζητήσει το ενδεχόμενο της ηλεκτρικής διασύνδεσης των δύο χωρών, ενώ οι ρυθμιστικές Αρχές έχουν εξετάσει ζητήματα επιμερισμού του κόστους και δεδομένα για τη μελέτη κόστους-οφέλους.

Αυτό μπορεί ν' αποδειχθεί εξαιρετικά σημαντικό για τη Λευκωσία. Μια Κύπρος που αποτελεί ενεργειακό κόμβο μεταξύ Ισραήλ, Ελλάδας και Ευρώπης αποκτά διαφορετικό γεωπολιτικό βάρος. Η γεωγραφική της θέση μετατρέπεται από μειονέκτημα σε στρατηγικό πλεονέκτημα. Αλλά ακριβώς εδώ χρειάζεται προσοχή. Η συμμετοχή του Ισραήλ δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως υποκατάστατο της οικονομικής τεκμηρίωσης του έργου. Ούτε η Κύπρος πρέπει να εξαρτήσει την αναγκαία διασύνδεση με την Ελλάδα από την ταχύτητα με την οποία θα προχωρήσει η σύνδεση με το Ισραήλ.

Εντούτοις, το σκέλος Κύπρου-Ελ-

λάδας πρέπει να μπορεί να σταθεί αυτοτελώς. Η σημασία της ισραηλινής διασύνδεσης είναι ότι μπορεί ν' αποτελέσει μια μεγάλη στρατηγική επέκταση.

Και τώρα η Τουρκία

Εδώ βρίσκεται ο πραγματικός «ελέφαντας στο δωμάτιο». Ο GSI θα αναπυχθεί στην Ανατολική Μεσόγειο, μια περιοχή όπου οι θαλάσσιες ζώνες, οι ενεργειακές υποδομές και οι γεωπολιτικές διεκδικήσεις και αμφισβητήσεις εξακολουθούν να αλληλοσυνδέονται.

Η Τουρκία έχει εκφράσει επανειλημμένα την αντίθεσή της σε ενεργειακούς σχεδιασμούς στην Ανατολική Μεσόγειο που θεωρεί ότι αγνοούν τα δικά της συμφέροντα. Αυτό σημαίνει ότι η πόντιση και η προστασία ενός υποθαλάσσιου καλωδίου δεν είναι αποκλειστικά τεχνικό ζήτημα. Είναι και γεωπολιτικό ζήτημα.

Η πρόσφατη ευρωπαϊκή κινητικότητα δημιουργεί, βεβαίως, ένα ενδιαφέρον νέο στοιχείο. Η ΕΤΕπ έχει επανεκκινήσει τη συνεργασία της με την Τουρκία, γεγονός που δημιουργεί ένα διαφορετικό περιβάλλον σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Αυτό, όμως, δεν πρέπει να δημιουργεί ψευδαισθήσεις. Η Τουρκία δεν πρόκειται να αλλάξει τις θέσεις της επειδή υπάρχει ένα ευρωπαϊκό χρηματοδοτούμενο έργο. Και η Κύπρος δεν μπορεί να βασιστεί τη στρατηγική της στην υπόθεση ότι η Άγκυρα θα επιλέξει αυτομάτως την ανοχή.

Ακριβώς γι' αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει ν' αντιληφθεί ότι ο GSI δεν είναι μια οποιαδήποτε εμπορική επένδυση. Είναι υποδομή κράτους-μέλους της Ένωσης. Και αν η Ευρώπη θέλει

πραγματικά την ενεργειακή διασύνδεση της Κύπρου, οφείλει να αναλάβει και το αντίστοιχο γεωπολιτικό βάρος.

Δεν αρκεί η ευρωπαϊκή σημαία

Η ένταξη του GSI στον ευρωπαϊκό ενεργειακό σχεδιασμό είναι σημαντική. Αλλά η αναφορά στην «ευρωπαϊκή στρατηγική σημασία» δεν μπορεί να λειτουργεί ως πολιτικό άλλοθι για οποιοδήποτε κόστος. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συμμετάσχει περισσότερο στη χρηματοδότηση και, κυρίως, στην κάλυψη των κινδύνων.

Αν ένα έργο εξυπηρετεί την ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης, τότε το κόστος του δεν μπορεί να μετακυλίεται δυσανάλογα σε έναν πληθυσμό μικρότερου κράτους-μέλους. Αυτό είναι ζήτημα ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Και η Λευκωσία πρέπει να το διεκδικήσει με σαφήνεια.

Ο GSI δεν είναι όλη η ενεργειακή στρατηγική

Υπάρχει, ωστόσο, ένας ακόμη κίνδυνος: να αντιμετωπίσουμε τον GSI ως τη λύση όλων των ενεργειακών προβλημάτων της Κύπρου. Δεν είναι. Η χώρα χρειάζεται ταυτόχρονα ανάπτυξη των ΑΠΕ, αποθήκευση ενέργειας, εκσυγχρονισμό του δικτύου, νέες μονάδες ευέλικτης παραγωγής και αξιοποίηση του φυσικού αερίου ως μεταβατικού καυσίμου.

Η πρόσφατη ανάδειξη των κοιτασμάτων της Ανατολικής Μεσογείου ως δυνητικής πηγής ενεργειακής ασφάλειας της Ευρώπης ενισχύει τη σημασία ενός ολοκληρωμένου περιφερειακού ενεργειακού σχεδιασμού. Η Κύπρος, συνεπώς, χρειάζεται ενεργειακό σύστημα και όχι απλώς ένα καλώδιο.

Η σωστή απόφαση

Η Κύπρος πρέπει να συνεχίσει να λέει «ναι» στον GSI, αλλά όχι «ναι» χωρίς όρους. Πρέπει να απαιτήσει να ολοκληρωθεί ο υπολογισμός του επικαιροποιημένου και ανεξάρτητου κόστους, πλήρη ανάλυση κόστους-οφέλους, ανώτατο όριο στην επιβάρυνση των καταναλωτών, ουσιαστική συμμε-

τοχή ιδιωτών επενδυτών και μεγαλύτερη ευρωπαϊκή χρηματοδοτική και πολιτική κάλυψη. Και, πάνω απ' όλα, πρέπει να απαιτήσει σαφές ευρωπαϊκό σχέδιο για την προστασία της υποθαλάσσιας υποδομής. Γιατί η μεγαλύτερη αδυναμία της σημερινής συζήτησης είναι ότι μιλάμε πολύ για το αν το έργο είναι οικονομικά βιώσιμο και λιγότερο για το πώς θα προστατευθεί από τους γεωπολιτικούς κινδύνους.

Η ιστορική ευκαιρία

Ο GSI μπορεί ν' αποτελέσει μίαν από τις σημαντικότερες υποδομές που θα αποκτήσει η Κυπριακή Δημοκρατία μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορεί να τερματίσει την ηλεκτρική απομόνωση της χώρας, να ενισχύσει την ενεργειακή της ασφάλεια, να καταστήσει πιο αξιοποιήσιμες τις ΑΠΕ και να προσδώσει στην Κύπρο μεγαλύτερη γεωπολιτική αξία.

Αλλά, για να συμβούν όλα αυτά, η Κύπρος δεν πρέπει να λειτουργήσει ως ο αδύναμος κρίκος της αλυσίδας. Η είσοδος διεθνών επενδυτών, η προοπτική συμμετοχής του Ισραήλ και η ευρωπαϊκή χρηματοδοτική εμπλοκή δημιουργούν μια νέα δυναμική. Η Τουρκία, όμως, παραμένει εκεί. Και όσο η γεωπολιτική διάσταση δεν αντιμετωπίζεται με την ίδια σοβαρότητα με την οικονομική, ο GSI θα εξακολουθεί να βρίσκεται ανάμεσα στην ιστορική ευκαιρία και στο στρατηγικό ρίσκο.

Συμπερασματικά, η Κύπρος πρέπει να συνεχίσει να επιδιώκει το έργο. Ναι στον GSI. Ναι στην ευρωπαϊκή διασύνδεση. Ναι στην ενεργειακή αναβάθμιση της Κύπρου. Αλλά με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, ευρωπαϊκές εγγυήσεις και πραγματική κατανομή του γεωπολιτικού κινδύνου. Γιατί το ζητούμενο δεν είναι απλώς να περάσει ένα καλώδιο από τον βυθό της Μεσογείου. Το ζητούμενο είναι να περάσει η Κύπρος από την ενεργειακή απομόνωση στην ενεργειακή ασφάλεια, χωρίς να μετατραπεί σε όμηρο του κόστους ή της γεωπολιτικής. Αυτό είναι το πραγματικό μεγάλο ενεργειακό στοίχημα.

**Πανεπιστημιακός-Ανθρωπολόγος, πρώην Πρόεδρος*

Αμμόχωστος: Το ΜΟΕ που πρέπει να μπει τώρα στο τραπέζι

ΑΠΟΨΗ “
ΔΡ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΜΑΥΡΟΥ*

Κάθε φορά που επανέρχεται η συζήτηση για Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, ακούμε για νέα οδοφράγματα, τεχνικές διευθετήσεις, δικονομικές δράσεις και άλλα μέτρα που μπορούν να διευκολύνουν την καθημερινότητα των δύο κοινοτήτων. Είναι χρήσιμα. Αλλά ας μη συγχέουμε τη διευκόλυνση της καθημερινότητας με την οικοδόμηση πραγματικής πολιτικής εμπιστοσύνης. Γιατί υπάρχει ένα ερώτημα που εξακολουθεί να απαιτεί απάντηση: Ποια θέση πρέπει να έχει η Αμμόχωστος στα ΜΟΕ;

Πενήντα δύο χρόνια μετά το 1974, μια πόλη παραμένει υπό κατοχή και οι εκτοπισμένοι κάτοικοί της εξακολουθούν να στερούνται την ελεύθερη επιστροφή στις περιουσίες και στην πόλη τους. Αν ο πραγματικός σκοπός των ΜΟΕ είναι να δημιουργήσουν εμπιστοσύνη ικανή να βοηθήσει την επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών, δύσκολα μπορεί να υπάρξει ισχυρότερο μέτρο από μια ουσιαστική κίνηση για την Αμμόχωστο.

Η επιστροφή της δεν θα ήταν ένα ακόμη ΜΟΕ. Θα ήταν απόδειξη ότι η διαπραγματευτική διαδικασία μπορεί πράγματι να αλλάξει δεδομένα επί του εδάφους και όχι απλώς να διαχειρί-

ζεται τις συνέπειες της διαίρεσης. Θα έδειχνε στους Ελληνοκυπρίους ότι η διαπραγμάτευση μπορεί να οδηγήσει σε πραγματική αποκατάσταση δικαιωμάτων και στους Τουρκοκυπρίους ότι η συνεργασία μπορεί να δημιουργήσει πραγματικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη και για τις δύο κοινότητες.

Αυτό ακριβώς πρέπει να σημαίνει οικοδόμηση εμπιστοσύνης. Η εμπιστοσύνη δεν οικοδομείται μόνο με ένα ακόμη οδόφραγμα ούτε με μέτρα που, όσο χρήσιμα κι αν είναι, αφήνουν ανεγύχιστα τα μεγάλα προβλήματα. Οικοδομείται όταν γίνεται μια κίνηση αρκετά σημαντική, ώστε να πείσει την άλλη κοινότητα ότι κάτι μπορεί πραγματικά

να αλλάξει. Και αυτή δεν είναι μια καινούργια ιδέα. Ήδη από τη Συμφωνία Ψηλού Επιπέδου Κυπριανού-Ντενκτάς του 1979 συμφωνήθηκε να δοθεί προτε-

ραίοτητα στην επίτευξη συμφωνίας για την επανεγκατάσταση στα Βαρώσια υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Ακόμη σημαντικότερο: προβλεπόταν ότι, μόλις επιτυχανόταν συμφωνία για τα Βαρώσια, αυτή θα εφαρμοζόταν χωρίς να αναμένεται η κατάληξη των συζητήσεων για τις υπόλοιπες πτυχές του Κυπριακού. Η λογική ήταν ξεκάθαρη: η Αμμόχωστος μπορούσε ν’ αποτελέσει βήμα προς τη λύση και όχι όμηρο της τελικής λύσης.

Η πρόσφατη τοποθέτηση του Προέδρου Νίκου Χριστοδουλίδη, ότι η επιστροφή της περίκλειστης Αμμοχώστου στους νόμιμους κατοίκους της θα μπορούσε να λειτουργήσει ως

της Αμμοχώστου μπορεί πράγματι ν’ αποτελέσει καταλύτη, τότε πρέπει να μετατραπεί σε συγκεκριμένη πολιτική πρόταση.

Εδώ και δεκαετίες δηλώνουμε ότι η Αμμόχωστος αποτελεί κορυφαία εθνική προτεραιότητα. Τώρα παρουσιάζεται η ευκαιρία ν’ αποδειχθεί αυτό στην πράξη. Η επικείμενη συνάντηση του Προέδρου με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Tufan Erhórtman δεν πρέπει να εξελιχθεί σε ακόμη μία συνάντηση στην οποία θα συζητηθούν μόνο τα εύκολα. Η Αμμόχωστος πρέπει να τεθεί ως ΜΟΕ πραγματικής πολιτικής βαρύτητας.

Όχι ως υποκατάστατο της συνολικής λύσης του Κυπριακού. Όχι ως αντάλλαγμα για εγκατάλειψη άλλων δικαιωμάτων ή διεκδικήσεων. Αλλά ως συγκεκριμένη κίνηση, που μπορεί να αποδείξει αν υπάρχει πραγματική πολιτική βούληση να αλλάξει το σμερινό αδιέξοδο.

Και αν η τουρκική πλευρά αρνηθεί; Τότε η άρνηση αυτή αποκτά τη δική της πολιτική σημασία. Μια συγκεκριμένη πρόταση μπορεί να τεθεί ενώπιον του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της διεθνούς κοινότητας. Και όλοι θα κληθούν να τοποθετηθούν απέναντί της.

Στη διπλωματία δεν αρκεί να δηλώνεις τι επιθυμείς. Καταθέτεις την πρόταση, την στηρίζεις πολιτικά και ζητάς από την άλλη πλευρά να απαντήσει. Η Αμμόχωστος πρέπει να πάψει ν’ αποτελεί μόνο αντικείμενο δηλώσεων και να ξαναγίνει αντικείμενο ενεργού διεκδίκησης.

Τι θέλουμε, τελικά, από τα ΜΟΕ; Αν θέλουμε απλώς να κάνουμε τη διαίρεση λίγο ευκολότερη στην καθημερινή της διαχείριση, τότε ίσως αρκούν τα μικρά μέτρα. Αν όμως θέλουμε τα ΜΟΕ να δημιουργήσουν πραγματική δυναμική προς τη λύση, τότε πρέπει να τολμήσουμε και τα μεγάλα.

Η Αμμόχωστος είναι ένα από αυτά. Πενήντα δύο χρόνια μετά το 1974, δεν αρκεί να επαναλαμβάνουμε ότι θέλουμε την επιστροφή της. Και τώρα που ο ίδιος ο Πρόεδρος αναγνωρίζει ότι η επιστροφή της μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης, παρουσιάζεται μια πραγματική ευκαιρία να γίνει το επόμενο βήμα.

Κύριε Πρόεδρε, μετατρέψτε τη δήλωση σε πρόταση. Βάλτε την Αμμόχωστο στο τραπέζι ως ουσιαστικό ΜΟΕ. Τώρα είναι η στιγμή.

**Πρόεδρος του Συνδέσμου Αμμοχώστου ΗΒ*

Στον απόηχο της επίσκεψης Γκουτέρες

ΑΠΟΨΗ “
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Λ.
ΟΜΗΡΟΥ*

Αναμφίβολα, η επίσκεψη του Γ.Γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες στην Κύπρο, η πρώτη από επικεφαλής του διεθνούς Οργανισμού μετά από 16 χρόνια, υπήρξε σημαντικό γεγονός.

Ιδιαίτερα αν ληφθεί υπ’ όψιν ότι σταθερή θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας, μετά την τουρκική εισβολή το 1974, είναι ότι η λύση του Κυπριακού πρέπει να επιτευχθεί στο πλαίσιο του ΟΗΕ και με βάση τα περί Κύπρου Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και τις αρχές και τις αξίες του διεθνούς Οργανισμού. Με την προσθήκη, μετά το 2004, ότι η λύση θα πρέπει να είναι και συμβατή με τον ευρωπαϊκό νομικό πολιτισμό, δηλαδή με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και το Κοινοτικό Κεκτημένο.

Ήταν προφανές ότι, η επιδίωξη του Αντόνιο Γκουτέρες κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο, ήταν η εξαγγελία τουλάχιστον μιας νέας πενταμερούς, ως προστάδιο νέων διαπραγματεύσεων. Με δεδομένες τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε εξαιτίας της άκαμπτης στάσης της Τουρκίας υποχρεώθηκε, τελικά, σε μια συμβιβαστική φόρμουλα ανακοίνωσης μιας μελλοντικής πρόθεσης πραγματοποιήσεως της πενταμερούς. Με αναφορά σε Μ.Ο.Ε. και κυρίως σε προηγούμενη συμφωνία στη μεθοδολογία της πενταμερούς, η οποία έκδηλα παραπέμπει στις θέσεις που επανειλημμένα έχει διατυπώσει ο Τ/κ ηγέτης Ερχιουρμάν. Σε ό,τι αφορά τα Μ.Ο.Ε., δεν είναι σαφές ότι απαιτείται νέα συμφωνία, για τέτοια μέτρα

Μονομερή μέτρα που διευκολύνουν μόνο τη μια κοινότητα δεν δημιουργούν το επιδιωκόμενο κλίμα εμπιστοσύνης

ως προϋπόθεση πραγματοποίησής της πενταμερούς. Αυτό τουλάχιστον ερμηνεύει ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης. Σε αντίθεση, ωστόσο, με τη θέση Ερχιουρμάν.

Πάντως, είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι τα Μ.Ο.Ε. είναι ευπρόσδεκτα, στον

βαθμό που βελιώνουν την καθημερινότητα των πολιτών, στηριγμένα βέβαια στην αμοιβαιότητα. Μονομερή μέτρα που διευκολύνουν μόνο τη μια κοινότητα δεν δημιουργούν το επιδιωκόμενο κλίμα εμπιστοσύνης. Το αντίθετο. Επιπρόσθετα η επικέντρωση στα Μ.Ο.Ε.,

χωρίς παράλληλη ενασχόληση στην ουσία του Κυπριακού, παραπέμπει στην τουρκική θέση όπως την προέβαλλε ο Ραούφ Ντενκτάς, ότι οι δύο κοινότητες θα πρέπει να ζήσουν πλάι – πλάι σε αρμονική συνύπαρξη. Και, βέβαια, όσο μεγεθύνεται η σημασία των Μ.Ο.Ε., σμικρύνεται η επικέντρωση στην ουσία του Κυπριακού.

Αξιοπερίεργο, ωστόσο, είναι το γεγονός ότι ο Γ.Γ. του ΟΗΕ περιορίστηκε, μιλώντας για Μ.Ο.Ε. μόνο σε διάνοιξη οδοφραγμάτων και όχι σε ένα κορυφαίο μέτρο εμπιστοσύνης, το οποίο, μάλιστα, περιέχεται σε ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Το 550 του 1984, το οποίο «ζητά τη μεταφορά της περιφραγμένης περιοχής Αμμοχώστου στη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών». Κάτι που αναφέρεται και στη συμφωνία υψηλού επιπέδου Κυπριανού - Ντενκτάς του 1979. Κατά τρόπο μάλιστα που ετέθη ως προτεραιότητα για την επανάλληψη των διακοινοτικών συνομιλιών.

Καθήκον βέβαια είναι και της δικής μας πλευράς να απαιτεί την υλοποίηση ρητών αναφορών σε ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας και σε συμφωνία υψηλού επιπέδου, που είχε τη σύμφωνη γνώμη της τουρκοκυπριακής πλευράς.

Ας επανέλθουμε στην πενταμερή. Ακόμα και αν τα Μ.Ο.Ε. δεν αποτελούν προϋπόθεση για τη σύγκληση της –όπως υποστηρίζει η πλευρά μας– παραμένει η συμφωνία επί της «μεθοδολογίας». Με τις γνωστές απαιτήσεις Ερχιουρμάν. Που εν πολλοίς παραπέμπουν σε μελ-

λοντικές διαπραγματεύσεις, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως ένα προστάδιο αναγνώρισης των τετελεσμένων του 1974.

Είναι προφανές ότι, με βάση τις καθημερινές δηλώσεις Ερχιουρμάν, αλλά κυρίως την ανακοίνωση του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών, αμέσως μετά την επίσκεψη Γκουτέρες στην Κύπρο, οι πιθανότητες πραγματοποίησης νέας πενταμερούς είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Καθ’ ότι κάτι τέτοιο προϋποθέτει νέες, αδιανόητες υποχωρήσεις της ελληνικής κυπριακής πλευράς.

Και ενώ η δική μας καλή θέληση, για να ικανοποιηθεί ο Αντόνιο Γκουτέρες να συγκαλέσει πενταμερή διάσκεψη, θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη, εν τούτοις αναγκαίο είναι να προετοιμαζόμαστε και για το μη επιθυμητό. Ένα νέο αδιέξοδο. Και να «προσγειωθούμε» στη ρεαλιστική εκτίμηση ότι η Τουρκία θα διαφοροποιήσει τη στάση της στο Κυπριακό όταν αντιληφθεί ότι οι στόχοι της στην Κύπρο είναι ανέφικτοι. Και να αποφασίσουμε να διεκδικήσουμε, μη αρκούμενοι σε ευκολόγια και ανώδυνες λεκτικές διακρηβύξεις, από την Ε.Ε. ουσιαστικά μέτρα και έμπρακτες πιέσεις επί της Τουρκίας. Με πρόωπη την ανάγκη εκπλήρωσης των «κυπρογενών» υποχρεώσεων της Τουρκίας, όπως αποφασίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ήδη από το 2005.

**Πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων*

Ακόμη μια πράξη εθνικής αυτοχειρίας

Υπάρχουν αξίες που δεν διαπραγματεύονται, που δεν εκποιούνται: η αξιοπρέπεια και ο αυτοσεβασμός. Είναι έννοιες και αρχές διαπραγματέυτες: είναι οι μόνες αντιστάσεις που μας απέμειναν απέναντι στην πλήρη κατάρρευση της εθνικής μας συνείδησης.

Πρόσφατη δημοσίευση της «Σημερινής» (21.06.2026) αποκαλύπτει μια οδυνηρή πραγματικότητα: το «εμπόριο» μέσω της Πράσινης Γραμμής από το 2004 έχει ξεπεράσει τα 130 εκατομμύρια ευρώ. Μάλλον φόρος υποτέλειας θα έλεγε κανείς: όχι εμπόριο. Το νόμισμα αυτό δεν προκαλεί απλώς τρόμο: αποτελεί το απόλυτο αποδεικτικό της έλλειψης αυτοσεβασμού και αξιοπρέπειας. Πρόκειται για μια συστηματική οικονομική αιμοδοσία του κατοχικού καθεστώτος, την οποία κάποιιο επιμένουν να βαφτίζουν «εμπορική δραστηριότητα», στην κυνική προσπάθεια να εξωραϊσουν την πραγματικότητα.

Ας σταματήσουμε να αυτοεξευτελιζόμαστε με ψευδαισθήσεις. Το γεγονός ότι σήμερα δεν βρέχει βόμβες και δεν ακούγονται πυροβολισμοί δεν σημαίνει επί ουδενί ότι η εισβολή έχει λήξει. Συνεχίζεται με άλλες μορφές: τον εμποικισμό, τη δημογραφική αλλοίωση, τη συστηματική λεηλασία των περιουσιών των βιαίως εκτοπισμένων συμπατριωτών μας. Όσο η Τουρκία κατέχει παράνομα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας, η

πατρίδα μας παραμένει, σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και την εθνική μας υπόσταση, σε εμπόλεμη κατάσταση.

Η οικονομική επιβίωση του ψευδοκράτους και η εμπέδωση της κατοχής ενισχύονται με τη δική μας απερισκεπτη χρηματοδότηση και την έλλειψη διορατικότητας. Πώς μπορούμε να αξιώνουμε από τη διεθνή κοινότητα

στη συγκάλυψη των εγκλημάτων του. Η τουρκική στρατηγική δεν στοχεύει μόνο στα εδάφη μας: στοχεύει στην πλήρη αποσύνθεση της συνείδησής μας. Και, δυστυχώς, υποκύπτουμε, τροφοδοτώντας την ευημερία του κατακτητή. Είναι η απόλυτη, τραγική υποκρισία. Απαιτούμε από τη διεθνή κοινότητα να μην αναγνωρίσει το ψευδοκράτος,

“

‘Όποιος συνδιαλλάσσεται με την κατοχή και τροφοδοτεί τα ταμεία της Άγκυρας, υπογράφει το συμβόλαιο της εξορίας μας

να καταδικάσει την κατοχή, όταν εμείς οι ίδιοι –οι άμεσα θιγόμενοι– την συντηρούμε, καθιστώντας την βιώσιμη; Είναι αδιανόητο να λησμονούμε πως η οποιαδήποτε οικονομική ή πολιτική συνεργασία με τον εισβολέα, που αποσκοπεί στη νομιμοποίηση των τετελεσμένων της κατοχής, αγγίζει τα όρια της εσχάτης προδοσίας προς τα δίκαια της πατρίδας μας, αυτών που θυσιάστηκαν για την ελευθερία και τις θυσίες των προγόνων μας.

Κάθε διέλευση στα κατεχόμενα για ψώνια είναι πράξη εθνικής αυτοχειρίας. Κάθε αγορά μας ενισχύει τον θύτη και μας καθιστά συνένοχους

την ώρα που εμείς το νομιμοποιούμε έμπρακτα ως «εμπορικό μας εταίρο». Αυτή η ντροπιαστική αντίφαση ισοπεδώνει τα πάντα: μετατρέπει την προσφυγιά και το δράμα μας από ανοικτή πληγή σε μια «εμπορική συναλλαγή» στα μάτια των ξένων.

Το «εμπόριο» αυτό αποτελεί μια κρυφή διάβρωση της εθνικής μας συνείδησης και της ίδιας της κρατικής μας υπόστασης. Μετατρέπει την κατοχή σε μια φαινομενικά «φυσιολογική» κατάσταση, καθιστώντας μας συνένοχους στην εδραίωση των τετελεσμένων. Ας αναλογιστούμε τη μαύρη σελίδα της επιδημίας του αφθώδους πυρετού,

που αποδεκάτισε την κτηνοτροφία στις ελεύθερες περιοχές. Αυτή η τραγωδία δεν είναι ένα απλό «ατύχημα». Είναι το αποτέλεσμα του μολυσμένου σανού που εισήχθη ανεξέλεγκτα από τα κατεχόμενα, αποδεικνύοντας ότι η ανυπαρξία ελέγχων και η επαφή με το παράνομο καθεστώς αποτελούν θανάσιμη απειλή όχι μόνο για την εθνική μας υπόσταση, αλλά και για την οικονομία μας. Θυσιάζουμε την ασφάλεια και την ευημερία μας στον βωμό της εξοικονόμησης μερικών ευρώ. Εκεί κατήντησε η αξία της πατρίδας μας;

Ακόμη πιο απεχθής είναι η εμπορία των λεγόμενων «αντικών». Το να αγοράζουμε τα λεηλατημένα κειμήλια των εκτοπισμένων αδελφών μας, παρουσιάζοντάς τα ως εμπόρευμα, δεν αποτελεί απλώς μια πράξη αγοραπωλησίας: είναι η ωμή εμπορευματοποίηση του πόνου και της προσφυγιάς. Κάθε τέτοια κίνηση συνιστά κατάφωρη προσβολή προς τους νόμιμους ιδιοκτήτες και έμπρακτη νομιμοποίηση του εγκλήματος της εισβολής και του σφετερισμού.

Είναι, δυστυχώς, το επιστέγασμα μιας ευρύτερης κατάπτωσης: είναι αδιανόητο να μιλάμε για εθνική αξιοπρέπεια, όταν οι ίδιοι οι πολίτες τροφοδοτούν την οικονομία του κατακτητή, την ώρα που η Άγκυρα χρησιμοποιεί την Επιτροπή Ακίνητης Ιδιοκτησίας, το δόλιο εργαλείο «νομιμοποίησης»

της λεηλασίας και σφετερισμού. Δεν πρόκειται για μηχανισμό αποζημίωσης, αλλά για μοχλό ψυχολογικού εξαναγκασμού. Στοχεύει στην εξουθένωση του πρόσφυγα, υποχρεώνοντάς τον να απεμπολήσει το δικαίωμα ιδιοκτησίας του με αντάλλαγμα μια πενιχρή αποζημίωση. Είναι το τελικό, ύπουλο στάδιο του εγκλήματος: ο πρόσφυγας να υπογράψει ο ίδιος την παραίτησή του από την πατρίδα του, επικυρώνοντας οριστικά τα τετελεσμένα της κατοχής, δίνοντας άλλοθι στον εγκληματία κατακτητή.

Ας αφήσουμε τους ψευδο-εξωραϊσμούς. Η συνεργασία με τον κατακτητή δεν έχει ελαφρυντικά. Όποιος συνδιαλλάσσεται με την κατοχή και τροφοδοτεί τα ταμεία της Άγκυρας, υπογράφει το συμβόλαιο της εξορίας μας. Η κάθε υπογραφή σε μια «άδεια» ή μια συναλλαγή είναι ένα ακόμα καρφί στο φέρετρο της κατεχόμενης πατρίδας. Η ανοχή μας έχει εξαντληθεί. Η εθνική αυτοχειρία πρέπει να σταματήσει. Δεν μπορούμε να αξιώνουμε ελευθερία και δικαιοσύνη όσο οι ίδιοι υποσκάπτουμε τις πιθανότητες της πατρίδας μας. Η επιλογή είναι καθαρή: ή στεκόμαστε στο ύψος των περιστάσεων, αναλαμβάνοντας το κόστος της αξιοπρέπειάς μας, ή παραμένουμε οι ηθελημένοι χρηματοδοτές της κατοχής μας. Τα γιουσουφάκια του κατακτητή.

**Μόνιμος κάτοικος Μεμβορνής*

ΑΠΟΨΗ “
**ΔΑΝΟΣ Π.
ΣΟΥΚΙΟΥΡΟΓΛΟΥ***

Η ΔΔΟ, οι συγκλίσεις, το Διεθνές Δίκαιο, ο Ο.Η.Ε. και η Ε.Ε.

Η επίσκεψη του Γ.Γ. του Ο.Η.Ε. στην Κύπρο δημιούργησε μια προσδοκία και άνοιξε ένα παράθυρο ευκαιρίας για επιδίωξη λύσης του Κυπριακού με εφαρμογή κάποιων νέων ιδεών στη βάση της ΔΔΟ με πολιτική ισότητα, όπως προνοούν τα ψηφίσματα του Ο.Η.Ε. Αρχισαν να ακούγονται οι όροι «χαλαρή ομοσπονδία» και άλλες ιδέες στο πλαίσιο της ΔΔΟ με πολιτική ισότητα.

Δυο άλλες προϋποθέσεις που ακούγονται είναι οι συνομιλίες να αρχίσουν από εκεί που μείναμε και με βάση τις μέχρι τώρα συγκλίσεις. Όμως, κανείς δεν ξέρει με σαφήνεια πού μείναμε και οι συγκλίσεις είναι κάτι το πολύ αόριστο και ασαφές.

Πριν αρχίσει η τελική προσπάθεια, αν κάποτε ξεκινήσει, πρέπει να γίνει μια πολύ σαφής ενημέρωση του λαού για τις σημαντικές ορολογίες που θα είναι η βάση των συνομιλιών.

Πρέπει επιτέλους να διασαφηνιστεί ο όρος ΔΔΟ, ιδιαίτερα τώρα που της προσδίδουν και το επίθετο χαλαρή. Τα επίθετα προσδίδουν έναν επιπρόσθετο χαρακτηρισμό σε βασικές έννοιες. Οποιοδήποτε επίθετο –ή χαρακτηρισμό– προσδίδει κάποιος στην έννοια της ομοσπονδίας, αυτό δεν πρέπει να καταργεί το περιεχόμενο της βασικής έννοιας, δηλαδή του όρου ομοσπονδία. Οι διεθνείς συνταγματικοί κανόνες καθορίζουν με σαφήνεια πότε ένα κράτος είναι ομοσπονδία. Μάλιστα, οι διεθνείς

Η Κύπρος πρέπει να είναι ένα κανονικό κράτος, έστω και ως ΔΔΟ με πολιτική ισότητα, όπως προνοούν τα ψηφίσματα του Σ.Α.

συνταγματολόγοι έχουν καθορίσει επτά χαρακτηριστικά («attributes»), που είναι απαραίτητα για να θεωρείται ένα κράτος ομοσπονδία. Αν έστω κι ένα

από αυτά απουσιάζει, το κράτος δεν είναι ομοσπονδία, αλλά συνομοσπονδία.

Η δεύτερη ενημέρωση που πρέπει να έχουμε είναι ένας σαφής κατάλο-

γος των συγκλίσεων, δηλαδή όσων έχουν συμφωνηθεί μέχρι τώρα στις διαπραγματεύσεις. Και τι θα γίνει αν ανάμεσα στις συγκλίσεις υπάρχουν θέματα, που έχουν συμφωνηθεί, αλλά καταργούν ένα από τα χαρακτηριστικά («attributes»), που καθορίζουν αν το κράτος θα είναι ομοσπονδία ή συνομοσπονδία; Για παράδειγμα η πρόνοια της συμφωνίας Αναστασιάδη - Έρογλου, που καθορίζει ότι η κυριαρχία προέρχεται από τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους, είναι συμβατή με τον καθορισμό της ομοσπονδίας; Όλες οι συγκλίσεις είναι συμβατές με τα επτά χαρακτηριστικά («attributes»), που καθορίζουν την ομοσπονδία ή μερικές παραπέμπουν σε συνομοσπονδία; Αναμένουμε λεπτομερή ενημέρωση για τις συγκλίσεις.

Τα κοινά ανακοινωθέντα Χριστόφια - Ταλάτ και Αναστασιάδη - Έρογλου δεν ορίζουν ότι η Κ.Δ. θα μετεξελιχθεί σε «ΔΔΟ με πολιτική ισότητα», με μετεξέλιξη των δυο κοινοτήτων στα δυο συστατικά κράτιδια. Ορίζουν ότι η ΔΔΟ θα αποτελείται από δυο ισόσημα κράτιδια. Δηλαδή η Κ.Δ. θα καταργηθεί και θα υποβιβαστεί σε συνιστώσα πολιτεία και το ψευδοκράτος θα νομιμοποιηθεί και θα αναβαθμιστεί, και να αποτελέσουν τα ιδρυτικά κράτη της ΔΔΟ.

Η εφαρμογή της διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ και των αρχών του ευρωπαϊκού κεκτημένου δεν θα ισχύει για όλους τους

κατοίκους της ΔΔΟ, εφόσον δεν θα ισχύουν οι τρεις ελευθερίες, αλλά θα υπάρχουν περιορισμοί. Θα υπάρχουν δηλαδή μόνιμες παρεκκλίσεις από το ευρωπαϊκό κεκτημένο, διαφορετικά δεν θα μπορεί να υπάρχει ΔΔΟ με τους περιορισμούς της καταγωγής των πολιτών στα δυο κράτιδια.

Χαιρετίζουμε τη δήλωση του ΠτΔ, ότι δεν θα γίνει ο Πρόεδρος της διχοτόμησης, ούτε θα αποδεχθεί διάλυση ή κατάργηση της Κ.Δ. Πιστεύουμε ότι ο ΠτΔ θα παραμείνει ανένδοτος σε αυτές τις θέσεις, έστω και αν συγκρούονται με τις συγκλίσεις και τις πρόνοιες του πλαισίου Γκουτέρες. Και πιστεύουμε ότι δεν θα είναι ο Πρόεδρος μιας λύσης που θα νομιμοποιεί τη διχοτόμηση.

Καιρός να θυμηθούμε και να επαναφέρουμε τον βασικό όρο των διαπραγματεύσεων, ότι τίποτε δεν θεωρείται συμφωνημένο, αν δεν συμφωνηθούν όλα. Η Κύπρος πρέπει να είναι ένα κανονικό κράτος, έστω και ως ΔΔΟ με πολιτική ισότητα, όπως προνοούν τα ψηφίσματα του Σ.Α.

Και κάτι τελευταίο. Ο Γ.Γ. κάνει την τελευταία του προσπάθεια για λύση, πριν από τη λήξη της θητείας του. Είναι καλό πριν μας αποχαιρετήσει να δώσει γραπτά και με την υπογραφή του το πλαίσιο Γκουτέρες, για το οποίο υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις. Ιδιαίτερα αν αυτό το άτυπο έγγραφο τεθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, αν και όταν αρχίσουν.

ΑΠΟΨΗ “
**ΠΕΤΡΟΣ Θ.
ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ**

Το έγγραφο McGarry θα έχει την τύχη του εγγράφου Downer;

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ Δ.
ΣΥΜΕΟΥ*

Τα Ηνωμένα Έθνη προσέλαβαν, λένε οι ειδήσεις, τον διακεκριμένο συνταγματολόγο John McGarry (με καταγωγή από τη Βόρεια Ιρλανδία και ακαδημαϊκή έδρα στον Καναδά στο Queen’s University), για να συντονίσει την προσπάθεια για καταγραφή των συγκλίσεων που επιτεύχθηκαν μέχρι το Κραν Μοντανά. Δεν γνωρίζω αν το έγγραφο θα μείνει στην ιστορία με το όνομα του συνταγματολόγου, εύχομαι πάντως να μην έχει την ίδια τύχη που είχε το έγγραφο Downer, ειδικού συμβούλου του Γ.Γ. του ΟΗΕ την περίοδο 2008-2014.

Το έγγραφο Downer, 77 σελίδων, είχε τίτλο «Convergences 2008-2012», ετοιμάστηκε μετά από συστηματική εργασία 12 μηνών από την ομάδα των Ηνωμένων Εθνών και κατέγραψε το διαπραγματευτικό κεκτημένο της περιόδου 2008-2012, δηλαδή των συνομιλιών Χριστόφια-Ταλάι και Χριστόφια-Ερογλου. Συγκεκριμένα κατέγραψε α) τα σημεία στα οποία υπήρχε σύγκλιση και β) τα σημεία στα οποία υπήρχε ακόμη απόσταση αλλά υπήρχαν δυνατότητες γεφύρωσης.

Το έγγραφο παραδόθηκε στις δύο

πλευρές στις 30 Απριλίου 2013. Ο Αναστασιάδης, ωστόσο, ο οποίος είχε εκλεγεί δύο μήνες νωρίτερα Πρόεδρος της Δημοκρατίας, υποστήριξε ότι ενημερώθηκε ο ίδιος από το διπλωματικό του Γραφείο μόλις στις 16 Μαΐου. Εν πάση περιπτώσει, απέρριψε το έγγραφο αφού θεωρούσε ότι δεν δεσμευόταν από τις συγκλίσεις Χριστόφια. Στις 17 Μαΐου 2013 μάλιστα έστειλε επιστολή στον Μπιαν Κι Μουν, στην οποία κατηγορούσε τον Ντάουνερ και συνεργάτες του ότι δημιουργούσαν πολιτικές προσδοκίες για επανέναξη των συνομιλιών και ότι υπονόμειαν την αξιοπιστία της νέας κυβέρνησης. Την ίδια μέρα το έγγραφο διέρρευσε μέσω ιστοσελίδων όπως του sigmalive, energia.gr και hellas journal. Συνεπώς είναι στην κατοχή όλων των κομμάτων και άλλων που ενδιαφέρονται

για το Κυπριακό.

Παραδόξως, αν και το έγγραφο Ντάουνερ πετάχτηκε στον κάλαθο των αχρήστων, οι νέες συνομιλίες που ξεκίνησαν το 2014 μεταξύ Αναστασιάδη και Ερογλου είχαν ως αφετηρία, σε μεγάλο βαθμό, το έγγραφο αυτό.

Έχοντας κατά νουν την θλιβερή αυτή ιστορία, τίθενται εύλογα κάποια ερωτήματα:

α) Θα μπορέσει ο McGarry να ολοκληρώσει τη σύνταξη του εγγράφου σε μερικές εβδομάδες, δεδομένου ότι ο Ντάουνερ χρειάστηκε δώδεκα μήνες;

β) Θα γίνει το έγγραφο αποδεκτό από την τουρκοκυπριακή πλευρά, δεδομένου ότι η ηγεσία τους δεν αποδέχεται πλέον τη ΔΔΟ ως βάση λύσης;

γ) Θα γίνει το έγγραφο αποδεκτό στην ολότητα του από τη δική μας πλευρά,

δεδομένου ότι ο Πρόεδρος, όταν υπέβαλε την πρότασή του για ετοιμασία του τον περασμένο Ιανουάριο, άφησε να νοηθεί ότι αυτό υπόκειται σε έγκριση από τις δύο πλευρές;

δ) Θα δοθεί το έγγραφο στη δημοσιότητα, ώστε να γνωρίζουν τα κόμματα και οι πολίτες «πού φτάσαμε», αλλά και για να γίνει σύγκριση των συγκλίσεων Αναστασιάδη με τις συγκλίσεις Χριστόφια;

ε) Θα υπάρχουν σημαντικές διαφορές στις συγκλίσεις στο έγγραφο McGarry από αυτές στο έγγραφο Ντάουνερ;

στ) Αν οι διαφορές στις συγκλίσεις που καταγράφονται στα δύο έγγραφα είναι ασήμαντες, πώς δικαιολογείται η αχρήστευση από την πλευρά μας του πρώτου εγγράφου;

ζ) Αν στο νέο έγγραφο τα οφέλη για τη μια πλευρά είναι περισσότερα από τα οφέλη για την άλλη, σε σχέση με το αρχικό έγγραφο, δικαιολογείται η απόρριψή του από την πλευρά που απώλεσε οφέλη;

η) Αν η μια ή και οι δύο πλευρές απορρίψουν το έγγραφο, θα ξεκινήσουμε και πάλι από το μηδέν;

Είμαι εξ αυτών που επί σειρά ετών

αρθρογραφούσα υπέρ της ανάγκης να ζητηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη να καταγράψουν τις συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί. Η ιδέα επιτέλους υλοποιείται, μετά από πρόταση του Προέδρου, 9 ολόκληρα χρόνια μετά το Κραν Μοντανά. Εντούτοις ομολογώ ότι δεν είμαι ιδιαίτερα αισιόδοξος για το μέλλον του υπό συγγραφή εγγράφου.

Σε παλαιότερο άρθρο μου έγραφα: «Σαράντα πέντε χρόνια οι συνομιλίες διεξάγονται εντελώς αναποτελεσματικά. Σαράντα πέντε χρόνια “φακκούμεν γυρόν του μπάκαρη”. Χιλιάδες έγγραφα, papers και non papers, θέσεις, απαντήσεις στις θέσεις της άλλης πλευράς, προτάσεις, αντιπροτάσεις, γνωματεύσεις, συγκλίσεις και αποκλίσεις». Τα σαράντα πέντε χρόνια έγιναν, στο μεταξύ, πενήντα δύο.

Ας ελπίσουμε ότι δεν θα πεταχτεί και το έγγραφο McGarry στον κάλαθο και ότι δεν θα συνεχίσουμε να «φακκούμεν γυρόν του μπάκαρη». Μακάρι, χίλιες φορές μακάρι.

** LLB., M.Sc. (ULA), MRICS
Πρώην επικεφαλής/μέλος της ε/κ ομάδας εργασίας για το περιουσιακό*

“
Ας ελπίσουμε ότι δεν θα πεταχτεί και το έγγραφο McGarry στον κάλαθο και ότι δεν θα συνεχίσουμε να «φακκούμεν γυρόν του μπάκαρη». Μακάρι, χίλιες φορές μακάρι

Πολλοί σωτήρες για τον προεδρικό θώκο

ΑΠΟΨΗ “
ΚΡΙΣ
ΜΙΧΑΗΛ

Στην πολιτική, όπως και στη ζωή, όταν κάποιοι αντιλαμβάνονται ότι οι συνθήκες διαμορφώνονται ευνοϊκά, σπεύδουν να εμφανιστούν ως η λύση στα προβλήματα του τόπου. Ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2028, η συζήτηση για υποψηφιότητες έχει ήδη αρχίσει, παρότι απομένει σημαντικό χρονικό διάστημα. Και μαζί της εμφανίζονται και οι αυτόκλητοι «σωτήρες», εκείνοι που παρουσιάζονται ως η αναγκαία εναλλακτική σε ένα πολιτικό σκηνικό που πράγματι αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις.

Μια από τις περιπτώσεις που προκαλούν εύλογα ερωτήματα είναι εκείνη του Ανδρέα Μαυρογιάννη. Ενός ανθρώπου που υπηρέτησε επί σειράν ετών την Κυπριακή Δημοκρατία από σημαντικές θέσεις και ο οποίος ανέλαβε, επί προεδρίας Νίκου Αναστασιάδη, τη θέση του διαπραγματευτή για το Κυπριακό. Η ιδιότητα αυτή δεν ήταν διακοσμητική. Προϋπέθετε συμμετοχή στη διαμόρφωση, υπεράσπιση και προώθηση της διαπραγματευτικής γραμμής της πλευράς μας.

Γι’ αυτό ακριβώς η σημερινή δημόσια τοποθέτηση του κ. Μαυρογιάννη δικαιολογεί αυστηρά πολιτικά ερωτήματα. Ιδιαίτερα όταν οι θέσεις που προβάλλει σήμερα εμφανίζονται σε αρκετά σημεία διαφορετικές από εκείνες που συνδέθηκαν με τη διαπραγματευτική πορεία που ακολούθησε η Κυπριακή Δημοκρατία μέχρι το Κραν Μοντανά.

Στο Κραν Μοντανά, ο κ. Μαυρογιάννης δεν ήταν εξωτερικός παρατηρητής. Ήταν ο άνθρωπος που συμμετείχε από την πρώτη γραμμή στις συνομιλίες και

γνώριζε εκ των έσω τα δεδομένα, τις δυσκολίες, τις συγκλίσεις και τις διαφορές. Γνώριζε, επομένως, πολύ καλύτερα από τους περισσότερους τι είχε κατατεθεί στο τραπέζι και ποια ήταν τα περιθώρια που υπήρχαν.

Σήμερα, όταν ασκεί κριτική στην πολιτική Αναστασιάδη, οφείλει να απαντήσει καθαρά: Πού ακριβώς διαφοροποιείται από τη γραμμή που ο ίδιος υπηρετούσε ως διαπραγματευτής; Ποιες συγκεκριμένες θέσεις θεωρεί

σήμερα λανθασμένες; Και, κυρίως, ποια είναι η εναλλακτική πρόταση που εισηγείται;

Δεν αρκούν οι γενικόλογες αναφορές, ούτε η διπλωματική διατύπωση. Το Κυπριακό δεν είναι επικοινωνιακή άσκηση. Είναι ζήτημα στρατηγικής, ασφάλειας και επιβίωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο πολίτης δικαιούται να γνωρίζει τι ακριβώς προτείνει ο καθένας και όχι να καλείται να αξιολογήσει πρόσωπα στη βάση

αόριστων διακηρύξεων.

Το ζήτημα γίνεται ακόμη πιο ενδιαφέρον πολιτικά όταν οι σημερινές τοποθετήσεις του κ. Μαυρογιάννη συγκλίνουν σε αρκετά σημεία με θέσεις που διαχρονικά υποστηρίζει το ΑΚΕΛ, κόμμα με το οποίο είχε συμπράξει στην προεδρική εκλογική αναμέτρηση του 2023 και με το οποίο, σύμφωνα με όσα συζητούνται δημόσια, ενδέχεται να αναζητήσει εκ νέου κοινό βηματισμό.

Εδώ προκύπτει η ουσία της πολιτικής συνέπειας. Αν σήμερα ο κ. Μαυρογιάννης θεωρεί ότι η προηγούμενη πολιτική ήταν λανθασμένη και ότι πρέπει να ακολουθηθεί διαφορετική πορεία, έχει κάθε δικαίωμα να το υποστηρίξει. Έχει όμως και την υποχρέωση να εξηγήσει πότε και γιατί άλλαξε άποψη. Δεν είναι πειστικό να παρουσιάζεται μια διαφορετική πολιτική ως αυτονόητη,

χωρίς προηγούμενων να εξηγείται η προσωπική συμμετοχή στην προηγούμενη.

Η πολιτική διαδρομή του καθενός αποτελεί μέρος της δημόσιας αξιολόγησής του. Και για έναν ενδεχόμενο υποψήφιο για την Προεδρία, η συνέπεια λόγων και πράξεων δεν είναι λεπτομέρεια. Είναι προϋπόθεση αξιοπιστίας.

Αν ο κ. Μαυρογιάννης θεωρεί σήμερα ότι οι θέσεις που υποστήριξε ή υπηρετούσε στο Κραν Μοντανά δεν αποτελούν πλέον τη σωστή βάση για το Κυπριακό, ας το πει ευθέως. Αν πιστεύει ότι η σημερινή προσέγγιση του ΑΚΕΛ είναι η ορθή, ας εξηγήσει με σαφήνεια γιατί. Και αν υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο για την επανέναξη και την προοπτική των συνομιλιών, ας το καταθέσει δημόσια.

Οι προεδρικές εκλογές δεν πρέπει να μετατραπούν σε διαγωνισμό προσωπικών φιλοδοξιών, ούτε σε αναζήτηση του εκάστοτε «σωτήρα». Ούτε η Κύπρος χρειάζεται πολιτικές μεταμορφώσεις ανάλογα με τις προεκλογικές ανάγκες. Χρειάζεται πρόσωπα που να μπορούν να εξηγήσουν με καθαρότητα τι υποστήριξαν, τι πιστεύουν σήμερα και τι προτείνουν για αύριο.

Ο κ. Μαυρογιάννης έχει κάθε δικαίωμα να διεκδικήσει την Προεδρία. Έχει όμως και την υποχρέωση να κριθεί για ολόκληρη την πολιτική του διαδρομή. Και ειδικά για το Κραν Μοντανά, όπου δεν ήταν απλώς παρών, αλλά είχε θεσμικό και ουσιαστικό ρόλο. Εκεί βρίσκεται το μέτρο της πολιτικής του συνέπειας. Και εκεί οφείλει να δώσει τις πιο καθαρές απαντήσεις.

“
Ο πολίτης δικαιούται να γνωρίζει τι ακριβώς προτείνει ο καθένας και όχι να καλείται να αξιολογήσει πρόσωπα στη βάση αόριστων διακηρύξεων

Αυτοκτονική ενσυναίσθηση: Η «συμπόνια» που σκότωσε τον Τζέισον Άρντεϊ

ΑΠΟΨΗ

ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ*

Την Παρασκευή, 14/8, ο Τζέισον Άρντεϊ βρέθηκε νεκρός στο σπίτι του στο νότιο Λονδίνο. Ήταν 41 ετών. Λίγες μέρες νωρίτερα είχε παραιτηθεί από το Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ, όπου το 2023 είχε τιμηθεί ως ο νεότερος μαύρος καθηγητής στην ιστορία του. Η Αστυνομία χαρακτήρισε τον θάνατο αναπάντεχο, αλλά όχι ύποπτο. Ο Σάιμον Μπάρον-Κοέν, επικεφαλής του Κέντρου Έρευνας για τον Αυτισμό του Κέιμπριτζ, είπε ότι ο Άρντεϊ του έστειλε ένα τελευταίο μήνυμα εκείνο το πρωί, λέγοντας πως δεν άντεχε να συνεχίσει.

Οι αντιδράσεις χωρίστηκαν σε μια γνώριμη γραμμή. Η Ζάρα Σουλτάνα, αριστερή βουλευτής, δήλωσε ότι ένας λευκός ακαδημαϊκός της μεσαίας τάξης δεν θα είχε ποτέ κυνηγηθεί έτσι. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Ιμπραχίμ Χ. Κένι δημοσίευσε ένα άρθρο με τίτλο «Τα ΜΜΕ λιντοάρισαν τον Τζέισον Άρντεϊ». Δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι γέμισαν την πλατεία Τραφάλγκαρ. Η αφήγησή τους είναι απλή. Ένας μαύρος ακαδημαϊκός καταστράφηκε από έναν ρατσιστικό Τύπο.

Γράφοντας σήμερα, ο Ντάγκλας Μάρει χαρακτηρίζει αυτήν την αφήγηση αναληθή. Υποστηρίζει ότι εκείνοι που πρόδωσαν τον Άρντεϊ δεν ήταν οι δημοσιογράφοι, που τελικά έκαναν

Η αληθινή ισότητα σημαίνει ένα μέτρο για όλους. Κρίνεις τη δουλειά, όχι το χρώμα του ανθρώπου, και την κρίνεις με τον ίδιο τρόπο είτε είναι λευκός είτε μαύρος

“

ερωτήσεις, αλλά το πλήθος, που για χρόνια του έλεγε ότι ήταν ιδιοφυΐα. Στα απομνημονεύματά του Άρντεϊ, «Great and Unfortunate Things», ο Μάρει βρήκε σελίδα μετά τη σελίδα ανθρώπους που τον διαβεβαίωναν πως ήταν μια θεϊκή δύναμη. Ο Γουάν Γι Ζου έγραψε για τους ακαδημαϊκούς που παραγκωνίστηκαν για να ανέβει ο Άρντεϊ, και για εκείνους που δέχτηκαν απειλές επειδή τόλμησαν να τον αμφισβητήσουν. Ο Τζον ΜακΓουόρτερ πήγε ακόμη πιο μακριά. Ο ίδιος ο διορισμός, υποστήριξε, ήταν ένα είδος ρατσισμού. Μια κουλτούρα τόσο απεγνωσμένη να επαινέσει έναν μαύρο ακαδημαϊκό, ώστε ποτέ δεν έλεγε αν ο έπαινος ήταν άξιος.

Εδώ τα γεγονότα έχουν σημασία, και είναι πιο μπερδεμένα απ' όσο παραδέχεται κάποια από τις δύο πλευρές. Ο Άρντεϊ αρνήθηκε τη λογοκλοπή και παραδέχτηκε μόνο λάθη. Το Πανεπιστήμιο Λίβερπουλ Τζον Μουρς, που του απένειμε το διδακτορικό, εξέτασε τις καταγγελίες και τον αθώωσε. Το Κέιμπριτζ αρχικά απέρριψε τις κατηγορίες ως μια βδελυρή εκστρατεία, και έπειτα άνοιξε μια έρευνα για τον διορισμό του που ποτέ δεν ολοκληρώθηκε. Πέθανε πριν βγει οποιαδήποτε ετυμηγορία. Έτσι, η έντιμη θέση δεν είναι ότι αποκαλύφθηκε ένας αποδεδειγμένος απατεώνας. Είναι ότι ένα βουνό από εξωπραγματικούς ισχυρισμούς αφέθηκε να μεγαλώνει για χρόνια, και σχεδόν σε κανέναν δεν επιτράπηκε να το ελέγξει.

Και τι βουνό. Ο Άρντεϊ έλεγε ότι δεν μίλησε μέχρι τα 11 του και δεν μπορούσε να διαβάσει μέχρι τα 18, κι όμως πήρε διδακτορικό πριν κλείσει τα 30. Η επικεφαλής της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του Κέιμπριτζ περιέγραψε το έργο του ως το καλύτερο στον κόσμο. Μιλούσε για μια σειρά σοβαρών ιατρικών παθήσεων και για αθλητικά κατορθώματα αντοχής, που θα ήταν αξιοσημείωτα ακόμη και για επαγγελματίες αθλητές. Φέρεται να έλεγε σε γνωστούς του ότι τα απομνημονεύματά του του απέφεραν προκαταβολή επτά ψη-

φίων. Κάποια από αυτά μπορεί να είναι αληθινά. Πολλά, μόλις κάποιος κοιτάξεν επιτέλους από κοντά, δεν στέκονταν.

Αυτό είναι το κομμάτι που η Αριστερά δεν μπορεί να ανικρίσει. Η μηχανή που ανέβασε τον Άρντεϊ τόσο ψηλά είναι η ίδια μηχανή που τον έκανε αδύνατο να αμφισβητηθεί στην πορεία προς τα πάνω. Όταν ο έπαινος μοιράζεται με κριτήριο το χρώμα του δέρματος αντί για την ίδια τη δουλειά, ο έλεγχος αρχίζει να μοιάζει με μισαλλοδοξία. Ο κριτής που λέει ότι μια παραπομπή είναι λανθασμένη, γίνεται ρατσιστής. Ο συνάδελφος που λέει ότι τα νούμερα δεν μπορεί να ισχύουν, γίνεται μέρος ενός σχεδίου. Έτσι, κανείς δεν το λέει. Οι ισχυρισμοί στοιβάζονται όλο και ψηλότερα. Ο άνθρωπος, ακούγοντας από παντού ότι είναι ένα ταλέντο που εμφανίζεται μία φορά στη γενιά, καταλήγει να το πιστεύει.

Αυτό δεν είναι καλοσύνη. Είναι το αντίθετο. Η αληθινή ισότητα σημαίνει ένα μέτρο για όλους. Κρίνεις τη δουλειά, όχι το χρώμα του ανθρώπου, και την κρίνεις με τον ίδιο τρόπο είτε είναι λευκός είτε μαύρος. Αυτό είναι το ιδανικό που δεν βλέπει χρώμα, και είναι η μόνη εκδοχή δικαιοσύνης που δεν ταξινομεί τους ανθρώπους κατά φυλή. Η ισότητα των αποτελεσμάτων κάνει ακριβώς αυτήν την ταξινόμηση. Αποφασίζει εκ των προτέρων ποιος πρέπει να πετύχει, ύστερα αφαιρεί τις τριβές που θα τον είχαν δοκιμάσει, και ονομάζει αυτήν την αφαίρεση δικαιοσύνη.

Η τριβή δεν είναι σκληρότητα. Είναι προστασία. Ο λευκός ακαδημαϊκός που φαντάζεται η Σουλτάνα δεν γλιτώνει από τον έλεγχο. Τον δέχεται συνεχώς, σε μικρές δόσεις, από το πρώτο του κίολας σεμινάριο, κι ακριβώς γι αυτό σπάνια καταστρέφεται από αυτόν όλος μαζί. Ο Άρντεϊ στερήθηκε αυτήν τη συνηθισμένη, χωρίς λάμψη διόρθωση, επειδή το να τον διορθώσεις έμοιαζε με επίθεση στους ανθρώπους του. Τοποθετήθηκε σε ένα βάθρο πάνω στο οποίο κανένας άνθρωπος δεν θα μπορούσε να σταθεί, κι έπειτα το βάθρο τραβήχτηκε μέσα σε μία μόνο εβδομάδα.

Τίποτα από αυτά δεν δικαιολογεί το ομαδικό κράξιμο. Ο χλευασμός, η φρενίτιδα των ταμπλόιντ, ο όχλος στο διαδίκτυο, όλα αυτά είναι άσχημα, κι εκείνοι που τα τάσαν οφείλουν να το κουβαλήσουν. Όμως το κράξιμο είναι η δεύτερη πράξη. Η πρώτη πράξη ήταν η κολακεία. Μια κουλτούρα που λέει σε έναν άνθρωπο ότι είναι θεός, και τιμωρεί όποιον ελέγχει, έχει ήδη αποφασίσει πως τελειώνει η ιστορία.

Η Αριστερά θα το ονομάσει ενοχοποίηση του θύματος. Είναι το αντίστροφο. Είναι το ερώτημα γιατί εκείνοι που ισχυρίζονταν ότι αγαπούσαν τον Τζέισον Άρντεϊ ήταν αυτοί που φρόντισαν να μην του πει ποτέ κανείς την αλήθεια.

Ο πιο αποτελεσματικός οδηγός ενός θεραπευτή είναι η συμπόνια.

* Επίκουρος Καθηγητής Νομικής στο Λονδίνο με εξειδίκευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Φιλοσοφία Δικαίου

Η ΧΜ αρωγός στην παιδική ψυχική υγεία

Στο πλαίσιο του πολυσχιδούς προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που υλοποιεί, ο Όμιλος ΧΜ υπέγραψε στις 5 Αυγούστου συμφωνία συνεργασίας με τον Διεθνή Ανθρωπιστικό Οργανισμό “Hope For Children” CRC Policy Centre, με στόχο τη στήριξη και την προαγωγή της παιδικής ψυχικής υγείας στην Κύπρο. Το Συμβουλευτικό Κέντρο Παιδιού και Οικογένειας ΧΜ θα στεγαστεί σε ένα διατηρητέο κτήριο στην περιοχή του Αγίου Ανδρέα, στη Λευκωσία, το οποίο έχει παραχωρηθεί στο Hope For Children από το Σωματείο MANA, και θα στελεχωθεί με εξειδικευμένους επαγγελματίες του Οργανισμού. Η αναπαλαίωση του διατηρητέου κτιρίου θα γίνει με τη χρηματοδότηση του Ομίλου ΧΜ, που θα είναι ο κύριος χρηματοδότης του όλου έργου. Ο Οργανισμός Hope For Children θα έχει την ευθύνη της λειτουργίας του Συμβουλευτικού Κέντρου, που θα προσφέρει δωρεάν υπηρεσίες ψυχικής υγείας και παρεμφερείς ψυχοκοινωνικές, κοινωνικές και νομικές υπηρεσίες σε παιδιά και οικογένειες που τις χρειάζονται, ακολουθώντας τα υψηλά επαγγελματικά πρότυπα που ήδη εφαρμόζει. Στο νέο, ειδικά διαμορφωμένο και φιλικό προς τα παιδιά κτήριο, θα παρέχονται όλες οι εξειδικευμένες υπηρεσίες που προσφέρει ο Οργανισμός Hope For Children στην Κύπρο, μέσα από μια πολυθεματική προσέγγιση. Οι υπηρεσίες αυτές απευθύνονται, μεταξύ άλλων, σε ανάδοχα παιδιά και ανάδοχους γονείς, σε παιδιά που έχουν βιώσει ενδοοικογενειακή βία ή σχολικό

εκφοβισμό, σε παιδιά με παραβατική συμπεριφορά, και σε εφήβους και παιδιά που αντιμετωπίζουν ψυχοκοινωνικές δυσκολίες και προκλήσεις. Στόχος του Συμβουλευτικού Κέντρου είναι ν’ ανταποκριθεί στη ραγδαία αυξανόμενη ανάγκη για εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες ψυχικής υγείας για παιδιά και οικογένειες. Οι υφιστάμενες υπηρεσίες παιδικής ψυχικής υγείας στην Κύπρο βρίσκονται υπό έντονη πίεση, έχοντας να διαχειριστούν αυξανόμενη ζήτηση και μεγάλες λίστες αναμονής. Το Συμβουλευτικό Κέντρο Παιδιού και Οικογένειας ΧΜ θα μπορεί να εξυπηρετήσει 300 με 500 ευάλωτα παιδιά και τις οικογένειές τους κάθε χρόνο, προσφέροντας ολιστική στήριξη κάτω από μια ενιαία στέγη. Το έργο αυτό, που αποσκοπεί ν’ αποτελέσει μια διαχρονική παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές, αντανακλά την

προσήλωση του Ομίλου ΧΜ στην προαγωγή της ευημερίας των παιδιών, στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των οικογενειών και στην ενδυνάμωση των κοινοτήτων στην Κύπρο. Για την επίτευξη αυτού του μεγάλου στόχου, ο Όμιλος ΧΜ επέλεξε να συνεργαστεί με το Hope For Children, έναν διεθνή και ανεξάρτητο Οργανισμό, που εφαρμόζει προγράμματα για την ομαλή ανάπτυξη κάθε παιδιού μέσα σε ένα ασφαλές περιβάλλον, με πρόσβαση στην κατάλληλη εκπαίδευση και υγειονομική φροντίδα. Στην Κύπρο, ο Οργανισμός εργοδοτεί πέραν των 110 επαγγελματιών υγείας, συμβούλων, εκπαιδευτικών και φροντιστών, με στόχο την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, με βάση τα πρότυπα και τις αρχές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Χατζηγιάννη Κλειώ, Λεωφ. Λάρνακος 129, δίπλα από το κατάστημα Ανδρέα Χαραλάμπους, τηλ.: 22333311, 22436322. Σολωμού Ουρανία, Λεωφ. Στροβόλου & Πύθωνος 4, δίπλα από Γυάλινη Πολυκατοικία, Στρόβολος, τηλ.: 22313123, 22283622. Παπαπρακλέους Ιωάννα, Κυριάκου Μάτση 10, 100 μ. από τον Αστυνομικό Σταθμό Αγίου Δομετίου, δίπλα από το πρατήριο ESSO, Έγκωμη, τηλ.: 22355350. Κωνσταντίνου Δημήτρης, Στασάνδρου 26 Α, Μετοχικό Φαρμακείο ΣΕΚ, τηλ.: 22764691. Κίτσα Μαρίνα, Λεωφ. Κυριάκου Μάτση 21Γ & Σάμου, στα φώτα τροχαίας, Άγιοι Ομολογητές, τηλ.: 22441780, 22420506. Αντωνίου Ανδρέας, Ιωάννη Κρανιδιώτη 111, έναντι φούρνου Vienna, Λατσιά, τηλ.: 22105395.

ΛΕΜΕΣΟΣ

Μαλιώτη Χρυσάνθη, Γεωργίου Αβέρωφ 26, βόρεια φώτων FOUI, πλησίον Λυκείου Αγίου Ιωάννη, τηλ.: 25567939, 99461515. Παστελλάς Κώστας, Γλάδστωνος 88, έναντι EUROBANK, τηλ.: 25344040, 25727221. Παναγή Χρίστος, Αριάδνης 7, Μουτταγιάκα, μεταξύ κινηματογράφου K-Cinplex και υπεραγοράς METRO, τηλ.: 25320300, 97601061. Βασιλείου Άριστος, Λεωφ. Γρίβα Διγενή 63, έναντι ψισταριάς Καπάτσο, τηλ.:

25580906, 99444906. Κίρκοβα-Ανδρέου Σάσια, Χαράλαμπου Φτερούδη 2, Ανοικοδόμησης - Αγ. Αθανασίου, Άγιος Αθανάσιος, τηλ.: 25725558, 25588033.

ΛΑΡΝΑΚΑ

Κωνσταντίνου Μάριος, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου Γ 44, Αραδίππου, έναντι φούρνου Ζορνά & δίπλα από φούρνο Μέγαρτον, τηλ.: 24102920, 99765384. Ευλαβής Ανδρέας, Γρηγόρη Αυξεντίου και Νικοδήμου Μυλωνά, γωνία, Μέγαρο Κάριδερς, φώτα Αμερικανικής Ακαδημίας, τηλ.: 24651317, 24662689. Παπαχρίστου Ελισάβετ, Λεωφ. Παπανικολή 31 Α, δρόμος Σταδίου Ανόρθωσης, τηλ.: 24634390, 96323458.

ΠΑΦΟΣ

Παπαδοπούλου Χριστιάνα, Ελλάδος 83, έναντι υπεραγοράς ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ, τηλ.: 26931339, 99513254. Πατατού Νικολέτα, Ανεξαρτησίας 25, δρόμος Τεχνικής Σχολής προς Debenhams KORIVOS, τηλ.: 26950510, 99578224. Γαβριήλ Γιάννης, Μακαρίου Γ 11, Πόλις Χρυσοχούς, τηλ. 26321167, 99413411.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Κύζας Παναγιώτης, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου Γ 82, Παραλίμνι, τηλ.: 23823270, 23823308. Λεοντίου Αντωνία, Ελευθερίας 71, δρόμος φούρνου Θημυνιά, Δερύνεια, τηλ.: 23821380.

ΚΕΝΤΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΠΙ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 22502019, Ιπποκράτειο Νοσοκομείο, 6-12 Ψαρών, 2408 Έγκωμη.
ΛΕΜΕΣΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 25200194, Mediterranean Hospital, Στυγός 9, 3117 Αγία Φύλα.
ΛΑΡΝΑΚΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 24636343, Ιατρικό Κέντρο Αγία Μαρίνα, Παύλου Βαλδασερίδη 10, 6018 Λάρνακα.
ΠΑΦΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για

παιδιά, 26848113, Ιδιωτικό Νοσοκομείο Ευαγγελισμός, Βασιλέως Κωνσταντίνου 82, 8021 Πάφος.
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 23849400, Πολυκλινική Λπτά, Λεωφόρος Σωτήρας 8, 5286 Παραλίμνι.
Ώρες λειτουργίας: 11.00 – 17.00.
Επιπρόσθετα, το τηλεφωνικό κέντρο θα ξεκινά τη λειτουργία του 30 λεπτά πριν από την έναρξη λειτουργίας των ΥΕ.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Καλοψίδας ανακοινώνει ότι την Κυριακή, 30 Αυγούστου 2026, θα πραγματοποιηθεί ο εορτασμός του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου για το κατεχόμενο χωριό, στον ιερό ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ και Αγίας Μαρίας στο Δασάκι Άκνας και προσκαλεί όλους τους Καλοψιδιώτες να παραστούν. Το εορταστικό πρόγραμμα περιλαμβάνει: Θεία Λειτουργία, κατάθεση στεφάνων και δεξίωση στην αίθουσα της εκκλησίας, μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούμε την Κυριακή, 30/8/2026, στον ιερό ναό Αγίου Μηνά στο Γέρι, το ετήσιο μνημόσυνο των ηρώων της ΕΟΚΑ

ΙΩΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ και ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΛΟΚΑΣΗ

που έπεσαν μαχόμενοι για την απελευθέρωση της Κύπρου από τη βρετανική αποικιοκρατία και για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, κατά την ιστορική μάχη του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, στις 31/8/1956, καθώς και του ήρωα

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΚΟΥΛΛΗ

και καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη τους να παραστούν.

Της Θείας Λειτουργίας και του μνημοσύνου θα προϊστάται ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος.

Επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκος Χριστοδουλίδης.

Οικογένειες των ηρώων και το Σωματείο Δικέφαλος Γερίου

ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΒΑΘΡΟ ΣΕ ΜΙΑΝ ΑΚΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΤΗΣΗ

ΤΑΒΑΝΙ ΤΟΥ ΜΑΝΟΛΟ... Ο ΟΥΡΑΝΟΣ

Ο Εμμανουήλ Καραλής πέρασε τα 6,16 μ. στη Λωζάννη, λίγες ημέρες μετά το αργυρό του Μπέρμιγχαμ, επιβεβαιώνοντας ότι ζει την πιο μεγάλη περίοδο της καριέρας του

Κυριακή βράδυ, Μπέρμιγχαμ. Ο Εμμανουήλ Καραλής περνά τα έξι μέτρα, κρεμά στο στήθος το αργυρό μετάλλιο του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος και υποχρεώνει τον Μόντο Ντουπλάντις να φτάσει μέχρι τα 6,15 μ. για να τον αφήσει πίσω του. Πέμπτη βράδυ, Λωζάννη. Ξανά φόρα, κοντάρι στο σκάμμα και πτήση στα 6,16 μέτρα, σε ύψος που πριν από τον Έλληνα είχε αγγίξει στον ανοικτό στίβο μόνο ο Σουηδός φαινόμενο.

Όλα μέσα σε τέσσερις ημέρες.

Στα 26 του, ο «Μανόλο» έχει μεταφέρει τη δική του κλίμακα σε άλλα ύψη. Τα 6,17 μ. στον κλειστό και τα 6,16 μ. στον ανοικτό τον έχουν φέρει σε μια περιοχή που έχει φιλοξενήσει ελάχιστους στην ιστορία του αγωνίσματος. Στα μεγάλα ραντεβού παραμένει στον αγώνα όταν ο πήχης περνά τα έξι μέτρα και οι περισσότεροι έχουν ήδη ολοκληρώσει τις προσπάθειές τους.

Τέσσερις μέρες, δύο μεγάλες πτήσεις

Το αργυρό του Μπέρμιγχαμ αρκούσε από μόνο του για μια σπουδαία εβδομάδα. Ο Καραλής πέρασε τα 6,00 μ., εξασφάλισε τη δεύτερη θέση και συνέχισε να ρισκάρει. Ο Ντουπλάντις ανέβηκε στα 6,15 μ. και πέτυχε ρεκόρ αγώνων για να κατακτήσει τον τίτλο.

Τέσσερις ημέρες αργότερα, στην Place de la Navigation της Λωζάννης, περισσότεροι από 5.000 θεατές στριμώχθηκαν γύρω από τον διάδρομο. Ο πήχης ανέβαινε, οι αντίπαλοι αποχωρούσαν και οι Ντουπλάντις - Καραλής συνέχιζαν.

Στα 6,16 μ. ο Έλληνας χρειάστηκε δύο προσπάθειες. Στη δεύτερη πέρασε καθαρά και συντριβώντας κατά οκτώ εκατοστά το πανελλήνιο ρεκόρ ανοικτού των 6,08 μ. Η Athletissima κατέγραψε παράλληλα κάτι πρωτόγνωρο: ποτέ δύο άνδρες στον ίδιο αγώνα δεν είχαν φτάσει τόσο ψηλά. Ο Ντουπλάντις πέρασε στη συνέχεια τα 6,21 μ., με τον Καραλή δεύτερο.

Κι όμως, ο Μανόλο δεν σταμάτησε εκεί. Επιτέθηκε στα 6,21 μ. και, έχοντας μία τελευταία προσπάθεια, ζήτησε 6,26 μ.

Το άλμα χάθηκε. Ο στόχος όμως είχε ήδη μετακινηθεί.

Ο Καραλής ζήτησε αμέσως τον επόμενο πήχη.

Ο Καραλής των έξι μέτρων

Μέχρι πρόσφατα, κάθε πέρασμα πάνω από τα έξι μέτρα αποτελούσε είδηση από μόνο του. Για τον Καραλή το συγκεκριμένο ύψος έχει πλέον αποκτήσει διαφορετική σημασία. Από εκεί αρχίζουν οι βραδιές στις οποίες διεκδικεί μετάλλια και ρεκόρ.

Τον Αύγουστο του 2025, στον Βόλο, πέρασε τα 6,08 μ. και ανέβηκε τότε

Όλα τα μετάλλια του Μανόλο στις μεγάλες διεθνείς διοργανώσεις

ΑΝΔΡΩΝ				
ΕΤΟΣ	ΠΟΛΗ	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΜΕΤΑΛΛΙΟ	ΥΨΟΣ
1. 2023	Κωνσταντινούπολη	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα κλειστού	Αργυρό	5,80 μ.
2. 2024	Γλασκώβη	Παγκόσμιο Πρωτάθλημα κλειστού	Χάλκινο	5,85 μ.
3. 2024	Ρώμη	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα	Αργυρό	5,87 μ.
4. 2024	Παρίσι	Ολυμπιακοί Αγώνες	Χάλκινο	5,90 μ.
5. 2025	Άπελντορν	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα κλειστού	Χρυσό	5,90 μ.
6. 2025	Ναντζίγκ	Παγκόσμιο Πρωτάθλημα κλειστού	Αργυρό	6,05 μ.
7. 2025	Τόκιο	Παγκόσμιο Πρωτάθλημα	Αργυρό	6,00 μ.
8. 2026	Τόρουν	Παγκόσμιο Πρωτάθλημα κλειστού	Αργυρό	6,05 μ.
9. 2026	Μπέρμιγχαμ	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα	Αργυρό	6,00 μ.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ				
ΕΤΟΣ	ΠΟΛΗ	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΜΕΤΑΛΛΙΟ	ΥΨΟΣ
10. 2015	Κάλι	Παγκόσμιο Πρωτάθλημα K18	Χάλκινο	5,20 μ.
11. 2016	Τιφλίδα	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα K18	Χρυσό	5,45 μ.
12. 2019	Γκέβλε	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα K23	Αργυρό	5,60 μ.
13. 2021	Ταλίν	Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα K23	Αργυρό	5,65 μ.

* Δεν περιλαμβάνονται Βαλκανικά, Ευρωπαϊκοί Αγώνες και άλλες διοργανώσεις εκτός του βασικού διεθνούς κορμού.

στην τέταρτη θέση της παγκόσμιας λίστας όλων των εποχών. Μπροστά του βρίσκονταν μόνο Ντουπλάντις, Λαβιλενί και Μπούμπκα.

Έξι μήνες αργότερα, στην Παιανία, πέταξε στα 6,17 μ. και βρέθηκε δεύτερος στην ιστορική κατάταξη των προσωπικών επιδόσεων. Λαβιλενί και Μπούμπκα πέρασαν πίσω από το όνομα του Έλληνα.

Το σημαντικότερο τίλεον βρίσκεται στη συνέπεια. Τα 6,00 μ. στο Παγκόσμιο του Τόκιο το 2025 συνοδεύτηκαν από αργυρό μετάλλιο. Τον Μάρτιο του 2026 πέρασε τα 6,05 μ. για ακόμη ένα παγκόσμιο αργυρό στον κλειστό. Ακολούθησαν τα 6,00 μ. του Μπέρμιγχαμ και τα 6,16 μ. της Λωζάννης.

Ο Καραλής έχει αποκτήσει διάρκεια στα ύψη όπου μοιράζονται τα μεγάλα μετάλλια.

έχει φτάσει εκτός από εμένα».

Ο ίδιος ο Μανόλο έχει περιγράψει την παρουσία του Ντουπλάντις στη δική του πορεία με μία λέξη: «ευλογία». Βλέποντας τον φίλο και αντίπαλό του να ανεβάζει διαρκώς τον πήχη, σκέφτεται: «αν μπορεί αυτός, γιατί όχι κι εγώ;».

Γνωρίζονται από τα εφηβικά χρόνια. Έντεκα χρόνια αργότερα, ο ένας βρίσκεται στην κορυφή της ιστορίας του αγωνίσματος και ο άλλος πιο κοντά στα ύψη του από οποιονδήποτε άλλο.

Ατυχος ο Μανόλο που βρήκε μπροστά του τον Ντουπλάντις; Στη συγκομιδή χρυσών μεταλλίων, σαφώς του έχει στοιχίσει. Στην εξέλιξη του, όμως, ο Μόντο ίσως αποτελεί τον καλύτερο δυνατό πήχη.

Από το Παρίσι στην παγκόσμια ελίτ

Το βράδυ της 5ης Αυγούστου 2024 στο Παρίσι άλλαξε την καριέρα του. Με 5,90 μ., ο Καραλής ανέβηκε στο τρίτο σκαλί του ολυμπιακού βάθρου και έφυγε από το Stade de France με το πρώτο ολυμπιακό μετάλλιο της ζωής του.

Εκείνο το χάλκινο άνοιξε την πιο παραγωγική περίοδο της πορείας του.

Το 2025 κατέκτησε τον ευρωπαϊκό τίτλο στον κλειστό στο Άπελντορν, πήρε αργυρό στο Παγκόσμιο κλειστού της Ναντζίγκ με 6,05 μ. και νέο αργυρό στο Παγκόσμιο του Τόκιο με 6,00 μ.

Το 2026 πρόσθεσε ακόμη ένα παγκόσμιο αργυρό στον κλειστό, στο Τόρουν, και τώρα το αργυρό του Ευρωπαϊκού στο Μπέρμιγχαμ.

Μέσα σε δύο χρόνια έχει πάρει μετάλλιο σε Ολυμπιακούς, Παγκόσμια και Ευρωπαϊκά Πρωταθλήματα, στον ανοικτό και στον κλειστό στίβο.

Πλέον, όταν αρχίζει ένας μεγάλος τελικός του επί κοντώ, ο Καραλής βρίσκεται ανάμεσα στα ονόματα που καθορίζουν το βάθρο.

Πόσο πιο ψηλά μπορεί να πάει;

Μετά τη Λωζάννη, το ερώτημα προκύπτει μόνο του: Μέχρι πού μπορεί να φτάσει;

Ο Καραλής πέρασε τα 6,16 μ. και συνέχισε. Πρώτα στα 6,21 μ. και κατόπιν, με μία τελευταία προσπάθεια διαθέσιμη, στα 6,26 μ.

Υψηλότερα, στα 6,10 και 6,15 μ., που κάποτε θα έμοιαζαν με προορισμό καριέρας, έχουν περάσει πλέον στο αγωνιστικό του πλάνο. Οι τελευταίοι μήνες τού δίνουν κάθε δικαίωμα να κοιτάζει πιο πάνω.

Κανείς δεν μπορεί να προδικάσει ποιος αριθμός θα γραφτεί δίπλα στο όνομά του στο τέλος της διαδρομής.

Ο ίδιος, πάντως, έχει ήδη δείξει πως σκοπεύει να το ανακαλύψει. Παίρνοντας φόρα για τον επόμενο πήχη.

“Υψηλότερα, στα 6,10 και 6,15 μ., που κάποτε θα έμοιαζαν με προορισμό καριέρας, έχουν περάσει πλέον στο αγωνιστικό του πλάνο

Ο εξωγήινος Ντουπλάντις: Ευχή ή κατάρα για τον Μανόλο;

Σε μια διαφορετική εποχή, η συλλογή του Εμμανουήλ Καραλή πιθανότατα θα είχε περισσότερο χρυσό. Η δική του καριέρα, όμως, συμπίπτει με εκείνην του Αρμάνι Ντουπλάντις, του ανθρώπου που άλλαξε τα όρια του επί κοντώ και ανέβασε το παγκόσμιο ρεκόρ στα 6,31 μ.

Ο Καραλής πληρώνει αυτήν τη συνύπαρξη σε μετάλλια. Στο Μπέρμιγχαμ πέρασε τα 6,00 μ. και πήρε αργυρό. Στη Λωζάννη έφτασε στα 6,16 μ. και βρέθηκε ξανά δεύτερος.

Η παρουσία του Μόντο, όμως, λειτουργεί ταυτόχρονα και ως επιταχυντής.

Ο Ντουπλάντις έχει μιλήσει επανειλημμένα με εξαιρετικά λόγια για τον Έλληνα. Τον Ιανουάριο, στη Gazzetta dello Sport, χαρακτήρισε την προηγούμενη χρονιά του Καραλή ίσως την καλύτερη σεζόν που έχει πραγματοποιήσει ποτέ άλλος επικονιστής, φέρνοντας στη συζήτηση ακόμη και τους Μπούμπκα και Λαβιλενί. Τον αποκάλεσε «άξιο αντίπαλο».

Μετά τα 6,17 μ. της Παιανίας παραδέχθηκε πως απέναντί του θα χρειαζόταν την καλύτερη εκδοχή του εαυτού του, αφού ο Καραλής είχε φτάσει σε ύψη όπου, όπως είπε, «κανείς άλλος δεν